



ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kočevje

**Rožna ulica 39
1330 Kočevje
Telefon: 01 89 50 400
E naslov: oekocevje@zgs.si**

**LETNI LOVSKO UPRAVLJAVSKI NAČRT ZA
III. KOČEVSKO – BELOKRANJSKO
LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE**

ZA LETO 2020

KAZALO VSEBINE

1.	UVOD	4
2.	OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ	5
3.	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI	7
4.	ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD	23
4.1	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	23
4.2	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>)	27
4.3	Damjak (<i>Dama dama</i>).....	32
4.4	Muflon (<i>Ovis ammon musimon</i>).....	32
4.5	Gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>).....	33
4.6	Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	36
4.7	Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>)	40
4.8	Jazbec (<i>Meles meles</i>)	42
4.9	Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>).....	44
4.10	Navadni polh (<i>Glis glis</i>)	46
4.11	Pižmovka (<i>Ondatra zibethicus</i>), Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>), Rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>)	47
4.12	Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	48
4.13	Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>)	50
4.14	Poljska jerebica (<i>Perdix perdix</i>)	52
4.15	Raca mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>).....	53
4.16	Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	54
4.17	Šakal (<i>Canis aureus</i>).....	56
4.18	Obore za divjad	58
4.19	Dodajanje divjadi.....	60
5.	EVIDENCE	61
6.	PRILOGE.....	63
6.1	Seznam krmišč za parkljasto divjad in zveri v letu 2020	63
	Seznam aktivnih krmišč za posamezno lovišče/LPN bo znan s potrditvijo letnih načrtov lovišč in LPN. .	75
6.2	Mirne cone in ukrepi na centralnih območjih divjega petelina in v coni gozdnega jereba	76
6.3	Zapisnik seje strokovnega sveta ZGS OE Kočevje	77
6.4	Vabilo na javno predstavitev	80
6.5	Zapisnik javne predstavitve, podane pripombe in upoštevanje pripomb na LUN za III. LUO	82
6.6	Zapisnik usklajevalnega sestanka z OZUL III. LUO	87
6.7	Zapisnik 1. korespondenčne seje Sveta ZGS OE Kočevje	91

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1: Pregled dogodkov 2020	4
Preglednica 2.1: Pregled lovišč.....	5
Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019	8
Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020	10
Preglednica 3.3: Ovrednotena škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019	15
Preglednica 3.4: Število škodnih primerov v zadnjem petletnem obdobju.....	16
Preglednica 3.5: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019	17
Preglednica 3.6: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020.....	17
Preglednica 3.7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017	19
Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srne.....	24
Preglednica 4.1.2: Struktura načrtovanega odvzema srne.....	24
Preglednica 4.1.3: Dovoljena odstopanja pri odvzemu srne na območju redne prisotnosti velikih zveri.....	25
Preglednica 4.1.4: Dovoljena odstopanja pri odvzemu srne kjer ni redne prisotnosti velikih zveri.....	25
Preglednica 4.1.5: Prostorska razdelitev odvzema srnjadi za leto 2020.....	25
Preglednica 4.1.6: Analiza odvzema srnjadi	26
Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema navadnega jelena	28
Preglednica 4.2.2: Izhodiščna struktura odvzema jelenjadi v EE Osrednja Kočevska (v %)	29
Preglednica 4.2.3: Izhodiščna struktura odvzema jelenjadi v EE Obrobje Kočevske in Bela Krajina (v %)	29
Preglednica 4.2.4: Prostorska razdelitev odvzema navadnega jelena za leto 2020.....	29
Preglednica 4.2.5: Analiza odvzema jelenjadi	31
Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov	34
Preglednica 4.5.2: Prostorska razdelitev odvzema gamsov za leto 2020.....	34
Preglednica 4.5.3: Analiza odvzema gamsov.....	35
Preglednica 4.6.1: Načrt odvzema divjih prašičev	37
Preglednica 4.6.2: Prostorska razdelitev odvzema divjih prašičev za leto 2020.....	38
Preglednica 4.6.3: Analiza odvzema divjih prašičev	39
Preglednica 4.7.1: Analiza odvzema lisic.....	41
Preglednica 4.8.1: Analiza odvzema jazbecev.....	43
Preglednica 4.9.1: Analiza odvzema kun	45
Preglednica 4.12.1: Analiza odvzema poljskih zajcev	49
Preglednica 4.13.1: Analiza odvzema fazanov	51
Preglednica 4.14.1: Analiza odvzema poljske jerebice.....	52
Preglednica 4.15.1: Analiza odvzema rase mlakarice	53
Preglednica 4.18.1: Letni odzem divjadi v lovnih oborah Smuka in Stari Log.....	58
Preglednica 4.18.2: Skupni načrt odvzema divjadi v lovnih oborah Stari Log in Smuka za leto 2020.....	59
Preglednica 4.19.1: Vlaganje divjadi.....	60

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Položaj LUO v Sloveniji	6
Slika 2.2: Lovišča v LUO	6
Slika 2.3: Upoštevanje velikih zveri pri upravljanju s parkljasto divjadjo.....	7
Slika 3.1: Dinamika ovrednotenih škod od divjadi v LUO	15
Slika 3.2: Škode, ki so jo povzročili divji prašiči	16
Slika 3.3: Prikaz popisnih enot, deleža objedenosti mladja in ocene pomlajevanja v LUO	19

1. UVOD

Letni načrt za III. Kočevsko - Belokranjsko lovsko upravljavsko območje (LUO) za leto 2020 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu in njegovimi spremembami (Ur.l. RS, št. 16/04, odločba US št. 120/06, št. 17/08, št. 46/14 – ZON-C). Zakon določa izdelavo letnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja (Ur.l. RS, št. 110/04), ki so nadomestila nekdanja lovsko gojitvena območja. Znotraj LUO so opredeljena lovišča in lovišča s posebnim namenom. Za lovišča so bile v sredini leta 2009 podeljene koncesije za trajnostno upravljanje s populacijami divjadi. Razdelilnik s tem načrtom opredeljenega odvzema in del v življenjskem okolju se naredi za ta lovišča in lovišča s posebnim namenom. Stara in nova lovišča se v LUO bistveno ne razlikujejo, še največje razlike so v sedaj natančno določenih mejah in površinah. Skladno z Zakonom o divjadi in lovstvu je bilo ustanovljeno Območno združenje upravljavcev lovišč III. Kočevsko - Belokranjsko LUO in izvoljen devet članski izvršni odbor, ki v postopku izdelave tega načrta zastopa upravljavce lovišč in LPN v LUO.

Letni načrt za III. Kočevsko - Belokranjsko LUO za leto 2020 temelji na ciljnih in usmeritvah lovsko upravljavskega dela Območnega načrta za III. Kočevsko - Belokranjsko LUO 2011-2020. Poleg zgoraj navedenih predpisov je napisan tudi v skladu z:

- Zakonom o gozdovih (Ur.l. RS, št. 30/93) in spremembe).
- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010).
- Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur.l. RS, št. 101/04, št. 81/14).
- Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 110/04).
- Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur.l. RS, št. 117/04, št. 38/14).
- Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 128/04).

Vsebina je usklajena z:

- Navodili za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji (usklajeno ZGS, znanstveno-raziskovalne institucije, LZS, OZUL-i in IRSKO, 2011).
- Usmeritvami Strokovnega Sveta ZGS glede načrtovanja odvzema jelenjadi za leto 2020.

Višina in struktura načrta odvzema jelenjadi za leto 2020 je usklajena z upravljavci lovišč in IO OZUL 3. LUO. Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1.1: Pregled dogodkov 2020

Prostorski okvir	Datum	Kraj	Organ	Vsebina
LUO	15. 1. - 25.1. 2020	III.LUO	Komisija LUO	Pregled odstrela in izgub divjadi
LUO	20. 2. 2020	Ljubljana	ZGS Služba za lovsko načrtov.	Usmeritve za izdelavo LUN 2020
LUO	15. 2. - 05. 3. 2020	Kočevje	LD, LPN, ZGS	Usklajevanje predlogov odvzema
LUO	09. 3. 2020	Kočevje	IO OZUL III. LUO	Usklajevanje predloga osnutka načrta
LUO	10. 3. 2020	Kočevje	Strokovni svet OE	določitev osnutka načrta
LUO	10. 3. 2020	Kočevje	ZGS Služba za lovsko načrtov.	Pregled osnutka načrta
LUO	12. 3. 2020	Ribnica	Svet KGZS OE Kočevje	Predstavitve predloga osnutka načrta
LUO	15. 3. 2020	Ljubljana	ZGS	Načrt naložen na spletno stran ZGS
LUO	26. 3. 2020	Kočevje	Vabljeni predstavniki	Javna predstavitve načrta
LUO	2. 4. 2020	Kočevje	Svet ZGS OE Kočevje	Določitev predloga načrta
LUO	9. 4. 2020	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

Za pogosteje uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- LUO – III. Kočevsko - Belokranjsko lovsko upravljavsko območje,
- LN – letni načrt za LUO,
- LD – lovsko družina,
- LPN – lovišče s posebnim namenom
- OZUL – Območno združenje upravljavcev lovišč Kočevsko – Belokranjskega LUO,
- EE – ekološka enota,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- OE – Območna enota Kočevje Zavoda za gozdove Slovenije,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje.
- IRSKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo.

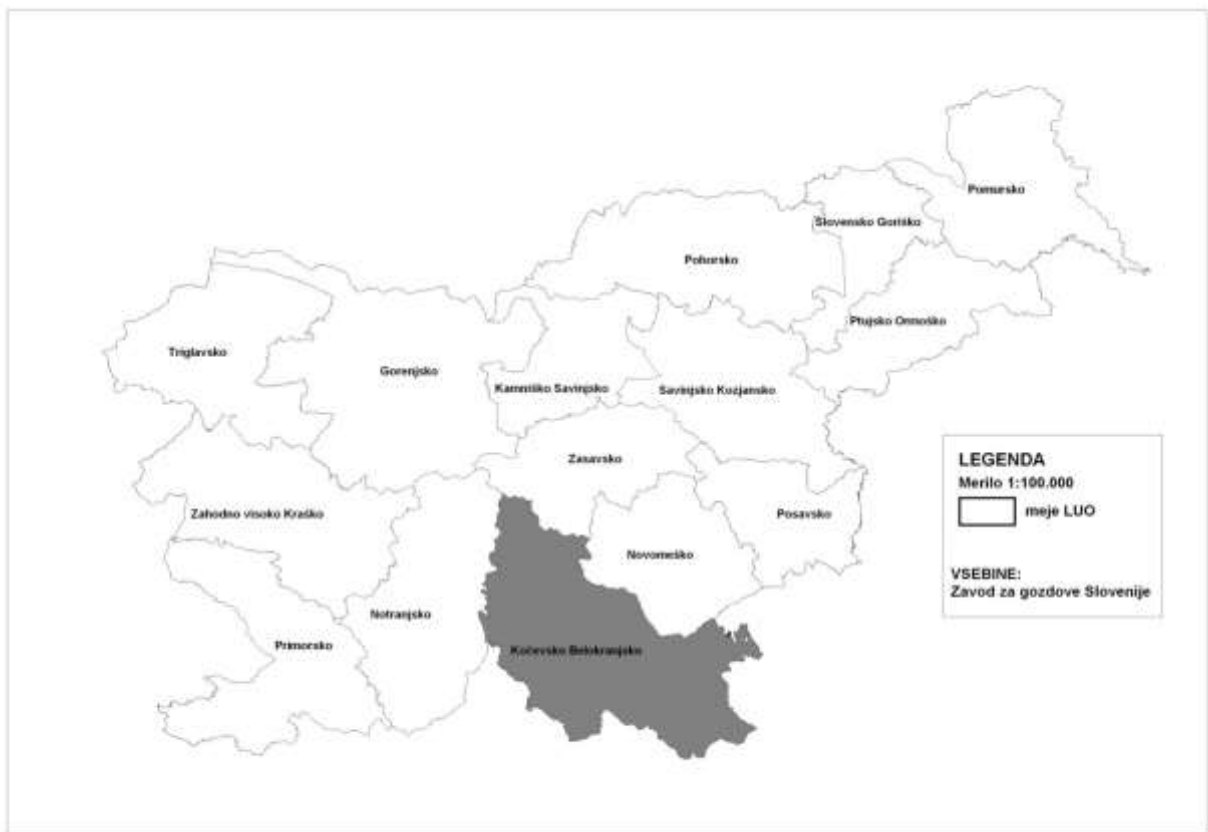
2. OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ

Kočevsko - Belokranjsko lovsko upravljavsko območje zavzema JV del Dinarskega visokega Krasa. Na vzhodnem delu prehaja v nižinski gričevnat svet Bele Krajine, na severu pa v Suho Krajino in Grosupeljsko kotlino. V območju opravlja javno gozdarsko službo Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje, OE Novo mesto in OE Ljubljana. LUO posebej zaznamujejo tri lovišča s posebnim namenom, LPN Medved, LPN Snežnik Kočevska Reka in LPN Žitna gora, ki zavzemajo skupno 30 % lovne površine LUO in predstavljajo jedro območja. Lovišča in LPN v LUO so združena v Območno združenje upravljavcev lovišč Kočevsko – Belokranjskega LUO. Območje spada upravno pod 7 upravnih enot in pokriva 13 občin. Skupna površina območja znaša 209.264 ha, lovne površine je 203.043 ha (97 %). Območje meji na zahodu na Notranjsko LUO, na severu na Zasavsko LUO, na vzhodu na Novomeško LUO, na jugu pa na državno mejo z Rep. Hrvaško. Območje redne prisotnosti medveda, volka in risa obsega vsa lovišča in LPN z izjemo lovišč Krka, Grosuplje, Adlešiči, Vinica, Smuk – Semič, Gradac, Metlika in Suhor.

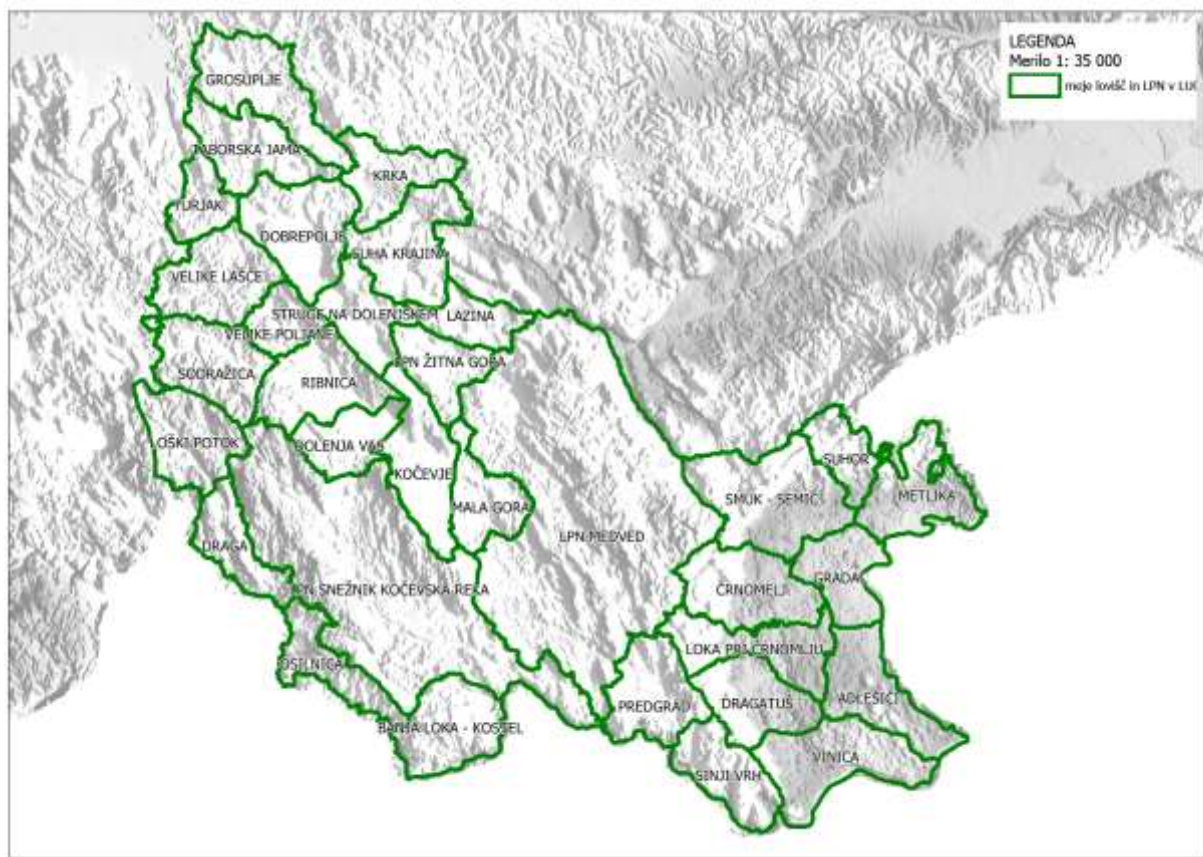
Preglednica 2.1: Pregled lovišč

Nekdanja šifra lovišča	Sedanja šifra lovišča	Ime lovišča	Upravna enota	Površina (ha)			Gozd (%)
				Skupna	Lovna	Nelovna	
59	0301	Grosuplje	Grosuplje	6.113	5.478	635	45
60	0302	Taborska jama	Grosuplje	4.958	4.697	261	61
62	0303	Krka	Grosuplje	3.853	3.661	192	66
61	0304	Dobrepolje	Grosuplje	6.172	5.902	270	68
63	0305	Suha Krajina	Grosuplje	5.645	5.443	202	66
158	0306	Turjak	Ljubljana Vič	2.506	2.376	130	64
164	0307	Velike Lašče	Ljubljana Vič	5.664	5.434	230	62
283	0308	Velike Poljane	Ribnica	2.420	2.300	120	69
284	0309	Sodražica	Ribnica	5.269	5.093	176	66
285	0310	Loški Potok	Ribnica	4.988	4.883	105	61
286	0311	Ribnica	Ribnica	5.416	5.066	350	61
287	0312	Dolenja vas	Ribnica	3.373	3.253	120	71
98	0313	Struge na Dolenjskem	Kočevje	3.717	3.650	67	80
95	0314	Kočevje	Kočevje	5.356	5.048	308	77
96	0315	Mala gora	Kočevje	3.744	3.501	243	71
223	0316	Lazina	Novo mesto	2.826	2.790	36	60
99	0317	Draga	Kočevje	3.500	3.431	69	71
101	0318	Osilnica	Kočevje	3.631	3.581	50	68
94	0319	Banja loka - Kostel	Kočevje	5.027	4.903	124	80
97	0320	Predgrad	Kočevje	4.976	4.883	93	79
41	0321	Sinji vrh	Črnomelj	4.274	4.221	53	78
44	0322	Dragatuš	Črnomelj	4.715	4.580	135	54
40	0323	Vinica	Črnomelj	6.459	6.286	173	67
39	0324	Loka pri Črnomlju	Črnomelj	5.070	4.875	195	78
43	0325	Adlešiči	Črnomelj	5.282	5.141	141	49
42	0326	Črnomelj	Črnomelj	5.839	5.512	327	68
38	0327	Smuk - Semič	Črnomelj	8.252	7.933	319	63
175	0328	Gradac	Metlika	3.875	3.684	191	52
176	0329	Metlika	Metlika	5.036	4.742	294	24
177	0330	Suhor	Metlika	2.771	2.670	101	36
499	0331	LPN Snežnik Kočevska Reka	Kočevje	27.141	26.918	223	91
100	0332	LPN Medved	Kočevje	37.923	37.672	251	89
142	0333	LPN Žitna gora	Kočevje	3.473	3.436	37	79
		SKUPAJ LUO		209.264	203.043	6.221	72

V lovni površini je zajeta tudi površina gozdnih rezervatov (cca 1%). Na površinah gozdnih rezervatov so v skladu z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (U.I. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15) prepovedane vse gospodarske, rekreacijske, raziskovalne in druge dejavnosti, ki bi lahko kakorkoli spremenile obstoječe naravno stanje in vplivale na nemoten naravni razvoj v prihodnosti. Dovoljeno je opravljati le naloge javne gozdarske službe, javne službe ohranjanja narave ter nadzorstvene naloge lovstva in gozdarstva.



Slika 2.1: Položaj LUO v Sloveniji



Slika 2.2: Lovišča v LUO

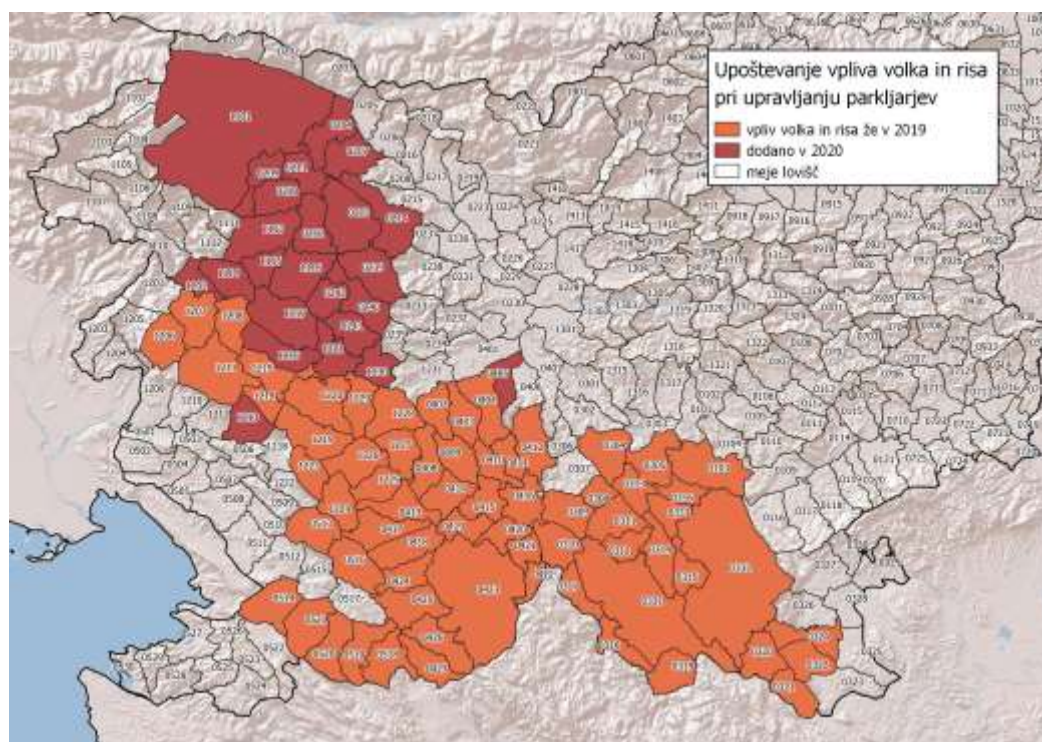
3. ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

Območje je poznano po ohranjenosti naravnega okolja v katerem prevladujejo gozdovi. Gozdnatost LUO je 72 %, gozdnatost Ekološke enote osrednja Kočevska pa kar 87 %. Pretežni del biomeliorativnih ukrepov se vrši prav v gozdu. Z ukrepi se ohranjajo in izboljšujejo bivalne in prehranske razmere divjadi ter zavarovanih živalskih vrst. Najpomembnejši ukrepi pri tem so ohranjanje in vzdrževanje pasišč, grmišč, gozdnega roba, kaluž ter plodonosnega drevja. Pri vzdrževanju košenic, namenjenih pridelavi krme, je dovoljena uporaba mineralnih gnojil. Tovrstni ukrep pa ni zaželen na površinah gozdnih jas, kjer se krma ne prideluje in na vodo-zbirnih območjih. Loviščem se priporoča vzdrževati površino pasišč, ki znaša vsaj 1 % površine v gozdnem prostoru lovišča. 5 % - 10 % teh površin naj lovišča letno intenzivneje pripravijo za divjad (obdelajo kot krmne njive, izboljšajo travno rušo,..).

Z biotehničnimi ukrepi, ki so časovno in prostorsko usmerjeni, divjadi izboljšujemo prehranske pogoje, preprečujemo večje škode v naravnem okolju, omogočamo lažje doseganje načrtovanih posegov z odstrelom in omogočamo monitoring, opazovanje socialnih ter drugih navad gozdnih živali. Krmljenje mora biti vrstno specifično ločeno. Poudarek je na preprečevalnem, privabljalnem krmljenju in le najnujnejšem zimskem krmljenju. Z namenom lažje realizacije načrtov odvzema je dovoljeno privabljalno krmljenje jelenjadi in divjih prašičev. Detajlna navodila glede krmljenja so podana pri poglavjih posameznih vrst divjadi.

V letu 2015 - 2017 so bile na meji z Republiko Hrvaško postavljenečasne tehnične ovire (v nadaljevanju ZTO) v loviščih Banja loka, Predgrad, Sinji vrh, Vinica, Adlešiči, Gradac, Metlika in Suhor. Že v teku postavljanja tehničnih ovir se je upoštevalo predloge upravljavcev lovišč in na prehodih divjadi odstranilo ZTO. ZTO so imele ob postavitvi negativen vpliv in so povzročile izgube predvsem pri jelenjadi. V primeru izvajanja skupnih lovov v predelih lovišč s postavljenimi ZTO se love organizira tako, da se pogoni izvajajo v smeri stran od postavljenih ovir. V letu 2016 in 2017 se je kolutna »žiletna« mreža zamenjala s panelnimi ograjami. ZGS je v sodelovanju z upravljavci lovišč v mesecu maju in juniju 2017 pregledal celotno mejo z R. Hrvaško in določil mesta prehodov za zavarovane vrste in divjad. Z navedenimi ukrepi se je negativen vpliv ZTO zmanjšal. V zimi 2017/2018 se je zaradi povečanja migracij beguncev zaprlo prehode. Navedeno je v kombinaciji z visokim snegom, mrazom in prisotnimi volkovi privedel v lovišču Banja Loka - Kostel do izgub več 10 glav pretežno mlajše jelenjadi. V letu 2019 se je na območju LD Banja Loka zaprlo z ZTO dodatne 3 km meje na relaciji Žaga – Slavski Laz.

V letu 2017 so LD Vinica, LD Sinji vrh, LD Banja Loka – Kostel in LD Draga – Trava zaradi postavljenih ZTO, v skladu s svojimi koncesijskimi pogodbami in na podlagi 25. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nadzoru državne meje (ZNDM-2B) zaprosile MKGP za znižanje koncesijskih dajatev. Zaradi večjih izgub je LD Banja Loka – Kostel v letu 2018 in 2019 ponovno zaprosila za znižanje koncesijskih dajatev.



Slika 2.3: Upoštevanje velikih zveri pri upravljanju s parkljesto divjadjo

3.1 Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg	Realiziran obseg	Stopnja uresničitve načrta (%)
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI				
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	8.200	8.749,0	106,7
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI				
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	363	395,8	109,0
Spravilo sena z odvozom	ha	261	101,1	38,7
Priprava pasišč za divjad	ha	56	84,6	151,1
Gnojenje travnikov	ha	99	70,1	70,8
Vzdrževanje grmišč	ha	23	21,7	94,4
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	4,5	5,0	111,8
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	22,6	20,9	92,5
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	540	467,0	86,5
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	52	32,0	61,5
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	508	417,0	82,1
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	65	19,0	29,2
3. BIOTEHNIČNI UKREPI				
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	507.000	399.220,0	78,7
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	720	800,0	111,1
Preprečevalno krmljenje	kg	99.000	87.650,0	88,5
Privabljalno krmljenje	kg	500.000	442.790,0	88,6
Krmne njive	ha	41	39,1	94,6
Pridelovalne njive	ha	2	1,1	64,2
Količina soli	kg	19.500	19.120,0	98,1
4. LOVSKI OBJEKTI				
Solnice (založene)	število	3.370,0	2.328,0	69,1
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	467,0	338,0	72,4
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	61,0	42,0	68,9
Lovske steze (obnova in novogradnja)	število	82,0	80,0	97,6

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Upravljavci so načrtovane ukrepe varstva in monitoringa v letu 2019 izvedli 106,7 %, kar je v okviru obsega v preteklih letih. Z navedenimi ukrepi lovsko čuvajska služba zagotavlja spremljanje, varovanje in nadzor divjadi in njenega življenjskega okolja, z namenom varovanja posebej pomembnih habitatov in uspešnega upravljanja. Navedeni ukrepi so težje merljivi in preverljivi, vendar so vse pomembnejši.

Biomeliorativna dela

V preteklem letu 2019 so upravljavci lovišč v dovoljenem odstopanju +/- 15 % opravili načrtovana dela pri vzdrževanju pasišč s košnjo, vzdrževanju grmišč, vzdrževanju remiz, vzdrževanju gozdnega roba, izdelavi in vzdrževanju kaluž. Izvedba načrtovanih biomeliorativnih ukrepov je presežena pri pripravi pasišč, kar je povezano z odpravo posledic vetroloma v decembru 2017, pod načrtom pa je bila realizacija gnojenja travnikov, spravila sena z odvozom, izdelavi in vzdrževanju večjih vodnih virov in postavitvi in vzdrževanju gnezdnic. Navedeno je posledica ugodnih klimatskih razmer in s tem povezane večje pridelave travinja.

Biotehnični ukrepi

Za upravljanje z jelenjadjo in divjim prašičem je krmljenje pomemben in potreben ukrep. S pravilnim umeščanjem krmišč v okolje, številom krmišč ter s količino in vrsto krme se zagotavlja primerna razporeditev populacij v okolju, zmanjšuje škode v okolju in olajša pravilen izbor pri odvzemu divjadi. Lovske organizacije upoštevajo z načrtom določene režime krmljenja, ki so prilagojeni osrednjemu življenjskemu območju rjavega medveda in ohranjanju posebej občutljivih delov naravnega okolja.

V preteklem letu 2019 je bilo v okviru biotehničnih ukrepov na krmiščih je bilo založeno skupno 930,5 ton krme, kar je za 16 % manj od načrtovanih količin (1106 ton) in za 8% manj od založene krme v preteklem letu 2018 (1009 ton). Pri krmljenju je bilo zimsko krmljenje realizirano z 79 %, privabljalno krmljenje z 89 % in preprečevalno krmljenje z 88,5 %. V krmljenju ni vključeno zalaganje krmišč s krmo, ki jo predstavljajo stranski živalski proizvodi (SŽP). Ob odvzemu nad prirastkom, ki se je izvajal v preteklem letu, je predvsem v gozdnatih območjih odstrel jelenjadi vse težji. Privabljalno krmljenje s sočno krmo omogoča uspešnejšo realizacijo načrtovanega odvzema, hkrati pa ima minimalni vpliv na okolje.

Pretežni del položene krme so predstavljale okopavine, sadje in sadne tropine (40 %), slede travna silaža in seno (38,5 %), ter žita in semenje (21,5 %). V položeni krmi je bil glede na preteklo obdobje nižji delež sena in travne silaže, ki predstavlja osnovni del zimske krme ter večji delež sočne krme (jabolka, pesa, tropine), kar je povezano s privabljalnim krmljenjem jelenjadi.

Lovski objekti

Za učinkovito in uspešno upravljanje z divjadjo in lovišči in LPN ter varno izvrševanje načrtovanih nalog je pomembna ustrezna opremljenost lovišč in LPN z lovskimi objekti in njihovo vzdrževanje.

Stopnja realizacije je bila pri vzdrževanju lovskih stez 94 %, pri vzdrževanju in izdelavi krmišč 69 % in pri izgradnji ter vzdrževanju visokih prež 72 %. Realizacija je v skladu z načrtom, ki priporoča, da opravljena delo na lovskih objektih ne presega 30 % vseh opravljenih del v loviščih in LPN.

V letu 2017 se je posodobil kataster lovskih objektov, ki je usklajen z območjem divjega petelina in gozdnega jereba. Kataster krmišč se v načrtu letno obnavlja. V okviru Life Kočevsko je v izvedbenem načrtu za konkretne akcije na terenu – C3 Divji petelin (*Tetrao urogallus*) in gozdni jereb (*Bonasa bonasia*), določeno centralno območje divjega petelina (1.890 ha) in cona gozdnega jereba (34.186 ha) na območju Natura 2000 Kočevsko (Priloga 2). Na območju centralnega območja divjega petelina in cone gozdnega jereba je vzpostavljena mirna cona, v kateri se s prilagojenim gospodarjenjem z gozdovi in divjadjo izvaja ukrepe za izboljšanje habitatov obeh vrst koconogih kur.

3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020

Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI		
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	8.900
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI		
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	366
Spravilo sena z odvozom	ha	95
Priprava pasišč za divjad	ha	49
Gnojenje travnikov	ha	99
Vzdrževanje grmišč	ha	25
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	4,9
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	22
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	474
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	41
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	508
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	18
3. BIOTEHNIČNI UKREPI		
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	456.000
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	1.000
Preprečevalno krmljenje	kg	99.000
Privabljalno krmljenje	kg	500.000
Krmne njive	ha	51,7
Pridelovalne njive	ha	1,8
Količina soli	kg	19.500
4. LOVSKI OBJEKTI		
Solnice (založene)	število	3.370
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	390
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	44
Lovske steze (obnova in novogradnja)	število	92

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Za leto 2020 se načrtuje glede na predloge upravljavcev lovišč in LPN za 8,5 % višji obseg ukrepov za varstvo in monitoring divjadi **v primerjavi z načrtom preteklega leta**. V skladu s potrebami je loviščem in LPN obseg navedenih ukrepov dovoljeno prilagoditi letnim potrebam. Navedeni ukrep je namenjen spremljanju vpliva divjadi na njeno življenjsko okolje in obratno. Ukrepi varstva in monitoringa so prednostno namenjeni ogroženim in okoljsko problematičnim vrstam, osveščanju javnosti o potrebah divjadi, spremljanju zdravstvenega stanja divjadi, izvajanju nadzora ter zbiranju podatkov za znanstvene in raziskovalne namene in izvajanju lovsko-čuvajske službe. **Upravljavcem lovišč se priporoča polna realizacija načrtovanih ukrepov, načrt je dovoljeno in zaželeno presegati.** Loviščem, ki navedenih del niso načrtovala, se bo v njihove načrte vneslo minimalen obseg, glede na predvidena dela (oddaja vzorcev, sodelovanje pri monitoringih) v letu 2019.

Biomeliorativni ukrepi

Za leto 2020 se načrtuje glede na lanskoletno realizacijo in predloge upravljavcev lovišč in LPN **prilagoditev obsega biomeliorativnih del** ugotovljenemu stanju v okolju. Načrtovani ukrepi so okvirno enaki predlogom upravljavcev lovišč in LPN in načrtu za leto 2020. Pri vzdrževanju pasišč za divjad, spravilu sena z odvozom je obseg načrtovanih ukrepov nekoliko pod načrtom za preteklo leto, pri vzdrževanju remiz za malo divjad je obseg enak načrtu za preteklo leto, pri vseh ostalih ukrepih pa je obseg načrtovanih del nekoliko višji kot v preteklemu letu.

Del biomeliorativnih ukrepov se bo načrtoval in izvedel tudi v okviru del za funkcije gozdov.

Vzdrževanje pasišč s košnjo

Ukrep je po obsegu in pomenu na prvem mestu. Najpomembnejši je v gozdnatih predelih ekološke enote Osrednja Kočevska, kjer primanjkuje pašnih površin. Obseg navedenih površin se s težavo ohranja. V zadnjih letih se je osnovalo tudi nekaj novih pasišč. Upravljavcem lovišč se priporoča vzdrževati površino pasišč, ki znaša vsaj 0,5 % gozdne površine v lovišču. Del pasišč, kjer se prideluje tudi krmo je potrebno intenzivneje pripraviti in pognojiti. Zasajanje gozdnih jas in travnih površin v gozdu ni dovoljeno. Na gozdnih jasah se na habitatih divjega petelina košnja izvaja enkrat letno. Posušeno krmo je na teh jasah dovoljeno založiti za zimsko krmo.

Spravilo sena z odvozom

Kjer se pri vzdrževanju pašnih površin pripravi pridelava krma, ki je na pasiščih ne potrebujemo, je primerno pridelek premestiti na območje bližnjih krmišč. Primerna je izdelava bal sena ali travne silaže, ki jih lahko v primeru hujše zime premeščamo med krmišči.

Priprava pasišč za divjad

Ukrep se izvaja predvsem na površinah poraslih z vegetacijo, ki je manj primerna za prehrano divjadi. Ukrep se nanaša na melioracijo primernih površin, kjer se odstrani nezaželena vegetacija ter ustvari ustrezna travna ruša. Ukrep se uporablja tudi ob poškodovanju pasišč s sečnjo, vlačanjem ali skladiščenjem lesa. Navedeno sanacijo je dolžan izvesti izvajalec gozdarskih del.

Gnojenje travnikov

Ukrep naj se izvaja le na površinah, namenjenih pridelavi krme za divjad. Uporablja naj se predvsem naravna gnojila. Z ustreznim gnojenjem izboljšamo kakovost paše in zmanjšamo pritisk divjadi na kmetijske površine. Ukrep se ne izvaja v naravovarstveno zaščitene ali vodozbirnih območjih in habitatih divjega petelina.

Vzdrževanje grmišč

Ukrep je zlasti pomemben na območjih zimovališč, kjer nastajajo zaradi večjih koncentracij divjadi škode v njenem življenjskem okolju. Za osnovanje grmišč so primerne zaraščajoče površine, oziroma, kjer so izločeni, gozdovi za pospeševanje vrstne pestrosti. Na območju krmišč tako vzdrževana površina grmišča nudi divjadi dopolnilno prehrano in ustrezno kritje. V za to določenem gozdu se s sečnjo letno ali v določenem časovnem razmaku odstrani del grmovnega sloja in drevja, da odženejo mladi poganjki, kateri izboljšujejo prehransko ponudbo za divjad. Med navedeni ukrep spada tudi vzdrževanje tras daljnovodov. Ukrep je potrebno izvajati zaradi varstva ptic in divjadi izvaja izven vegetacijske dobe grmovnih vrst.

Vzdrževanje remiz za malo divjad

Ukrep namenjen izboljšanju prehranskih in bivalnih pogojev za malo poljsko divjad. Ukrep je načrtovan v nižinskih loviščih Bele Krajine in Grosupeljske kotline, ki imajo ustrezne naravne pogoje za malo divjadi, vendar je njen življenjski prostor zaradi intenzivnega kmetijstva močno ogrožen. Remizne površine se podobno kot grmišča zasajajo z različnimi grmovnimi in drevesnimi plodonosnimi vrstami, ki mali divjadi nudijo poleg kritja tudi hrano. Primerne vrste so: leska, kalina, bezeg, dren, jerebika, brogovita, dobrovita, različne vrbe, itd.

Vzdrževanje gozdnega roba

Gozdni rob predstavlja prehod med gozdom in drugimi ekosistemi. Ima pomembno biotopsko vlogo za divjad in ostale živalske vrste, zato mora biti ustrezno oblikovan in vzdrževan. Gozdni rob mora biti mozaično oblikovan in širok vsaj nekaj metrov, po možnosti pa do ene sestoje višine. Ukrep se običajno izvaja v povezavi s pospeševanjem plodonosnih vrst in vzdrževanjem pašnih površin. Divjadi omogoča kritje, varen dostop do pasišč in dodatno ponudbo hrane. Pomembno je, da z navedenim ukrepom gozdni rob ohranjamo, ne pa uničimo.

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Kaluže so pomembne na kraških območjih, kjer primanjkuje površinskih voda. Imamo jih zlasti v habitatih jelenjadi in divjega prašiča. Priporoča se vzdrževanje kaluž v obsegu najmanj 3 kaluže / 1.000 ha. Vzdrževanje kaluž in vodnih virov naj se izvaja izven razmnoževalnega obdobja dvoživk in drugih vodnih rastlinskih in živalskih vrst, to je konec septembra. Dopustno je ročno čiščenje. Odstranijo naj se odpadle veje, listje ter po potrebi utrdijo brežine. Vnos tujerodnih vrst v kaluže in izvire vodotokov je nedopusten. Vnos soli v kaluže ni dovoljen, zato se v bližini kaluž ne postavlja solnic.

Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira

Navedeni ukrep se nanaša na ureditev manjših vodotokov in stoječih voda. Prednostno naj se očisti odpadlo vejevje in podrtja drevesa in utrdi brežine za lažji dostop divjadi do vodnega vira. Ukrep naj se izvaja predvsem tam, kjer je prisotna pernata divjad.

Obseg načrtovanih del pri vzdrževanju pasišč s košnjo, pripravi pasišč, vzdrževanju grmišč, vzdrževanju remiz za malo divjad, vzdrževanju gozdnega roba ter izdelavi in vzdrževanju kaluž in vodnih virov **je treba realizirati vsaj 85 %, navzgor se lahko in ga je dovoljeno neomejeno presegati**. Obseg načrtovanih del pri spravilu sena z odvozom, gnojenju, sadnji in vzdrževanju plodonosnih drevesnih vrst in postavitvi in vzdrževanju gnezdnic **ni obvezno realizirati**.

Biotehnični ukrepi

Med biotehnične ukrepe uvrščamo krmljenje divjadi, izdelavo krmnih njiv in pridelovalnih njiv ter polaganje soli. Z navedenimi ukrepi skušamo z neposrednim vnosom hrane v naravno okolje zmanjšati vplive divjadi na okolje v času prehranskih stisk ter učinkoviteje izvajati ukrepe v populacijah divjadi.

Pri biotehniških delih **se za leto 2020 načrtuje** v skladu z usmeritvami Lovsko upravljavskega načrta za III. LUO za obdobje 2011 – 2020 postopno zmanjševanje **skupne količine položene krme**. Glede na načrt za leto 2019 se za 50 ton zmanjša količina krme za zimsko krmljenje ter ohrani količina krme za privabljalno in preprečevalno krmljenje. Skupna količina krme se glede na preteklo leto zmanjša za 50 ton (4,5%). Zimsko krmljenje z močnimi krmili je omejeno z 10 % deležem v masi položene krme. Pri obdelavi krmnih in pridelovalnih njiv ter zalaganju soli se načrtuje količine, ki so enake načrtovanim količinam preteklega leta.

Glede na letne naravne prehranske razmere se dovoljuje do 15 % letno preseganje načrtovanih količin založene krme in soli ter obdelanih krmnih in pridelovalnih njiv. Preseganje je dovoljeno s sočnimi krmili.

V skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010) se del načrtovanih za zavarovane vrste (medved, ...) v tem načrtu ne načrtuje. Zaradi preglednosti nad položeno krmo je v načrtovani količini krme prikazana tudi krma rastlinskega izvora, ki bo predvidoma položena na krmiščih za rjavega medveda (monitoring, lov, fotolov, odvracanje od naselij,...). Upravljavcem lovišč se priporoča nadaljnje povečevanje biomeliorativnih ukrepov in lastno pridelane krme na krmnih in pridelovalnih njivah. Namen časovno in prostorsko usmerjenega krmljenja je lažje doseganje načrtovanih posegov z odstrelom, preprečevanje večjih škod v naravnem okolju in opazovanje socialnih in drugih navad divjadi. Krmljenje mora biti vrstno specifično ločeno. S tem namenom se zaradi zmanjševanja obsega zimskega krmljenja v načrtu povečuje delež privabljalnega in preprečevalnega krmljenja.

Pri krmljenju divjadi je potreben enoten pristop, katerega se zagotavlja s sledečimi usmeritvami:-

Krmljenje ne sme biti namenjeno ali imeti za posledico dvig natalitete in s tem gostoto posameznih vrst divjadi, preživetje posameznih manj vitalnih osebkov v populaciji, ali celo vzdrževanje preštevilne populacije divjadi v ohranjenih habitatih. V osrednjem življenjskem območju rjavega medveda je pri krmljenju divjadi potrebno upoštevati tudi predpise, ki urejajo krmljenje medveda (Strategija, Akcijski načrt). Pri krmljenju je potrebno upoštevati medvrstne odnose med živalskimi vrstami, vključno z zavarovanimi in še posebej ogroženimi vrstami (gozdne kure). Pri nekaterih vrstah divjadi (liska, kuna belica), ki jih krmimo s stranskimi živalskimi proizvodi, je potrebno upoštevati predpise s področja veterine.

Zaradi zagotavljanja enotnega režima krmljenja parkljaste divjadi v III. Kočevsko - Belokranjskem LUO je določena količina, struktura krme ter število krmišč, letno pa se preverja ustreznost načrtovanih lokacij krmljenja. Število krmišč za malo divjad in male zveri ni omejeno.

Po namenu krmljenja ločujemo zimsko, preprečevalno in privabljalno krmljenje. V LUO je dovoljeno zimsko krmljenje navadnega jelena in male divjad (fazan, p. jerebica, poljski zajec in raca mlakarica).

Vrste, količina in sestava krme:

Vrste krme so obravnavane s stališča energijske vrednosti, vsebnosti vode ter izvora po naslednjih skupinah:

- močna škrobna krma (koruza, žita, kostanj, želod, briketi s hrano rastlinskega izvora),
- sočna krma (okopavine, tropine, sadje),
- voluminozna krma (seno, vejniki, travna silaža, koruzna silaža, pesni rezanci) in
- krma živalskega izvora v skladu z veterinarskimi predpisi.

Vse ostale vrste krme, razen zgoraj navedenih za krmljenje parkljaste divjadi niso dovoljene. Količina močne škrobne krme za zimsko krmljenje rastlinojede vrste divjadi (navadni jelen) naj bo v najnižjem deležu, praviloma ne sme presegati 10 % delež v skupni količini (po masi) krme. Na istem krmišču, namenjenem zimskemu krmljenju rastlinojede parkljaste divjadi, mora biti struktura krme v sledečih deležih – močna škrobna krma do 10 %, sočna krma do 30 %, voluminozna krma vsaj 60 %. Odstopanja od navedene strukture krme za rastlinojedo parkljasto divjad v času zimskega krmljenja so le v smislu vzdrževanja pasišč s

košnjo in naknadnim sušenjem sena, ko je le-tega dovoljeno samostojno zložiti v jasli. **Krmišča namenjena zimskemu krmljenju jelenjadi morajo biti v območju čim bolj enakomerno razporejena zaradi preprečevanja povečanih negativnih vplivov jelenjadi na okolico krmišč.** V LUO je izdelan kataster krmišč, ki se letno obnavlja.

V gozdnem prostoru na nadmorskih višinah višjih od 900 m, z izjemo na pasiških pridelane krme, ni dovoljeno zimsko krmljenje jelenjadi. Lokacije zimskih krmišč se morajo v času dosledno menjavati. Krmišča na območju prednostnih površin za živalski svet in na površinah v upravljanju lovskih organizacij so praviloma bolj stalna. Lociranje novih krmišč v pomlajenih sestojih ali njihovi bližnji okolici ni dovoljeno. V osrednjem populacijskem območju jelenjadi je dovoljeno 1 zimsko krmišče na začelih 1.000 ha površine lovišča oz. LPN.

Upravljavci lovišč morajo zagotoviti stalno založenost krmišč predvsem v zimskem času in zgodnjih spomladanskih mesecih (december - marec) oz. v času trajanja snežne odeje. Količina skupaj položene sočne in grobo vlaknate krme v ustreznem razmerju ni omejena, količine položene krme naj bodo odvisne od naravne ponudbe hrane. Priporočljivo je, da je ob zimskem krmljenju parkljaste divjadi močna škrobna krma na razpolago le v jesenskih mesecih (oktober, november, december), sočna in voluminozna krma pa v celotnem obdobju krmljenja.

Zimsko krmljenje male poljske divjadi je dovoljeno v vseh loviščih, upoštevajoč pri tem prisotnost posamezne vrste. Krmljenje mora biti izvajano z vrsto krme in na način, ki je v največji možni meri prilagojena vrsti divjadi katero se krmi (poljski zajec, fazan, poljska jerebica, raca mlakarica). Pri krmljenju z močno škrobno krmo mora biti le ta položena tako oziroma zaščitena s tehničnimi objekti (nadkritje, lese), da se prepreči, da bi pretežni del krme zaužila srnjad. Odstrel divjadi na zimskih krmiščih ni dovoljen.

Preprečevalno krmljenje se izvaja le za divjega prašiča v časovno omejenem vegetacijskem obdobju od začetka aprila do konca oktobra, z namenom zadrževanja živali v predelih, kjer so manjše možnosti nastanka škod na kmetijskih površinah. Preprečevalna krmišča naj bodo locirana globoko v gozdni krajini predvsem na območjih mirnih con. Preprečevalno krmišče mora biti oddaljeno praviloma vsaj 500 m od zunanje meje gozdnega kompleksa z ne gozdno krajino. Priporoča se avtomatske krmilnike. Dovoljeno je zgolj v loviščih, kjer povprečni letni odvzem divjega prašiča v zadnjih treh letih dosega 5 ali več kosov. Lovišče sme imeti le eno preprečevalno krmišče na začelih 1.000 ha gozdne površine. Podroben časovni termin izvajanja preprečevalnega krmljenja z letnim načrtom lovišča opredeli upravljavec lovišča. Lov je na preprečevalnih krmiščih v času preprečevalnega krmljenja prepovedan.

Privabljalno krmljenje se izvaja z namenom privabljanja divjadi zaradi odstrela v času lovne dobe.

Privabljalno je v LUO dovoljeno krmiti naslednje vrste divjadi: navadni jelen, divji prašič, lisica, jazbec, kuna belica in kuna zlatca.

Pri privabljalnem krmljenju jelenjadi je dovoljeno zalagati praviloma največ 1 krmišče na 500 ha lovne površine lovišča oz. LPN, pri čemer je na posameznem krmišču dovoljeno dnevno položiti skupno največ 50 kg krme, od tega količina močne krme, ki je dnevno dostopna jelenjadi, ne sme presežati 5 kg. Na območju habitatov divjega petelina se ne krmi z močno krmo.

Privabljalno krmljenje divjega prašiča se lahko izvaja vse leto. Divjadi naj bo dnevno dostopno na privabljalnem krmišču praviloma do 2 kg ustrezne vrste krme (žit ali koruze). Termin založenosti (v letu) je v pristojnosti upravljavca lovišča.

Gostota krmišč privabljalnega krmljenja divjih prašičev v LUO je odvisna od deleža gozdnih površin v posameznem lovišču:

- do 25 % eno krmišče na vsakih 200 ha gozdne površine;
- od 26 do 50 % eno krmišče na vsakih 300 ha gozdne površine;
- od 51 do 75 % eno krmišče na vsakih 400 ha gozdne površine;
- nad 76 % eno krmišče na vsakih 600 ha gozdne površine.

Lociranje privabljalnih krmišč za divje prašiče je dovoljeno samo v strnjenih zaokroženih gozdnih kompleksih, večjih od 200 ha (krmljenje v kmetijski krajini in privabljanje v bližino kmetijskih kultur ni dovoljeno). Privabljalno krmišče mora biti oddaljeno praviloma vsaj 200 m od zunanje meje gozdnega kompleksa z ne gozdno krajino. Potrebno je zagotoviti, da so mesta privabljalnega krmljenja divjega prašiča dovolj oddaljena od krmišč, kjer se izvaja preprečevalno krmljenje. Med seboj morajo biti oddaljena vsaj 300 m. Za krmo je priporočljivo uporabljati vse vrste žit in koruze. Priporočeno je le krmljenje na način, da je krma na krmiščih dostopna predvsem divjemu prašiču (npr: krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme, ...) in ne ostali divjadi (srnjadi). V centralni coni divjega petelina krmljenje divjega prašiča ni dovoljeno.

Privabljalno krmljenje malih zveri (lisica, jazbec, kuna belica) se izvaja s krmo živalskega izvora ter s krmo rastlinskega izvora (sadje). Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi (Ur.l. RS, št. 28/2004 in spremembe). Malih zveri ne krmimo v bližini naselij. Dovoljena so krmišča in priporočen intenziven odstrel malih zveri na robu centralne cone divjega petelina.

Srnjad in gamse je zaradi primernih življenjskih pogojev in manjših škod prepovedano načrtno krmiti, lovišča naj v primeru zelo hude zime kot pomoč obsekujejo dostopno zeleno biomaso (robidovje, bršljan, jelove veje iz redne sečnje, belo omelo...).

V območjih prisotnosti rjavega medveda morajo biti krmišča praviloma najmanj 2 km oddaljena od sklenjenih naselij in predelov s poudarjeno turistično-rekreativno funkcijo. Osnovanje novih lokacij krmišč, ki bi bile v nasprotju z usmeritvami Strategije upravljanja rjavega medveda ali 10 letnega načrta LUO ter ne bi bile preverjene s strani ZGS, ni dovoljeno. Krmljenje izven lokacij navedenih v letnih načrtih lovišč, katere so usklajene s katastrom krmišč pri ZGS in določili LLUN LUO ni dovoljeno. V primeru potrebe krmljenja izven območij lokacij načrtovanih z letnim načrtom lovišča in LPN je predhodno treba opraviti novo usklajevanje med ZGS, organom OZUL in upravljavcem, kot to določa 89. člen Pravilnika o načrtih gospodarjenja z gozdovi in upravljanja z divjadjo ter dopolniti letni načrt lovišča in LPN, o spremembi pa obvestiti tudi krajevno pristojnega lovskega inšpektorja. V dogovoru z LPN je na stalnem števnem mestu Jama, v skladu z zakonodajo dovoljeno zimsko krmljenje orla belorepca.

V zlivnem območju vodnih kalov se v oddaljenosti 50 m zaradi pomena teh habitatov za živalski svet ne postavlja solnic ali dodaja snovi, ki spreminjajo razmere v vodi.

Lovski objekti

V letu 2020 se načrtuje **vzdrževanje ali zamenjavo** (novogradnjo) **389 visokih prež, obnovo ali zamenjavo** (novogradnjo) **49 krmišč, vzdrževanje ali obnovo 2178 solnic** ter vzdrževanje lovskih stez v višini predlogov upravljavcev lovišč in LPN. Ob izgradnji novih objektov v gozdnem prostoru je potrebno, da so objekti načrtovani v letnih načrtih lovišč, ki so predhodno usklajeni z načrtom LUO. Enaki pogoji kot za lovske objekte veljajo tudi za objekte namenjene opazovanju in fotolovu. Ob postavitvi objekta na novi lokaciji je potrebno pridobiti soglasje lastnika, v primeru, če je objekt v gozdu je potreben tudi dogovor predstavnika lovišča ali LPN z revirnim gozdarjem ZGS. Pozornost naj bo namenjena varnosti, nemotečemu izgledu objektov v okolju in izdelavi z naravnimi materiali (les). Dotrajane objekte so dolžni upravljavci zaradi varnosti in izgleda okolice odstraniti. Skupno naj dela na izdelavi in vzdrževanju objektov ne presegajo 30 % skupno opravljenih del v lovišču. Nova krmišča se umešča izven območja divjega petelina, obstoječa krmišča pa se v dogovoru z upravljavci lovišč / LPN umika izven tega območja. Za leto 2020 je načrtovan nekoliko nižji obseg del na lovskih objektih kot v preteklem letu, ko smo obseg del povečali zaradi številnih v vetroloemu poškodovanih lovskih objektov.

Lovskih objektov ni dovoljeno postavljati ob tematskih poteh (gozdne učne poti, naravoslovne poti, trim steze, ...) in bolje obiskanih planinskih poteh.

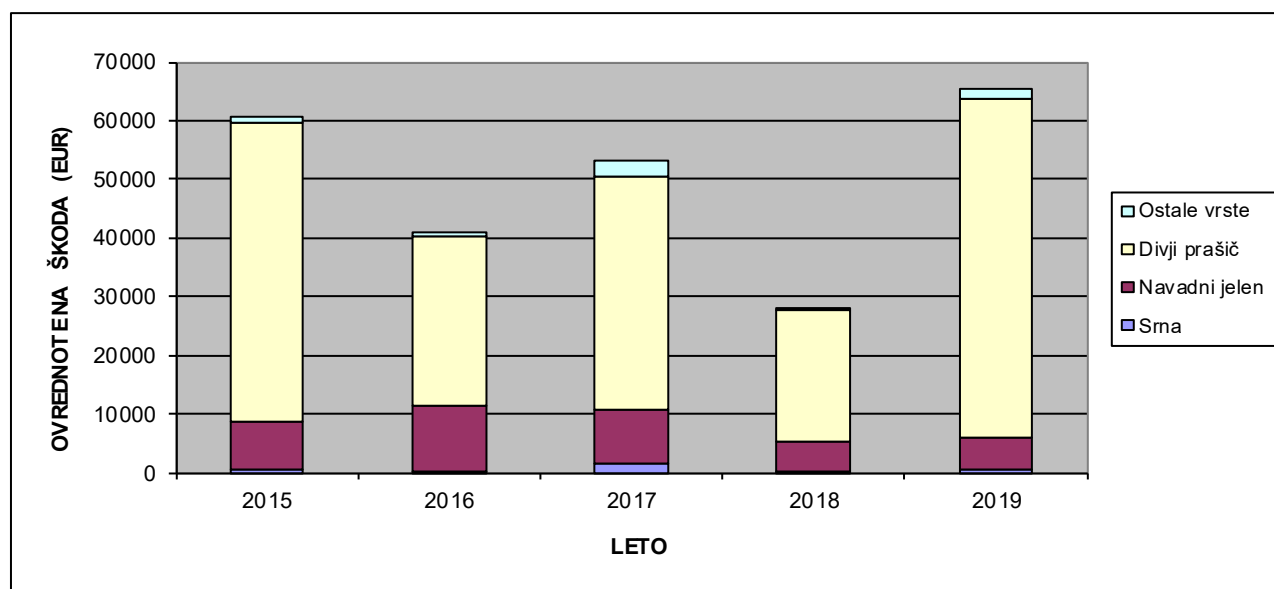
3.3 Škode od divjadi

3.3.1 Škode v letu 2019

Preglednica 3.3: Ovrednotena škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019

Vrsta divjadi	Kultura	Ovrednotena škoda	
		2019	EUR / 100 ha
sma	kulture	520,27	0,26
	sadno drevje	100,00	0,05
	ostalo	114,28	0,06
skupaj		620,27	0,31
navadni jelen	kulture	4.753,82	2,34
	travniki	220,00	0,11
	sadno drevje	94,53	0,05
	ostalo	100,00	0,05
skupaj		5.168,35	2,55
divji prašič	kulture	2.298,46	1,13
	travniki	55.696,57	27,43
skupaj		57.995,03	28,56
SKUPAJ PARKLJARJI		63.783,65	31,41
jazbec		933,48	0,46
siva vrana		175,00	0,09
lisica		491,40	0,24
SKUPAJ OSTALO		1.599,88	0,79
VSE SKUPAJ		65.383,53	32,20

* ovrednotena škoda pomeni izplačano škodo + ovrednoteno delo upravljavcev lovišč/LPN na sanaciji škode (1 ura = 5 €).



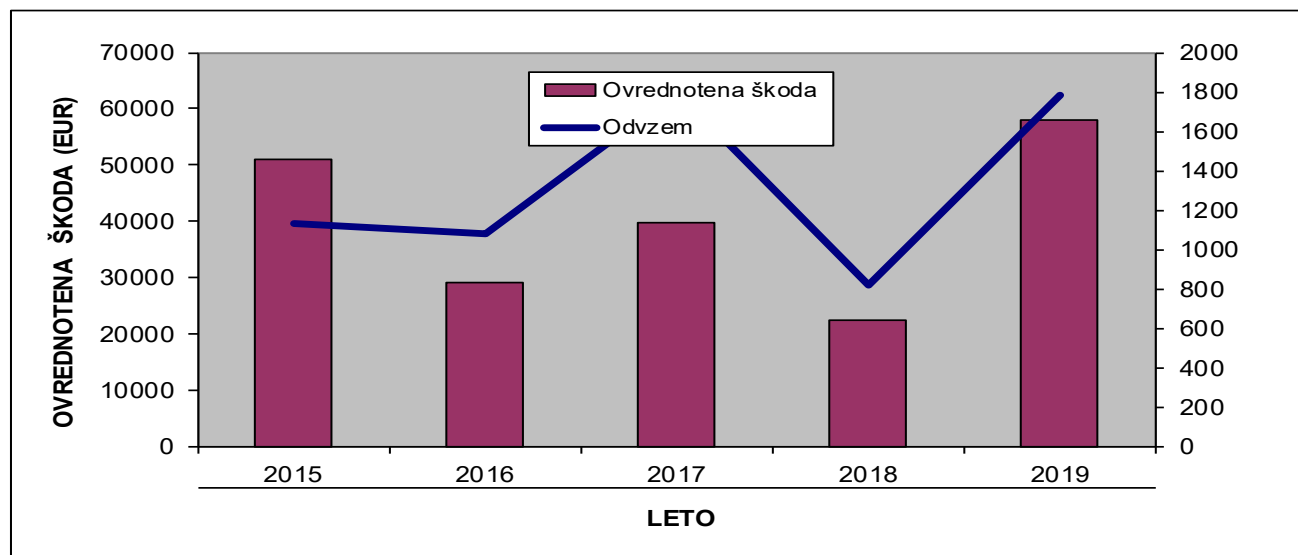
Slika 3.1: Dinamika ovrednotenih škod od divjadi v LUO

Višina ovrednotene škode v letu 2019 znaša 233 % ovrednotene škode iz leta 2018. Ovrednotena škoda od navadnega jelena se je zvišala za 2 %, škoda od divjega prašiča za 230 %, škoda od srnjadi za 206 %, škoda od ostalih vrst divjadi za 370 % ovrednotene škode preteklega leta. Izplačana odškodnina v letu 2019 je kot v preteklih letih predvsem posledica škod od divjih prašičev. Večji del škod od divjih prašičev je nastal v LPN (72%), večji delež škode od jelenjadi pa v loviščih (61%). Število škodnih primerov v III. LUO je bilo v letu 2019 v okviru povprečja v preteklem petletnem obdobju, ocenjena škoda pa najvišja v petletnem obdobju. Na nelovnih površinah je bilo v letu 2019 na območju III. Kočevsko – Belokranjskega LUO ocenjenih za 1395,8 evrov škode. Njen največji delež predstavlja škoda od navadnega jelena (76 %), sledi škoda od lisice (11 %) in

jazbeca (6 %), srne (5 %) in divjega prašiča (2 %). Ocenjena škoda na nelovnih površinah je v letu 2019 znašala 53 % škode preteklega leta.

Preglednica 3.4: Število škodnih primerov v zadnjem petletnem obdobju

Lovišče/LPN	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
Grosuplje	13	5	6	1	4	29
Taborska jama	1	1	-	-	1	3
Krka	1	1	3	-	-	5
Dobrepolje	3	3	1	-	3	10
Suha Krajina	20	20	16	5	11	72
Turjak	-	-	-	-	-	0
Velike Lašče	3	2	3	-	6	14
Velike Poljane	-	-	3	-	-	3
Sodražica	12	13	9	3	8	45
Loški Potok	11	7	30	-	6	54
Ribnica	-	-	1	-	-	1
Dolenja vas	7	1	4	-	-	12
Struge na Dolenjskem	-	-	-	-	-	0
Kočevje	4	3	1	3	5	16
Mala gora	-	1	-	-	1	2
Lazina	10	3	6	5	5	29
Draga	2	-	-	1	-	3
Osilnica	7	-	11	4	1	23
Banja loka - Kostel	7	7	17	9	13	53
Predgrad	11	13	17	7	5	53
Sinji vrh	-	3	10	-	-	13
Dragatuš	16	2	4	2	3	27
Vinica	13	11	15	-	8	47
Loka pri Črnomlju	7	2	-	-	1	10
Adlešiči	10	2	6	4	8	30
Črnomelj	4	4	6	1	10	25
Smuk – Semič	-	10	14	0	9	33
Gradac	-	-	-	-	-	0
Metlika	-	-	-	-	-	0
Suhor	-	1	-	-	1	2
LPN Snežnik Kočevska Reka	12	12	11	11	13	59
LPN Medved	18	19	21	12	27	97
LPN Žitna gora	10	11	27	9	25	82
Skupaj LUO	202	157	242	77	174	852



Slika 3.2: Škode, ki so jo povzročili divji prašiči

3.3.2 Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v letu 2019

Preglednica 3.5: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019

Vrsta ukrepa	Število objektov	Opravljenе ure
skupaj	25	787

Ukrepe za preprečevanje škod izvajajo upravljavci lovišč in LPN v sodelovanju z oškodovanci. V ta namen imajo nabavljenih okoli 170 električnih pastirjev, ki jih nudijo v skladu z dogovori za zaščito poljščin. V loviščih pri postavitvi in obnovi varovanj sodelujejo lovci tudi s svojim opravljenim delom. V LPN so kmetovalcem v letu 2019 dali za zaščito poljščin nudili potrebna sredstva (žica, trakovi, izolatorji, baterije) za vzdrževanje električnih pastirjev. Za kemično zaščito poljščin se uporablja predvsem kemično odvrtačno sredstvo »arbin«, katerega kmetovalci nameščajo sami ali v sodelovanju z upravljavci lovišč. Na več nevarnih cestnih odsekih je Direkcija RS za infrastrukturo v letih 2018 in 2019 namestila na območju opozorilnih znakov, ki opozarjajo na prehode divjadi modra svetlobna odvrtačala. S kemičnimi ograjami nevarne cestne odseke ščitijo upravljavci lovišč Dobropolje, Gradac, Krka, Suha Krajina, Sodražica in Taborska jama. Upravljavci lovišč so za zaščito poljščin in nevarnih cestnih odsekov porabili 787 delovnih ur, kar enako 77% ur preteklega leta. Ukrepi zaščite poljščin so povezani predvsem s stanjem populacije divjega prašiča in njegovim pritiskom na kmetijske površine.

3.3.3 Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letu 2020

Preglednica 3.6: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020

Vrsta ukrepa	Število objektov	Načrtovane ure
skupaj	25	899

V letu 2020 se načrtuje ukrepe za preprečevanje škod na in od divjadi v višini realizacije predloga upravljavcev lovišč in LPN, ki je za 14% višji od realizacije v letu 2019. Zaščitne ukrepe so upravljavci lovišč dolžni **prilagajati dejanskim letnim potrebam**. Dobro sodelovanje lovskih organizacij in kmetijstva je potrebno predvsem pri zaščiti intenzivnih kmetijskih kultur in travnikov, kjer se vsako leto pojavljajo škode. Priporoča se nadaljnje varovanje nevarnih cestnih odsekov in zmanjšanje števila povozov divjadi s pomočjo kemičnih ograj. Upravljavcem lovišč se priporoča na kritičnih predelih povečan odstrel divjadi. Imetniki kmetijskih in gozdnih zemljišč so dolžni v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu uporabljati ustrezna zaščitna sredstva, ki jim jih preskrbi upravljavec lovišča ali lovišča posebnega namena. Posebej poudarjeno je potrebno vlaganje v preprečevanje škode v loviščih Banja Loka – Kostel, Suha Krajina, Črnomelj, Smuk – Semič, Vinica, Adlešiči, Loški Potok, LPN Medved in LPN Žitna gora, kjer so bili v preteklem letu problemi s škodami od divjadi največji in se je v preteklem obdobju pojavljalo največ škodnih primerov (preglednica 3.4).

Pri škodah moramo ločiti povzročitelje škod, oziroma kdo za škodo odgovarja glede na to, kje je le-ta nastala.

ŠKODA NA PREMOŽENJU

- A. Za škodo, ki jo povzroči **divjad, na lovni površini** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:
- Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo pooblaščenцу upravljavca, katerega osebne podatke in naslov do 31. 12. tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način.
 - Pooblaščenec lovišča ali lovišča s posebnim namenom v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
 - Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode komisiji, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let.
 - Komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, sestavljajo predsednik ali njegov namestnik, ter dva člana ali njuna namestnika. En član komisije in njegov namestnik sta usposobljena za kmetijsko stroko, drugi član komisije in njegov namestnik pa za gozdarsko in lovsko stroko. Komisija zaseda v tričlanski sestavi in odloča z večino glasov. V delu komisije sodeluje tudi lovski inšpektor oziroma inšpektorica brez pravice glasovanja.
 - Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.

5. Oškodovanec ali upravljavec, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.
- B. Za škodo, ki jo povzroči divjad, na **nelovnih površinah** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec, če je nastala po njegovi krivdi (krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija. Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah (npr. kokoši v kokošnjaku).
- C. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:
1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.
 2. Pooblaščen oseba območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v *Zapisnik o nastanku škode, ki jo povzročila divjad*.
 3. Če se oškodovanec in pooblaščen oseba ne sporazumeta o višini odškodnine, na kraju ogleda ali v osmih dneh ter ne skleneta *Sporazuma o določitvi višine odškodnine od divjadi na nelovnih površinah*, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
 4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.
- D. Za škodo, ki jo povzročajo **zavarovane vrste prostoživečih živali** odgovarja R Slovenija, ki je vrste zavarovala. Škodo ocenjuje delavec ZGS, ki sestavi predpisan zapisnik, sklene Sporazum z oškodovancem in ju posreduje na ARSO.

ŠKODA NA ZDRAVJU LJUDI

je tista, ki jo divjad povzroči neposredno zdravju človeka in je vsa nepremoženjska škoda, ki je nastala oškodovancu zaradi delovanja divjadi.

ŠKODA POVZROČENA Z IZVAJANJEM LOVA

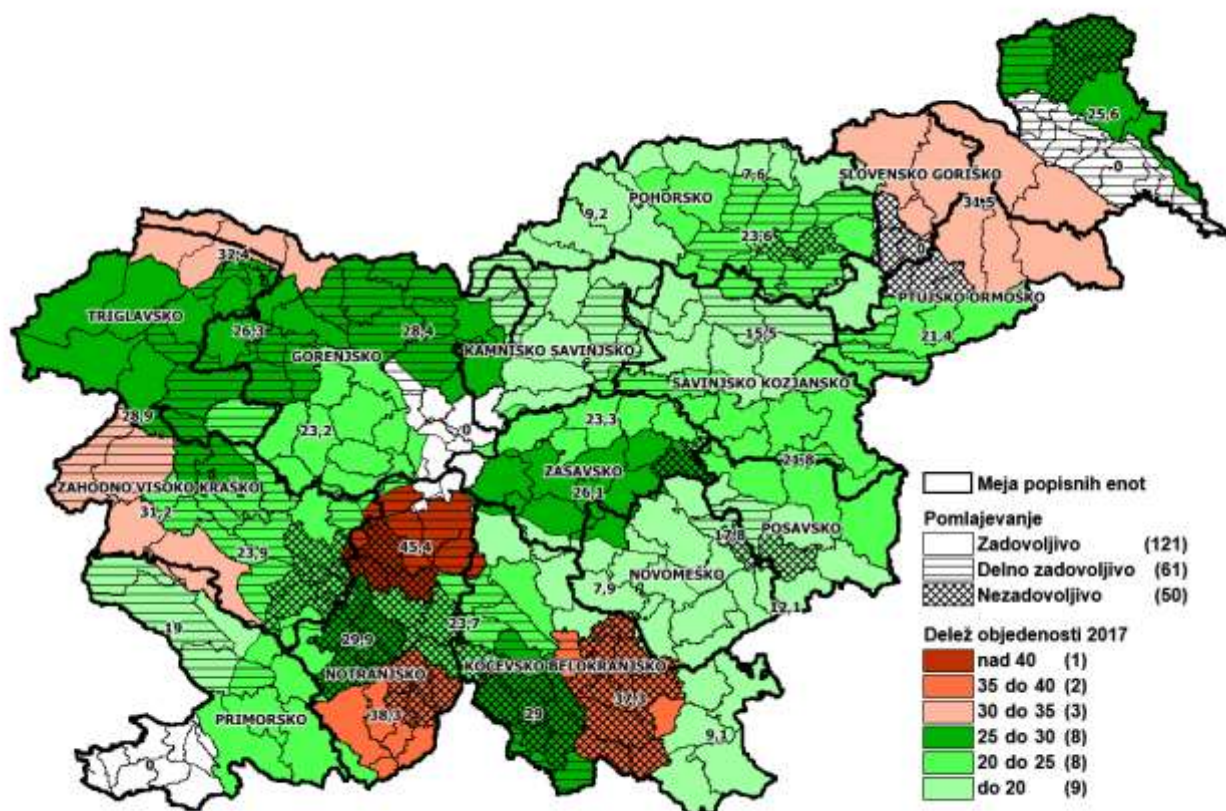
je vsaka škoda, ki so jo pri izvrševanju lova povzročili lovci, gonjači ali drugi udeleženci lova in lovski psi. Za škodo, povzročeno z izvrševanjem lova s strelnim orožjem, odgovarja upravljavec, ne glede na krivdo (objektivna odgovornost). Za ostalo škodo nastalo pri izvrševanju lova in upravljanja z loviščem ali loviščem s posebnim namenom, ima oškodovanec pravico neposredno uveljavljati škodo od povzročitelja.

ŠKODA NA DIVJADI

je premoženjska in ekološka škoda, povzročena z neposrednim protipravnim uničenjem, poškodovanjem ali prilastitvijo divjadi, njenih legel in gnezd ali povzročena posredno s protipravnimi posegi v prostor, ki spreminja, krči ali uničuje habitate, naravne prehode (biokoridorje) in druge za obstoj divjadi pomembne dejavnike. Odgovoren je tisti, ki je ravnal namenoma ali iz malomarnosti (krivdna odgovornost). Za škodo na divjadi ob trku s premikajočim se vozilom, odgovarja voznik vozila, kolikor se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi, upravljavec lovišča, kolikor se ugotovi, da je škoda nastala zaradi dejanj upravljavca, ali upravljavec za škodo na divjadi in voznik za škodo na vozilu, kolikor sta oba storila vse potrebno, da do škode ne bi prišlo.

3.4 Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme

V letih 2010, 2014 in 2017 je ZGS opravil popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa na terenu prostorsko ni vezana na območje LUO, ampak se opravlja po "ekoloških/popisnih enotah", pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi, ipd.



Slika 3.3: Prikaz popisnih enot, deleža objedenosti mladja in ocene pomlajevanja v LUO

V okviru popisa je bilo na območju Slovenije oblikovanih 35 popisnih enot, ki ustrezajo prostorski razporeditvi populacij parkljaste divjadi. Na območju III. Kočevsko – Belokranjskega LUO se nahaja 7 popisnih enot. Od navedenih sta enoti Ljubljanski vrh in Litija zastopani v III. LUO z manjšim deležem, enoti Krka in Bloke – Sodražica se nahajata v III. LUO približno polovično, enote Rog, Goteniško pogorje in Bela Krajina pa se v celoti, oziroma s pretežnim deležem nahajajo v LUO.

Za LUO sta najbolj reprezentativni popisni enoti Rog in Goteniško pogorje, kjer se nahaja nad 90 % populacije jelenjadi. V teh dveh populacijskih enotah se opaža otežena naravna obnova gozda z jelko, hrasti in plemenitimi listavci. V navedenem poglavju zato podrobneje prikazujemo in analiziramo podatke popisov popisnih enot Rog in Goteniško pogorje.

V letu 2017 smo v navedenih popisnih enotah izvedli tretji popis objedenosti. V vsaki od popisnih enot je bilo popisanih predvideno število popisnih ploskev, na katerih smo ugotavljali vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam ugotovljeni rezultati predstavljajo dodaten člen pri razumevanju dogajanja v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot.

Preglednica 3.7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017

Popisna enota Rog

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	11	1	399		2	319	2,6	2	239	14,3	2	262	4,3	2	125		2	945	4,8
Jelka	20	12	3.595		1	216	26,3		57	60,0		46	75,0				1	319	39,3
Bukev	51	17	5.193		48	8.064	24,7	86	11.994	29,1	95	11.196	33,4	97	7.939	34,6	77	39.193	30,4
Hrasti	4		100			80												80	
Plemeniti l.	45	63	18.975		43	7.210	71,6	10	1.321	82,8	1	114	60,0	1	68	66,7	17	8.713	67,6
Drugi trdi l.	18	6	1.698		5	923	63,0	2	239	57,1	1	103	77,8				2	1.264	63,1
Mehki l.	4				1	91	75,0		46	75,0		11	100,0		11	100,0		159	78,6
Iglavci	25	13	3.995		3	535	10,6	2	296	23,1	3	308	14,8	2	125		2	1.264	13,5
Listavci	51	87	25.966		97	16.367	44,7	98	13.600	34,9	97	11.424	33,7	98	8.019	34,9	98	49.410	37,9
Skupaj	51	100	29.961		100	16.903	43,7	100	13.896	34,7	100	11.732	33,2	100	8.144	34,4	100	50.674	37,3

Popisna enota Goteniško pogorje

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	24	2	826		4	837	6,8	6	882	2,6	3	294		4	158		4	2.171	3,6
Jelka	20	23	8.161		2	305	66,7	1	124	54,5					12		1	430	63,2
Bukev	51	11	4.029		45	8.853	13,2	76	11.736	19,9	88	7.677	23,9	92	4.172	23,6	67	32.437	19,5
Hrasti	1		100			23	100,0											23	100,0
Plemeniti l.	50	61	22.107		41	8.129	58,6	13	2.035	46,7	3	271	45,8	2	68		22	10.503	55,5
Drugi trdi l.	21	2	826		6	1.176	55,8	3	531	53,2	6	509	60,0	3	113	60,0	5	2.329	56,3
Mehki l.	13	1	310		2	305	33,3	1	113	40,0		23	100,0				1	441	38,5
Iglavci	32	25	8.988		6	1.142	22,8	7	1.006	9,0	3	294		4	158		5	2.600	13,5
Listavci	51	75	27.273		94	18.485	36,3	93	14.415	25,1	97	8.480	26,9	96	4.353	24,2	95	45.733	29,9
Skupaj	51	100	36.260		100	19.627	35,5	100	15.421	24,0	100	8.774	26,0	100	4.511	23,3	100	48.333	29,0

Rezultati testiranja hipotez o deležih poškodovanih osebkov med popisi za popisno enoto Rog

Vse drevesne vrste skupaj

Leto	Povprečje rangov	Vsota rangov	Sredina	Standardni odklon	Značilnost razlik med leti	Opomba
2010	1,55	79,50	24,00	18,42	Značilne	Značilno
2014	2,21	112,50	35,40	25,38		izstopa
2017	2,24	114,00	35,68	20,92		leto 2010

Delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisom 2010 in popisoma 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat (N=51, df=2) = 15,059, p=0,001). V popisu 2010 je bil delež poškodovanih osebkov značilno nižji kot v ostalih dveh popisih. Med popisoma 2014 in 2017 ni ugotovljenih značilnih razlik v deležu poškodb vsega mladja.

Bukev

Leto	Povprečje rangov	Vsota rangov	Sredina	Standardni odklon	Značilnost razlik med leti	Opomba
2010	1,50	73,50	15,80	17,66	Značilne	Značilno
2014	2,28	111,50	29,76	24,30		izstopa
2017	2,22	109,00	29,18	19,13		leto 2010

Delež poškodovanih osebkov (bukve) med popisom 2010 in popisoma 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat (N=49, df=2) = 18,533, p=0,000). V popisu 2010 je bil delež poškodovanih osebkov (bukve) značilno nižji kot v ostalih dveh popisih. Med popisoma 2014 in 2017 ni ugotovljenih značilnih razlik v deležu poškodb mladja bukve.

Rezultati testiranja hipotez o deležih poškodovanih osebkov med popisi za popisno enoto Goteniško hribovje

Vse drevesne vrste skupaj

Leto	Povprečje rangov	Vsota rangov	Sredina	Standardni odklon	Značilnost razlik med leti	Opomba
2010	2,13	108,50	32,18	20,39	Neznačilne	
2014	1,95	99,50	28,65	21,41		
2017	192	98,00	29,46	20,13		

Delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno ne razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=51$, $df=2$) = 1,271, $p=0,530$).

Bukev

Leto	Povprečje rangov	Vsota rangov	Sredina	Standardni odklon	Značilnost razlik med leti	Opomba
2010	1,79	89,50	16,61	18,54	Neznačilne	
2014	2,16	108,00	21,10	23,93		
2017	2,05	102,50	17,22	16,67		

Delež poškodovanih osebkov (bukve) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno ne razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=50$, $df=2$) = 3,665, $p=0,160$). Poškodovanost se je glede na predhodni popis zmanjšala, vendar zmanjšanje ni statistično značilno.

Popisni enoti Rog in Goteniško pogorje se ujemata z osrednjim populacijskim območjem jelenjadi na Kočevskem. V navedenih dveh popisnih enotah se ugotavljajo problemi pri naravni obnovi gozda. Ključne drevesne vrste, ki so zastopane v obeh enotah so bukev, smreka, jelka in plemeniti listavci. Glede na podatke iz stalnih vzorčnih ploskev je bukev v mladju najpogosteje zastopana drevesna vrsta in z njenim pomlajevanjem ni težav. Podobno je stanje s smreko, katere delež je v mladju in vrasti znatno večji od deleža v lesni zalogi. Pri plemenitih listavcih, ki so zastopani v temeljnici s 7- 8 % se pojavlja podoben delež tudi v mladju in vrasti. Težave pri obnovi se pojavljajo pri jelki, katere delež v mladju znaša le dober %, nekajkrat več je jelke v vrasti, v lesni zalogi (temeljnica) pa je jelke do 20 krat več kot v mladju.

Pri tolmačenju rezultatov popisa objedenosti se je potrebno zavedati, da so posamezne drevesne vrste v prehrani parkljaste divjadi različno priljubljene. Tako je npr. delež objedenosti plemenitih listavcev lahko zelo visok že pri nizkih gostotah, nasprotno pa je delež objedenosti smreke praviloma visok pri visokih gostotah divjadi. Raziskave kažejo, da se odvisnost med številčnostjo divjadi in objedenostjo mladja najbolj odraža pri objedenosti bukve. Bukve je med divjadjo srednje priljubljena, prostorsko je zastopana praktično na vseh rastiščih in je graditeljica večine sestojev, zato je primerna za ugotavljanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje.

Rezultati testiranja hipotez o deležih poškodovanih osebkov med popisi za popisne enote Bloke – Sodražica, Bela Krajina in Krka**Popisna enota Bela Krajina**

Delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=51$, $df=2$) = 29,059, $p=0,000$). Z nižjo stopnjo skupne poškodovanosti (9,1 %) značilno izstopa popis leta 2017. Delež poškodovanih osebkov (bukve) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno ne razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=21$, $df=2$) = 3,547, $p=0,170$). Z nižjo stopnjo poškodovanosti (2,5 %) izstopa popis leta 2017.

Popisna enota Krka

Delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=50$, $df=2$) = 15,783, $p=0,000$). Z nižjo stopnjo poškodovanosti (7,9 %) značilno izstopa popis leta 2017. Delež poškodovanih osebkov (bukve) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=21$, $df=2$) = 3,547, $p=0,170$). Z nižjo stopnjo poškodovanosti (3,2%) izstopa popis leta 2017.

Popisna enota Bloke - Sodražica

Delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=51$, $df=2$) = 10,709, $p=0,005$). Z nižjo stopnjo poškodovanosti (23,4 %) značilno

izstopa popis leta 2017. Delež poškodovanih osebkov (bukve) med popisi 2010, 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat ($N=21$, $df=2$) = 3,547, $p=0,170$). Z višjo stopnjo poškodovanosti (23,7 %) izstopa popis leta 2014. Stopnja poškodovanosti bukve v letu 2017 je z 7,9 % značilno nižja od leta 2014.

Komentar (skupen za vse popisne enote v LUO):

Analize modelnega in dejanskega stanja razvojnih faz kažejo na pomanjkanje deleža mladovij v vseh popisnih enotah v LUO. Ugotovljeno stanje glede deleža podmladka je nekoliko ugodnejše od modela, ker je del mladja prisoten tudi v okviru preostalih razvojnih faz. Navedeno stanje razvojnih faz se je v zadnjem obdobju izboljšuje in približuje modelnemu stanju.

V popisnih enotah Krka, Bela Krajina in Bloke–Sodražica podatki iz stalnih vzorčnih ploskev kažejo uspešno vrast smreke, plemenitih listavcev, trdih listavcev, mehkih listavcev, jelke in bukve, nekoliko slabša je vrast pri hrastu. Enako stanje nam za popisni enoti Krka in Bela Krajina kaže tudi popis objedenosti mladja, ki kaže ustrezen delež vseh osnovnih drevesnih vrst v višjih popisnih razredih. V vseh popisnih enotah kaže popis mladja manj ugodno stanje pri jelki. V višjih višinskih razredih se sicer poveča delež bukve, vendar uspešno preraste tudi zadosten delež ostalih drevesnih vrst.

Skupna objedenost mladja gozdnega drevja na III. Kočevsko- Belokranjskem LUO v letu 2017 se je v primerjavi z letom 2014 zmanjšala iz 28,7 % na 22,9 %. Zmanjšala se je poškodovanost vseh drevesnih vrst in vseh višinskih razredov mladja. Skupno število mladja na popisnih ploskvah se je zmanjšalo za 4 %, pri čemer se je zmanjšalo število nižjega mladja ter povečalo število višjega mladja. V mladju se je zmanjšal delež iglavcev, ohranil delež bukve, mehkih in drugih trdih listavcev ter povečal delež plemenitih listavcev in hrasta.

Mladje drevesnih vrst parkljasti divjadi predstavlja pomemben vir prehranske baze. Posledično je zato zelo pomemben delež mladovij in sestojev v obnovi. Za zagotavljanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi je potrebno, da se razvoj gozdov čim bolj usmerja v izenačitev dejanskega stanja z modelnim stanjem razvojnih faz ter v ta namen poveča delež mlajših razvojnih faz in s tem prehranska baza.

S povečanjem deleža mladovij lahko bistveno razbremenimo ostale površine in poskrbimo za večjo usklajenost med živalsko in rastlinsko komponento. V osnovanju novih pomladitvenih jeder, ki so v tesni povezavi z intenzivnostjo sečenj oz. gospodarjenjem z gozdovi, vidimo glavni ukrep, s katerim lahko bistveno izboljšamo življenjsko okolje divjadi. Glede na preteklo intenziteto gospodarjenja z gozdovi, predvsem pa glede na intenziteto sečenj v zadnjih nekaj letih ter na občutno povečanje možnih etatov pričakujemo, da se bo delež mladja občutneje povečal. Na povečanje deleža gozdnega mladja je v preteklem desetletju znatno vplivala sanacija žarišč lubadarja. Podoben vpliv pa bodo predvidoma imeli tudi žledolom, ki je v mesecu februarju 2014 deloma poškodoval gozdove v EE Goteniško pogorje, vetrolom, ki je v decembru 2017 močno prizadel iglavce na območju OE Kočevje in posledično kalamitete lubadarja, ki ujмам vedno sledijo.

Ocena pomlajevanja kaže zadovoljivo pomlajevanje na območju Bele Krajine, Suhe Krajine in Zahodne Dolenjske, delno zadovoljivo pomlajevanje na območju obrobja Kočevske (Velika gora, Mala Gora, Sodražica, Banja Loka s Kolpsko dolino) in nezadovoljivo pomlajevanje na območju Roga in Goteniškega pogorja. Ocena uspešnosti pomlajevanja se okvirno ujema z v popisu ugotovljeno stopnjo poškodovanosti gozdnega mladja. Do določene neuskklajenosti prihaja zaradi nezadovoljivega pomlajevanja jelke in javorja na območju dinarskih jelovo bukovih gozdov.

Na OE Kočevje je v letu 2018 nastalo veliko ogolelih in presvetljenih površin zaradi naravnih ujm, predvsem vetroloma. Preračun v programu e-varstvo iz posekanega števila dreves in m³ (podatki iz xTi) je dal 9.108 ha vrzelastih in ogolelih površin gozda zaradi vetroloma in 260 ha ogolelih površin zaradi podlubnikov in drugih vzrokov. Po načrtu sanacije vetroloma je površin za obnovo 2.601 ha, kjer prevladuje predvsem naravna obnova. S sadnjo se bo obnovilo le 112 ha, od tega 88 ha že v letu 2019. Vse te presvetljene in ogolele površine predstavljajo nova pasišča za divjad. V letu 2018 je v evidencah izvedenih del 228 ha priprave sestoja, 45 ha nege mladja, 254 ha nege gošče ter 22 ha priprave sestoja za sadnjo zaradi ujm.

V letu 2019 je evidencah izvedenih del 119 ha priprave sestoja, 59 ha nege mladja, 85 ha nege gošče ter 93 ha priprave površin za sadnjo zaradi ujm. Skupno z površinami iz leta 2018 je to 905 ha površin, kjer se je pri izvedbi gojitvenih del posekalo predvsem leske, katerih poganjki so priljubljena hrana za jelenjad in srnjad. Z navedenimi ukrepi se je izrazito izboljšalo prehranske razmere rastlinojedi parkljasti divjadi.

4. ŽIVALSKES VRSTE - DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

4.1.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Srnjad se nahaja v vseh loviščih območja. Njena številčnost je po posameznih predelih območja zelo različna in močno odvisna od gozdnatosti in stalne prisotnosti velikih zveri. Prostorski okvir načrtovanja za srno so posamezne ekološke enote (LPN, Kočevsko - Ribniško, Bela Krajina in Zahodna Dolenjska), ki se dokaj dobro pokrivajo s skupinami lovišč znotraj lovsko upravljavskega območja. Redna prisotnosti volka in risa se pojavlja v celotni EE Kočevsko - Ribniško (lovišča Banja Loka, Kočevje, Mala gora, Predgrad, Dolenja vas, Draga – Trava, Loški Potok, Sodražica, Ribnica, Velike Poljane, Osilnica, Struge, Lazina) v vseh treh LPN (lovišča (LPN Medved, Snežnik Kočevska Reka in LPN Žitna gora), v višinskem delu lovišč EE Bela Krajina (lovišča Sinji vrh in del lovišč Dragatuš in Loka pri Črnomlju, Črnomelj in Vinica) in delu lovišč EE Zahodna Dolenjska (lovišča Dobropolje, Velike Lašče in Suha Krajina).

4.1.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

Načrt odvzema in skupni odzem sta se v petletnem obdobju po rahlem upadanju v sredini obdobja uravnotežila. Povprečni letni odzem znaša 2.544 živali. Realizacija načrta odvzema za 5 letno obdobje znaša upoštevajoč ves odzem iz lovišč 96,9 %. **V letu 2019 je bila realizacija načrta odvzema 97,3 %.** Glede na preteklo leto se je odzem srnjadi povečal za 0,7 % in je znašal 97 % povprečja odvzema petletnega obdobja. Vezava odstrela odraslih srnjakov s srnami je znašala v EE Zahodna Dolenjska 85,7 %, v EE Bela Krajina 88,6%, v EE Kočevsko – Ribniško 50,6 % in v LPN 46,9 %. Stalna prisotnost volka in risa se opaža povsod, razen v nižinskem delu Bele Krajine in Zahodne Dolenjske. V predelih brez volka se opaža prisotnost šakala.

Spolna in starostna struktura:

Struktura skupnega odvzema v preteklem petletnem obdobju je skladna z načrtovano: srnjakov 2+ (22,9 %), moški spol skupaj (51,1 %) ter srn 2+ (21,7 %) in ženski spol skupaj (48,9 %). Odstopanja so v okviru dovoljenih. Delež mladih v odvzemu (55,8 %) je enak načrtovanemu. V letu 2019 je spolna struktura odvzema M : Ž znašala 50,9 : 49,1 in je v okvirih dovoljenih odstopanj. Skladna z načrtovano je tudi starostna struktura, saj je delež mladih enak načrtovanemu.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Izgube v preteklem petletnem obdobju znašajo 16,2 % skupnega odvzema in so stabilne. Najpogostejši vzrok izgub je promet s skupno 63,2 %, sledi neznan vzrok (14,0 %), izgube po zvereh (8,6 %), kosilnica (4,4 %), klateški psi in krivolov (3,1 %), bolezen (3,7 %) ter ostali vzroki (2,4 %). Delež ženskega spola med izgubami je znašal v letu 2018 64,3 % in je za 3,0 % nižji od preteklega leta. **V letu 2019 je delež izgub v odvzemu znašal 14,7 % in je za 1,5 % nižji od povprečja petletnega obdobja.** Glede na petletno povprečje se je v preteklem letu v izgubah zvišal delež od povoza (70,9 %) in izgub po zvereh (13,6 %) in zmanjšal delež izgub neznanega vzroka (7,2 %). Število najdenih izgub od velikih zveri je enako tistemu v preteklem letu.

Presoja uspešnosti gospodarjenja:

Gospodarjenje s srnjadjo ocenjujemo za uspešno. Navedeno nam nakazujejo uspešno realizirani načrti odvzema, minimalen obseg izplačanih škod in sorazmerno nizke evidentirane izgube. Velikemu vplivu zveri se poizkušamo prilagajati z adaptivnim načrtovanjem odvzema. Načrtovano strukturo odvzema je najteže izvrševati v LPN in loviščih, kjer je številčnost srnjadi ob znatnem vplivu velikih zveri minimalna.

Gibanje telesnih mas in mas rogovja:

Gibanje telesnih mas in mas rogovja kaže v za leto 2019 izrazito povečanje, kar je tudi posledica vremenskim in prehranskih razmer, ki so bile v preteklem letu za srnjad dokaj ugodne. V bolj gozdnatih predelih (območja LPN) so mase rogovja izrazito nižje.

4.1.3 Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Trend gibanja populacije srnjadi v območju kaže na rahlo upadanje. Upadanje je zaznati predvsem v EE Kočevsko – Ribniško in v LPN, v EE Bela Krajina in Zahodna Dolenjska pa je populacija srnjadi stabilna. Znotraj LUO obstajajo velike razlike. V bolj gozdnatih predelih je številčnost srnjadi nižja.

Medvrstni vplivi:

V manj gozdnatih loviščih, kjer se prisotnost risa in volka ne opaža, je številčnost srnjadi tudi nekajkrat višja. Tam je obratno višji delež nenaravnih izgub, predvsem povoza. Na številčnost in prostorski raspored srnjadi ima pomemben vpliv prisotnost velikih zveri in jelenjadi, ki kot prehranski generalist uspešneje zaseda ekološko nišo. Z ogolitvijo 1.500 ha gozdov zaradi lubadarja, vetroloma in žledu se je na Kočevskem značilno izboljšalo življenjsko okolje srnjadi. Povečana obnova gozda zaradi naravnih ujm (podlubniki, vetrolom) se je nadaljevala tudi v letu 2016 in 2017. V zadnjem obdobju se v območju znova opažajo posamezna risova legla. V letu 2019 so bili v območju 4 z ovraticami označeni risi, katerih plen predstavlja predvsem srnjad.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura srnjadi je ustrezna.

Zdravstveno stanje:

Zdravstveno stanje srnjadi je dobro. Pojavljajo se manjše izgube zaradi spomladanske driske in črevesne ter pljučne zaparazitiranosti. Ugodne vremenske razmere v letih 2014 – 2016, gozdna obroda v letih 2016 in 2018 ter zaradi naravnih ujm povečana obnova gozdov so imeli ugoden vpliv na kondicijsko ter zdravstveno stanje populacije.

4.1.4 Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja je ohranitev vitalne populacije srnjadi, ki bo usklajena z razmerami v okolju. Ohranitev srnjadi v gozdnatih predelih bomo dosegli z izboljšanjem bivalnih pogojev ter primerno višino in strukturo odvzema.

4.1.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

V letu 2020 se načrtuje odvzem 2494 živali, kar znaša 1,25 živali / 100 ha lovne površine. Načrtovani odvzem je za 1,1 % nižji od načrta odvzema za leto 2019. Odvzem se znižuje za 1,5 % v EE Kočevsko – Ribniško, za 0,6 % v EE Bela Krajina in za 6,8 % v LPN. Znižanje odvzema sledi zmanjšani številčnosti srnjadi, ki je posledica povečanja številčnosti volkov in pojava šakala v Beli Krajini.

Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srne

Mladiči M	346 (13,9 %)	Mladiči Ž	346 (13,9 %)
Lanščaki	346(13,9 %)	Mladice	346 (13,9 %)
Srnjaki 2+	555 (22,2 %)	Srne 2+	555 (22,2 %)
SKUPAJ 2494			

Dejanska struktura načrtovanega odvzema za območje oziroma ekološke enote in predvsem za posamezna lovišča, lahko odstopa od izhodiščne v primeru večjih odstopanj realizacije odvzema od načrtovanega odvzema v preteklem (preteklih) letih ali zaradi ostalih strokovnih vzrokov (struktura izgub, vzroki izgub).

Preglednica 4.1.2: Struktura načrtovanega odvzema srne

Starostni razred	Struktura odvzema (v %)				
	M		Ž		Skupaj
Mladiči M / Mladiči Ž	15 min	25-30	15 min	25-30	
Lanščaki / Mladice	15 max		15 max		
Srnjaki 2+ / Srne 2+	20-25		20-25		40-50
Skupaj	100				

Na območju redne prisotnosti volka in risa, v predelih Kočevskega Roga, Goteniške gore, Velike gore, Male gore in Stojne z manj srnjadi, na območju EE LPN (LPN Medved, LPN Snežnik Kočevska Reka in LPN Žitna Gora), na območju EE Kočevsko - Ribniško (lovišča Banja Loka, Kočevje, Mala gora, Predgrad, Dolenja vas, Draga – Trava, Loški Potok, Sodražica, Ribnica, Dolenja vas, Velike Poljane, Osilnica in Struge), na območju EE Bela Krajina (lovišča Sinji vrh, Vinica, Dragatuš in Loka pri Črnomlju in Črnomelj) ter na območju EE Zahodna Dolenjska (lovišče Dobropolje, Velike Lašče) se bo ohranjalo srnjad s pomočjo nižjega odvzema in strukture, v kateri bo načrtovan do 10 % nižji delež mladičev in sorazmerno višji delež odraslih živali. Upravljavcem lovišč z ocenjeno najnižjo številčnostjo srnjadi se glede na njihov predlog lahko zniža tudi višina načrtovanega odvzema. V zgoraj navedenih loviščih in LPN Žitna gora velja spodnja **meja vezave odstrela**

srn 2+ na odstrel srnjakov 2+ v višini 50 %. V loviščih Lazina in Suha Krajina, z ustrezno številčnostjo srnjadi in redno prisotnostjo volkov se načrtuje podobna struktura odvzema kot v loviščih brez velikih zveri, z **vezavo odstrela srn 2+ na odstrel srnjakov 2+ v višini 80 %.**

Preglednica 4.1.3: Dovoljena odstopanja pri odvzemu srne na območju redne prisotnosti velikih zveri

Starostni razred	Dovoljena odstopanja (v % od načrtovanega št.odvzema) redna prisotnost velikih zveri			
	M		Ž	
Mladiči M / Mladiči Ž	+/- 30 %*	+ 15 /-30 %	+/- 30 %	+ 15 /-30 %
Lanščaki / Mladice	+/- 30 %		+/- 30 %	
Srnjaki 2+ / Srne 2+	+/- 15 %		+/- 15 %	
Skupaj	+15 /-23 %			

Na območju, kjer ni redne prisotnosti volka in risa, v loviščih z ustrezno številčnostjo srnjadi na območju EE Zahodna Dolenjska (lovišča Grosuplje, Krka, Turjak, Taborska jama), na območju EE Bela Krajina (lovišča Smuk – Semič, Gradac, Metlika, Suhor, Adlešiči), kjer volk ni redno prisoten se bo z odvzemom vzdrževala številčnost srnjadi. Loviščem je za +/- 15 % dovoljeno odstopanje od načrta po količini. Pri odrasli srnjadi je dovoljeno pri obeh spolih odstopanje od strukture za +/- 15 %. Med mladiči in enoletnimi osebkami je dovoljena kompenzacija v okviru posameznega spola +/- 30 %. V posameznem lovišču je po opravljeni kompenzaciji, dovoljeno odstopanje realizacije v obeh kategorijah (mladiči, enoletni) skupaj in pri posameznem spolu v višini do +/- 15 % načrtovanega števila odvzema. V loviščih izven stalne prisotnosti volka in risa velja spodnja **meja vezave odstrela srn 2+ na odstrel srnjakov 2+ v višini 80 %.**

Preglednica 4.1.4: Dovoljena odstopanja pri odvzemu srne kjer ni redne prisotnosti velikih zveri

Starostni razred	Dovoljena odstopanja (v % od načrtovanega št.odvzema) ni redne prisotnosti velikih zveri			
	M		Ž	
Mladiči M / Mladiči Ž	+/- 30 %	+/- 15 %	+/- 30 %	+/- 15 %
Lanščaki / Mladice	+/- 30 %		+/- 30 %	
Srnjaki 2+ / Srne 2+	+/- 15 %		+/- 15 %	
Skupaj	+/- 15 %			

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odzem nižji od 10 živali, dopustna toleranca +/- 15 % pomeni dve (2) živali, sicer pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost.

Časovna in prostorska dinamika, vezava odstrela ter ostali kriteriji odvzema:

Preglednica 4.1.5: Prostorska razdelitev odvzema srnjadi za leto 2020

Ekološka enota	mladiči M	lanščaki	srnjaki2+	mladiči Ž	mladice	srne2+	Skupaj	/100 ha
Kočevsko-Ribniško	83	84	169	84	84	169	673	1,38
Bela Krajina	102	101	149	102	101	149	704	1,42
Zahodna Dolenjska	134	133	182	133	133	182	897	2,50
LPN skupaj	27	28	55	27	28	55	220	0,33
SKUPAJ	346	346	555	346	346	555	2494	1,24
Delež (%)	13,9	13,9	22,2	13,9	13,9	22,2	100	

Omejevanje pričetka lova na srno in mladiče ni dovoljeno. Do 25. julija se priporoča odzem največ 2/3 2 in več letnih trofejnih srnjakov, do konca oktobra pa realizacija vsaj 70 % načrtovanega odvzema srn in mladičev. Pri odstopanju strukture odvzema od načrta nad dovoljenim se izvede pri načrtu odvzema v naslednjem letu korekcija strukture načrta.

Preseganje realiziranega odvzema od načrtovanega prek meja dopustnih odstopanj, ki bi nastala kot posledica vezave odstrela srn 2+ glede na odstrel srnjakov 2+, evidentiranih izgub srnjadi po končani lovni dobi na posamezno spolno in starostno kategorijo ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema v posamezni spolni in starostni kategoriji, ne štejejo kot kršitev določil načrta.

Preglednica 4.1.6: Analiza odvzema srnjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	418	354	398	345	339	1854	28,5	14,6
Lanščaki	341	371	347	338	337	1734	26,7	13,6
Srnjaki 2+	601	593	577	567	575	2913	44,8	22,9
Skupaj SRNJAKI	1360	1318	1322	1250	1251	6501	100,0	51,1
Mladiči Ž	399	404	399	373	390	1965	31,6	15,4
Mladice	328	304	290	268	306	1496	24,1	11,8
Srne 2+	569	529	602	549	510	2759	44,4	21,7
Skupaj SRNE	1296	1237	1291	1190	1206	6220	100,0	48,9
SKUPAJ odstrel in izgube	2656	2555	2613	2440	2457	12721		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj		
Načrt - skupaj	2680	2680	2640	2610	2524	13134		
Odstrel in izgube / načrt	99,1	95,3	99,0	93,5	97,3	96,9		
Delež srnjakov	51,2	51,6	50,6	51,2	50,9	51,1		
Delež srnjakov 2+	22,6	23,2	22,1	23,2	23,4	22,9		
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spo	55,9	56,1	54,9	54,3	55,8	55,4		
Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
Nenaravne izgube	347	280	319	301	275	1522	73,7	
Naravne izgube	108	89	98	161	86	542	26,3	
Skupaj izgube	455	369	417	462	361	2064	100,0	
% izgub	17,1	14,4	16,0	18,9	14,7	16,2		
Odstrel	2201	2186	2196	1978	2096	10657		
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
1 neznan	68	48	53	94	26	289	14,0	
2 bolezen	12	18	17	18	11	76	3,7	
3 krivolov	3	2	2	1	1	9	0,4	
4 cesta	279	240	278	252	256	1305	63,2	
5 železnica	2	2	4	4	1	13	0,6	
6 zveri	28	23	28	49	49	177	8,6	
7 psi	20	16	13	4	2	55	2,7	
8 kosilnica	30	14	12	25	10	91	4,4	
9 ograje, poškodbe, drugo	13	6	10	15	5	49	2,4	
Telesne mase (biološka telesna mase)								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019			
Mladiči M	8,9	9,2	8,9	8,8	9,4			
Indeks	100,0	103,7	99,9	99,4	105,7			
Lanščaki	13,3	13,3	13,5	12,9	13,6			
Indeks	100,0	99,8	101,5	97,0	102,0			
Srnjaki 2+	17,9	17,4	18,3	18,0	18,8			
Indeks	100,0	96,8	102,0	100,5	104,9			
Mladiči Ž	8,9	9,2	8,7	8,7	9,4			
Indeks	100,0	103,4	98,0	97,8	105,7			
Mladice	13,5	13,7	14,0	13,3	13,7			
Indeks	100,0	101,5	103,7	98,7	101,8			
Mladiči M+Ž	8,9	8,9	8,8	8,8	9,4			
Indeks	100,0	100,0	99,0	98,5	105,7			
Srne 2+	15,6	16,0	15,9	15,9	15,9			
Indeks	100,0	102,4	101,9	101,7	101,7			
Masa trofej srnjakov 2+ (gr)								
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019			
Srnjaki 2+	245,8	241,2	243,4	232,6	253,9			
Indeks	100	98	99	95	103			

4.2 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

4.2.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Navadni jelen je stalno prisoten v vsem območju, razen v loviščih Suhor, Gradac, Metlika, Adlešiči, Grosuplje, Taborska jama in Krka, ki so izven osrednjega območja. V teh loviščih se pojavlja jelenjad le občasno. Prostorski okvir obravnave je III. Kočevsko - Belokranjsko LUO.

Celotno območje stalne prisotnosti jelenjadi se prostorsko ujema z območjem redne prisotnosti volka in risa. Pri ukrepih in usmeritvah ločeno obravnavamo del osrednjega območja z visoko številčnostjo jelenjadi (EE Osrednja Kočevska), del osrednjega območja s primerno številčnostjo jelenjadi (EE Obrobje Kočevske in višinski del EE Bela krajina) ter EE Zahodna Dolenjska. Zaradi navedenega v nadaljevanju poglavja pri ukrepih in usmeritvah jelenjadi ne obravnavamo ločeno glede območja redne prisotnosti volka in risa.

4.2.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

Realizacija načrta v 5-letnem obdobju znaša 87,5 %. Povprečni letni odvzem navadnega jelena v 5-letnem obdobju znaša 2.290 živali. **V letu 2019** je bil načrtovani odvzem realiziran na meji dovoljenih odstopanj. **Realizacija odvzema znaša 84,6 %**. Skupni odvzem znaša 97 % odvzema, oziroma 110,5% odstrela v letu 2018 in je enak povprečnemu odvzemu v 5-letnem obdobju. Po posameznih ekoloških enotah je bila realizacija v EE Osrednja Kočevska 83 % (LPN 81 %, lovišča 95 %), v EE Obrobje Kočevske 89 %, Bela Krajina 100 % in v EE Zahodna Dolenjska 77%.

Spolna in starostna struktura:

Spolna struktura odvzema v zadnjem 5-letnem obdobju znaša M : Ž = 44 % : 56 % in sledi usmeritvam za upravljanje s to vrsto divjadi v območju. Pri starostni strukturi odvzema prihaja do preseganja v kategoriji mladih obeh spolov, vendar se delež mladih znižuje in s 57,3 % ustreza usmeritvam v območju (54 - 65 %). Po starostnih kategorijah se pojavlja odstopanje od načrta pri nižji realizaciji odraslih jelenov in ustrezno višjemu deležu telet. Spolna struktura odvzema M : Ž v letu 2019 znaša 45,3 % : 54,7 % in je v okviru načrtovane. V starostni strukturi odvzema je 58,2 % mladih, kar je v okviru načrtovanega, a nad 5 letnim povprečjem. Realizacija odvzema po spolnih in starostnih kategorijah je sledeča: odrasle košute 78,7 %, junice 89,8 %, teleta 95,8 %, lanščaki 80,9 %, mladi jeleni 57,0 %, odrasli stari jeleni 89,1 %, skupaj jeleni 2+ 72,4 %. Pokritost odstrela jelenov 2+ s košutami 2+ je znašala 90,2 % (LD 109 %, LPN 89 %).

Višina, vzroki in trendi izgub:

Evidentirane izgube v preteklem petletnem obdobju znašajo povprečno 440 živali letno, kar znaša 19,2 % skupnega odvzema. Največji vzrok izgub so zveri (46,5 %), sledi neugotovljivi vzrok (35,5 %), promet (13,0 %), ter ostali vzroki (5,0 %). Delež izgub v skupnem odvzemu niha, vendar ima trend upadanja. **V letu 2019** so znašale izgube 421 živali (18,4 % skupnega odvzema) in so nižje od izgub v pet letnem obdobju. Med izgubami prevladujejo izgube zaradi zveri (56,2 %), slede neznan vzrok (27,5 %), izgube zaradi prometa (14,2 %) in ostali vzroki (2,1 %).

Presoja uspešnosti gospodarjenja:

V preteklem obdobju je bilo gospodarjenje z jelenjadjo vsa leta v okvirih načrtovanega. Izstopa leto 2018, ko je zaradi mrzle zime in visoke snežne odeje znova prišlo do znatnih izgub jelenjadi in nedoseganja načrta odvzema. V primerjavi s preteklim petletnim obdobjem 2010 – 2014 se je v zadnjem petletnem obdobju povečal v odvzemu delež odraslih košut iz 21,6 % na 25,9 % ter zmanjšal delež telet iz 45,0 % na 39,1 %. Navedeni premik je posledica adaptivnega načrtovanja odvzema in vezave odstrela. Kot uspeh ocenjujemo postopno zniževanje številčnost jelenjadi na nivo, ki še vedno omogoča zadostno prehransko bazo za velike zveri. Posledica tega je uspešnejša obnova gozdov izven EE Osrednja Kočevska. Uspešno realizacijo odvzema v pogojih manjše gostote populacije jelenjadi je omogočil tudi lov mlade jelenjadi v mesecu januarju.

Gibanje telesnih mas in mas rogovja:

Telesne mase telet in enoletne jelenjadi so nad petletnim povprečjem in najvišje v 5 letnem obdobju. Najvišje v 5 letnem obdobju so v letu 2019 tudi mase preostalih kategorij jelenjadi, z izjemo starih jelenov. Masa rogovja kaže pri mladih jelenih značilen trend rasti, pri starejših jelenih pa trend ni značilen.

4.2.3 Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Ocenjujemo, da se številčnost navadnega jelena v LUO zmanjšuje. Prostorska porazdelitev vrste v območju je neenakomerna. V osrednjem delu LUO je številčnost jelenjadi še vedno višja od ostalega dela območja in znatno vpliva na gozdni in kmetijski prostor. V preostalem delu LUO je številčnost usklajena z razmerami v okolju. Po ekoloških enotah se opaža vse težja realizacija odvzema na območju LPN in ugodnejšo realizacijo v loviščih ob reki Kolpi. Z naravnimi kalamitetami v gozdovih v preteklih letih so se izrazito izboljšale prehranske in bivalne razmere za jelenjad.

Medvrstni vplivi:

Pomemben selektiven vpliv na populacijo ima volk, ki je v območju stalno prisoten. V predelih z visoko številčnostjo je jelenjad pomemben konkurent srnjadi.

Spolna in starostna struktura:

Ocenjujemo, da se z odvzemom, ki je nad prirastkom zmanjšuje starost jelenov, zaradi premajhne vrsti mladih kategorij jelenjadi (zlasti teleta) pa se stara reproduktivni ženski del populacije.

Zdravstveno stanje:

Zdravstveno stanje vrste je ugodno, bistvenih zdravstvenih težav in pojava bolezni ni zaznati.

4.2.4 Prilagojeni cilji:

Cilj gospodarjenja z jelenjadjo v Kočevsko-Belokranjskem LUO je ohranitev vitalne, z razmerami v okolju usklajene populacije, katera bo omogočala naravno pomlajevanje drevesnih vrst, kmetovanje in tudi obstoj tukaj živečih velikih zveri. Želeni trend je nadaljnje zmanjšanje številčnosti navadnega jelena v osrednjem območju – v EE »Osrednja Kočevska«, katerega predstavljajo LPN Medved, LPN Snežnik Kočevska Reka, lovišča Mala gora, Kočevje, Banja Loka in Predgrad ter ohranitev sedanje številčnosti v preostalem delu lovsko upravljavskega območja.

4.2.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

V letu 2020 se načrtuje odvezem navadnega jelena v višini 2590 živali, kar je za 4 % manj od načrta odvzema za leto 2019 in 13,3 % več od realizacije odvzema v letu 2019. Načrtovani odvezem je predvsem usmerjen v popisni enoti Rog in Goteniško pogorje (ekološka enota Osrednja Kočevska). Vse evidentirane izgube so sestavni del realizacije. Načrtuje se spolno razmerje odvzema 47,5 % jeleni : 53,5 % košute. V starostni strukturi odvzema se načrtuje 53,7% mladih in 46,3 % starejših osebkov. Z navedeno višino in strukturo se izrazito posega v rodni del populacije in zmanjšuje njeno številčnost. Načrt odvzema se za 5 % znižuje v osrednjem območju (EE Osrednja Kočevska, LPN Medved in LPN Snežnik Kočevska reka), za 5 % povečuje v EE Bela Krajina, v ostalih EE pa načrt odvzema ostaja okvirno enak.

Glavni razlog za znižanje odstrela so spremenjeni ekološki dejavniki (povečanje številčnosti zveri zlasti na območju LPN Snežnik, izboljšanje bioindikatorjev, povečanje površin s povečano možnostjo prehrane za divjad (poudarjena obnova gozda, lubadar, veter), težavna realizacija odvzema v letu 2019 in predlogi upravljavcev lovišč. Območje je razdeljeno na osrednje območje, ki obsega ekološke enote Osrednja Kočevska, Obrobje Kočevske z Ribnico in višinski del Bele Krajine ter robno območje, katero obsega ekološko enoto Zahodna Dolenjska in nižinski del Bele Krajine. V osrednjem delu se bo upravljalo z divjadjo v skladu z usmeritvami za osrednja populacijska območja, v robnem delu pa v skladu z usmeritvami za robna populacijska območja.

Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema navadnega jelena

Teleta M	429(16,6 %)	Teleta Ž	461 (17,8 %)
Lanščaki	240 (9,3 %)	Junice	259 (10,0 %)
Jeleni 2-4	277 (10,7 %)	Košute 2+	668 (25,8 %)
Jeleni 5+	256 (9,9 %)		
SKUPAJ 2590			

V ekološki enoti Osrednja Kočevska, kamor spadajo LPN Medved, LPN Snežnik Kočevska Reka ter lovišča Kočevje, Mala gora, Banja loka in Predgrad se bo izvajal odstrel nad prirastkom, z večjim posegom v ženski spol. Povečan odvzem se v LPN usmeri v revirje s poudarjeno obnovo gozda in s tem povezanimi problemi (popisna enota Rog). Po ugotovljenemu izboljšanju stanja (analiza popisa objedenosti gozdnega mladja) se višina in struktura odstrela prilagodi prirastku populacije. V ekoloških enotah Obrobje Kočevske z Ribnico in Bela Krajina, kjer je številčnost jelenjadi usklajena z razmerami v okolju, se bo izvajal odvzem usklajen s prirastkom, ki bo omogočal ohranitev vitalne populacije.

Preglednica 4.2.2: Izhodiščna struktura odvzema jelenjadi v EE Osrednja Kočevska (v %)

Starostni razred	M		Ž
Teleta M/Ž	17		18
Lanščaki/Junice	9		10
Jeleni 2 – 4*	10	20	26
Jeleni 5 +	10		
M : Ž	46		54

Preglednica 4.2.3: Izhodiščna struktura odvzema jelenjadi v EE Obrobje Kočevske in Bela Krajina (v %)

Starostni razred	M		Ž
Teleta M/Ž	17		18
Lanščaki/Junice	11		9
Jeleni 2 – 4*	14	24	21
Jeleni 5 +	10		
M : Ž	52		48

V robnem območju, kjer je številčnost jelenjadi majhna in prevladuje moški spol se načrtuje v odvzemu višji delež moškega spola. V nižinskem delu Bele Krajine se bo načrtoval skupni odvzem za skupino lovišč Gradac, Suhor in Metlika. V Zahodni Dolenjski pa se bo odvzem načrtoval po posameznih loviščih.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Ob izvršenem odstrelu se ugotovi in evidentira tudi spol telet. Vodilo pri upravljanju z jelenjadjo je ohranitev vitalnih, zdravih populacij, številčno usklajenih z danostmi okolja. Za doseg cilja je zato nujno doseganje dovolj visokega količinskega odstrela hkrati z upoštevanjem izbirnega, t. i. kvalitativnega odstrela. Iz populacije naj se praviloma odstranjujejo podpovprečno telesno in trofejno razviti osebki, kar v grobem pomeni, da se v populacijah temelji k varovanju telesno in tudi po rogovju močnejše razvitih osebkov.

Preglednica 4.2.4: Prostorska razdelitev odvzema navadnega jelena za leto 2020

Ekološka enota	teleta M	lanščaki	jeleni 2-4 let	jeleni 5 + let	teleta Ž	junice	košute 2+ let	skupaj	/100 ha
Obrobje Koč. z LPN Ž.gora	39	25	27	24	41	22	47	225	0,60
Bela Krajina	27	16	25	14	30	14	32	158	0,32
Zahodna Dolenjska	9	7	8	5	10	5	8	52	0,16
Osrednja Kočevska (LD)	51	29	34	30	57	32	82	315	1,72
LPN (brez LPN Ž. Gora)	303	165	183	183	323	184	499	1840	2,85
SKUPAJ	429	242	277	256	461	257	668	2590	1,28
Delež (%)	16,6	9,3	10,7	9,9	17,8	9,9	25,8	1,00	

Pri izvajanju načrtovanega odvzema v razredu telet je poudarek na količinsko zadostnem odvzemu, po odstrelu ali najdbi izgube se spol evidentira, vendar je drugotnega pomena.

- V območjih s prisotnostjo volka in risa je njihov regulativni vpliv na jelenjad upoštevan s korigirano strukturo odvzema, v kateri je manjši delež telet.
- Priporočeno je čim hitreje izvršiti odstrel telet, junic in košut, predvidoma najmanj 70 % do 30. novembra.
- Dodajanje in vnašanje jelenjadi v prosto naravo v LUO ni potrebno in ni dovoljeno.
- Načrta odvzema v razredu dve in večletnih jelenov ni obvezno realizirati, se pa neizvršeni odvzem 2 - 4 letnih jelenov lahko nadomesti z lanščaki. Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda nad 5 let se ne sme presegati, se ga pa lahko nadomesti z odvzemom mladih 2 - 4 letnih jelenov.
- Loviščem je ob doseženem načrtu odvzema dovoljen dodaten odstrel neperspektivnih 2 - 4 letnih jelenov. Posamezno lovišče lahko dodatno odstreli v tej kategoriji do 10 % skupaj načrtovanega odvzema jelenjadi.
- Za osrednja populacijska območja je dopustno odstopanje v realizaciji od načrta po loviščih in za LUO v višini do +/- 15 % od skupno načrtovanega števila odvzema vseh kategorij, pri teletih in enoletnih osebkih pa do +/- 30 % od načrtovanega števila odvzema. Med teleti in enoletno jelenjadjo je dovoljena

kompensacija v višini +/- 30 %, kar pomeni, da je možno v kategoriji telet odvzeti do 30 % več ali manj živali od načrtovanega števila in to nadomestiti z odstrelom enoletne jelenjadi, ob upoštevanju spolne strukture obeh starostnih kategorij.

- V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do 10 živali, dopustna toleranca +/- 15 % ali +/- 30 % pomeni dve oz. tri (2 oz. 3) živali, pri načrtovanem odvzemu 11 ali več živali pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost. Za lovišča osrednjega življenjskega območja, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 živali, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija +/- 2 živali.
- Za lovišča z načrtom odvzema nižjim od 0,15 živali/100 ha in tam, kjer ima več lovišč skupni načrt odvzema, doseganje načrtovanega odvzema ni obvezno.
- Da dosežemo ustrezno spolno razmerje nad 2 letne jelenjadi **mora znašati odstrel košut vsaj 85 % višine odstrela 2 in več letnih jelenov**. Na območju stalne prisotnosti teritorialnih tropov volkov je navedena vezava 60%. Navedeno velja za lovišča z načrtovanim odvzecom najmanj 10 (odraslih) živali 2+ skupaj. Vezave ni potrebno upoštevati pri loviščih, kjer je načrtovan odvzem do 10 (odraslih) živali 2+ skupaj. Za lovišča je dovoljena realizacija načrtovane višine in strukture odvzema z odstrelom ne glede na ugotovljene izgube od velikih zveri.

Usmeritve za ukrepe v okolju:

- Pašne površine; ohranjanje, vzdrževanje, ponovna vzpostavitev in osnovanje novih pašnih površin sodi med najpomembnejše biomeliorativne ukrepe za jelenjad. Zato priporočamo, da te površine (v »gozdni krajini« v LUO) znašajo najmanj 5 hektarjev na 1.000 hektarjev gozda v LUO.
- Zimovališča; zaradi zagotovitve miru se lahko od začetka/nastopa zimskih razmer pa do konca le-teh tu izvaja le individualni lov ter zimski posek za krmo, ostala dela pa le v soglasju z ZGS.
- Kaluže in druge vodne vire je priporočljivo v območjih jelenjadi, kjer ni površinskih voda (kraški tereni), vzdrževati v obsegu najmanj 3 kaluže/1000 ha. Pri tem je treba preprečiti dostop soli v vodo. Kaluže in drugi vodni viri se vzdržujejo na način, ki ohranja biotsko pestrost in le v obdobjih izven razmnoževalnih ciklov dvoživk in drugih živali (jeseni ali pozimi). Presušen vodni vir se lahko obnavlja tudi poleti.
- Krmne njive zmanjšujejo vpliv jelenjadi na naravno rastje, zato so dobrodošel pripomoček v uravnavanju usklajenosti jelenjadi z okoljem in jih ne omejujemo po obsegu, pač pa le usmerjamo lokacijsko.
- Krmljenje jelenjadi z močnimi krmili je dovoljeno v količini do 100 kg krme na žival odvzema v preteklem letu, pri čemer je količina močne krme omejena z 10 % deležem v skupni količini krme. Dovoljeno je zimsko in privabljalo krmljenje z voluminozno in sočno krmo. Krma naj bo praviloma pridelana v LUO.
- Zimska sečnja, katera se po predhodnem odkazilu izvede v času zimske stiske in s katero usmerjano zadovoljujemo potrebe jelenjadi predvsem v okolici zimovališč. V okviru redne sečnje se letno izvede tudi posek dela oddelkov z večjim deležem jelke za izboljšanje prehranske ponudbe jelenjadi v zimskem času.
- Zapora gozdnih cest je možna v času razmnoževanja in na območju evidentiranih rukališč od 1.9. do 15.10. ter v času zimske stiske in na območju evidentiranih zimovališč, praviloma od 1.12. do 31.3.
- Zimsko krmljenje se izvaja v območjih povečanih gostitev jelenjadi v zimskem obdobju – zimovališčih/mirnih conah. Zimsko krmljenje se lahko v dogovoru z Zavodom za gozdove Slovenije izvaja tudi izven območij zimovališč/mirnih con na področjih, kjer želimo jelenjad privabiti in zadržati z namenom razbremenitve vpliva jelenjadi na življenjsko okolje v nekem drugem okolju. Pri postavitvi lokacij krmišč se upošteva tudi vpliv velikih plenilcev, predvsem volka. Odstrel na teh krmiščih ni dovoljen.
- V robnih populacijskih območjih je dovoljeno zgolj privabljalo krmljenje jelenjadi za namen lažje izpolnitve načrta odvzema, izjeme se določijo v letnih načrtih LUO.
- Gostota krmišč za zimsko krmljenje jelenjadi je definirana upošteva gostoto odvzema jelenjadi oz. uvrstitvijo lovišča v osrednje populacijsko območje. Dovoljeno je 1 krmišče na začetih 1.000 ha lovne površine lovišča oz. LPN, katerega del spada v osrednje populacijsko območje jelenjadi. Izven osrednjega populacijskega območja jelenjadi zimsko krmljenje jelenjadi ni dovoljeno.
- Pri zimskem krmljenju je glede na število jelenjadi, ki prihaja na določeno krmišče potrebno z razporeditvijo krme omogočiti, da vse živali istočasno pridejo do položene krme. **Zimsko krmljenje ni dovoljeno nad nadmorsko višino 900 m, z izjemo zalaganja na pasiščih pridelane krme.**
- Privabljalo krmljenje se izvaja s ciljem olajšanega opazovanja in odstrela jelenjadi. Tu je odstrel dovoljen. Privabljalo krmljenje jelenjadi se lahko izvaja le v času lovne dobe na jelenjad.
- Pri privabljalnem krmljenju je dovoljeno zalagati največ 1 krmišče na 500 ha lovne površine lovišča oz. LPN, pri čemer je na posameznem krmišču dovoljeno dnevno položiti skupno največ 50 kg krme, od tega količina močne krme, ki je dnevno dostopna jelenjadi, ne sme presežati 5 kg. V načrtih LUO se lahko določijo dodatne omejitve krmljenja za lovišča, glede na dejanske razmere v LUO (npr. majhna gostota odvzema, prepletene travniške površine v gozdu ipd).

Preglednica 4.2.5: Analiza odvzema jelenjadi

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	% skupaj	
Teleta M	424	420	473	393	428	2138	42,4	18,7	
Lanščaki	157	199	228	183	204	971	19,3	8,5	
Jeleni 2-4	132	135	226	199	165	857	17,0	7,5	
Jeleni 5-9	136	144	173	168	197	818	16,2	7,1	
Jeleni 10 +	58	56	45	54	41	254	5,0	2,2	
Skupaj JELENI	907	954	1145	997	1035	5038	100,0	44,0	
Teleta Ž	449	419	537	476	459	2340	36,5	20,4	
Junice	161	216	262	231	240	1110	17,3	9,7	
Košute 2+	436	586	736	654	551	2963	46,2	25,9	
Skupaj KOŠUTE	1046	1221	1535	1361	1250	6413	100,0	56,0	
SKUPAJ odstrel in izgube	1953	2175	2680	2358	2285	11451		100,0	
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom									
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj			
Načrt - skupaj	2085	2400	3000	2900	2700	13085			
Odstrel in izgube / načrt	93,7	90,6	89,3	81,3	84,6	87,5			
Delež JELENOV	46,4	43,9	42,7	42,3	45,3	44,0			
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	16,7	15,4	16,6	17,9	17,6	16,8			
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	61,0	57,7	56,0	54,4	58,2	57,3			
Izgube									
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%		
Nenaravne izgube	61	63	90	106	67	387	17,6		
Naravne izgube	214	221	457	565	354	1811	82,4		
Skupaj izgube	275	284	547	671	421	2198	100,0		
% izgub	14,1	13,1	20,4	28,5	18,4	19,2			
Odstrel	1678	1891	2133	1687	1864	9253			
Vzroki izgub									
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%		
1 neznan	86	87	160	332	116	781	35,5		
2 bolezen	0	5	1	0	1	7	0,3		
3 krivolov	2	6	2	2	1	13	0,6		
4 cesta	47	46	70	64	59	286	13,0		
5 železnica	0	1	0	0	1	2	0,1		
6 zveri	128	129	296	233	237	1023	46,5		
7 psi	1	0	0	0	0	1	0,0		
8 kosilnica	1	0	0	1	2	4	0,2		
9 ograje, poškodbe, drugo	10	10	18	39	4	81	3,7		
Telesne mase (biološka telesna masa)									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019				
Teleta M	40,2	41,4	40,5	40,6	41,7				
Indeks	100,0	102,9	100,7	100,9	103,7				
Lanščaki	60,6	62,4	62,2	61,7	63,1				
Indeks	100,0	103,0	102,6	101,9	104,2				
Teleta M+Ž	39,5	40,3	39,8	39,4	40,4				
Indeks	100,0	101,9	100,8	99,8	102,1				
Teleta Ž	38,1	39,1	39,2	38,4	39,0				
Indeks	100,0	102,6	102,9	100,7	102,4				
Junice	53,0	54,7	54,9	53,5	55,3				
Indeks	100,0	103,2	103,6	101,0	104,3				
Košute 2+	73,1	73,8	73,1	67,9	74,5				
Indeks	100,0	100,9	100,0	92,9	102,0				
Jeleni 2-4	101,3	99,7	97,0	106,0	106,0				
Indeks	100,0	98,5	95,8	104,6	104,6				
Jeleni 5-9	125,5	126,5	128,0	130,3	130,3				
Indeks	100,0	100,8	102,0	103,8	103,8				
Jeleni 10 +	139,0	130,1	132,5	128,3	128,3				
Indeks	100,0	93,6	95,3	92,3	92,3				
Masa trofej jelenov (kg)									
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019				
jeleni 2 - 4 letni	1,66	1,68	1,42	1,60	1,70				
indeks	100,0	101,2	85,5	96,4	102,4				
jeleni 5 in več letni	3,72	3,69	3,40	3,54	3,79				
indeks	100,0	99,2	91,4	95,2	101,9				

4.3 Damjak (Dama dama)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Damjak se nahaja v oborah po vsem LUO. Posamezni osebki občasno pobegnejo v prosto naravo.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem petletnem obdobju je bilo odvzeto v LUO 27 damjakov. V preteklem letu je bil na območju LUO izvršen odzem 1 damjaka. Damjaki so bili odstreljeni v loviščih Vinica, Dolenja vas in Velike Poljane, kjer je prišlo do pobegov damjakov iz obor.

Prilagojeni cilj

Damjak ni avtohtona vrsta in ga ne želimo imeti v prosti naravi.

Ukrepi in usmeritve

Pobegle živali se v skladu z zakonodajo in po postopku, ki je zapisan v poglavju o oborah dolgoročnega načrta za LUO čim hitreje odvzame iz lovišč in LPN.

4.4 Muflon (Ovis ammon musimon)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Muflon se nahaja v oborah po vsem LUO. Posamezni osebki občasno pobegnejo v prosto naravo.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem petletnem so bili opaženi pobegli mufloni tudi na območju Kolpske doline, vendar v LUO ni bilo ugotovljenega odvzema.

Prilagojeni cilj

Muflon ni avtohtona vrsta in ga ne želimo imeti v prosti naravi.

Ukrepi in usmeritve

Občasno pobegle živali se v skladu z zakonodajo in po postopku, ki je zapisan v poglavju o oborah dolgoročnega načrta za LUO čim hitreje odvzame iz lovišč in LPN.

4.5 Gams (Rupicapra rupicapra)

4.5.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave je Kočevsko - Belokranjsko lovsko upravljavsko območje. V loviščih v kanjonu reke Kolpe se nahaja najjužnejša kolonija gamsov v Sloveniji. Manjše skupine se pojavljajo tudi v predelu Velike in Male gore ter predstavljajo povezavo z gamsi v kanjonu Iške. Kolonija gamsov ob reki Kolpi je vitalna. Kažejo se znaki širjenja vrste v predele Male in Velike gore, od koder se je ta umaknila po naselitvi risa.

4.5.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

Realizacija načrta v 5-letnem obdobju znaša 88,4 %. **Realizacija načrta odvzema v letu 2019 je bila 89,1 %**, kar znaša 41 živali. Pretežni odvzema je lociran v loviščih v Kolpski dolini, do 15 % pa v ostalem LUO. Povečana prisotnost risa v območju vpliva na nižanje številčnosti gamsov in njihov nižji odzem izven območja Kolpske doline.

Spolna in starostna struktura:

Spolna struktura odvzema v 5-letnem obdobju M : Ž znaša 52,6 % : 47,4 %. Starostna struktura odvzema je bila ustrezna, saj znaša delež mladih 35 %. V spolni strukturi odvzema preteklega leta je 49 % kozlov in 51 % koz. Starostna struktura odvzema v letu 2019 je bila s 41,5 % mladih v odvzemu ugodnejša kot v petletnem obdobju.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Izgube v 5-letnem obdobju predstavljajo 8,6 % odvzema. Prevladujoč vzrok izgub je neznani vzrok, zveri in poškodbe, med vzroki izgub se pojavljajo še povoz in bolezen. V letu 2019 ni bilo evidentiranih izgub gamsov.

Presoja uspešnosti gospodarjenja:

Z načrtovanimi posegi se je ohranila z okoljem usklajena številčnost vrste.

Gibanje telesnih mas:

Telesne mase uplenjenih gamsov v letu 2019 so bile pri vseh kategorijah z izjemo 1 in 2 letnih koz nad petletnim povprečjem.

4.5.3 Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Kaže se rahel trend prostorske širitve gamsa izven Kolpske doline. Jedro populacije se nahaja v ostenjih kanjona reke Kolpe. Manjše skupine in posamezni osebki so tudi na območju Kamenega zidu nad Gotenico ter v ostenjih v Veliki gori. V zadnjem 5 letnem obdobju se nekoliko povečalo število gamsov v ostenjih Kadic

Medvrstni vplivi:

V gozdnatem prostoru je gams redek. Prav tu je gams občasen plen risa. V kanjonu reke Kolpe je konkurent gamsu jelenjad.

Spolna in starostna struktura:

Na podlagi pretekle realizacije odvzema ocenjujemo, da je spolna in starostna struktura populacije ustrezna.

Zdravstveno stanje:

Populacija gamsov je zdrava in vitalna.

4.5.4 Prilagojeni cilj:

Gams je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja z gamsom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Cilj upravljanja z gamsom v LUO je ohranitev vitalne z razmerami v okolju usklajene populacije na območju kanjona Kolpske doline in možnost migracij gamsa v zanj primerne habitate izven kanjona.

4.5.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Načrtovani odvzem za leto 2020 znaša 46 gamsov in je enak načrtovanemu odvzemu za preteklo leto.

Večji del načrta je lociran v kanjonu reke Kolpe in Čabranke, odvzem 9 gamsov pa v loviščih izven tega območja. Evidentirane izgube so sestavni del načrta. Spolno razmerje odvzema Ž : M znaša 51 : 49 %. Dovoljeno odstopanje znaša +/- 15 % od načrtovanega števila odvzema. Odvzem v II. starostnem razredu se lahko preseže le do 10 %, v ostalih starostnih razredih preseganje ni omejeno, v skladu s splošnimi določili možnih odstopanj realizacije od načrta. Realizacija načrta izven kanjona reke Kolpe ni obvezna. Z populacijo gamsa bomo upravljali v smislu ohranjanja njene številčnosti. V odvzemu v I. starostnem razredu bodo mladiči in gamsi 1+ zastopani s polovičnim deležem. Iz populacije naj bi se praviloma izločevali podpovprečno telesno in trofejno razviti osebkii iz I. in II. starostnega razreda. Gamse iz II. starostnega razreda in koze vodnice se praviloma varuje, razen telesno izrazito šibkih, ne prebarvanih ali če koze vodijo zelo šibkega mladiča.

Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov

Kozliči	3 (6,6%)	Kozice	3 (6,6%)
Kozli 1+	4(8,9%)	Koze 1+	4 (8,9%)
Kozli 2+	6 (13,3%)	Koze 2+	6 (13,3%)
Kozli 3+ - 7+	8 (17,7%)	Koze 3+ - 10+	7 (15,5%)
Kozli 8+	2 (4,4%)	Koze 11+	3 (6,7%)
SKUPAJ 46			

Dopustno odstopanje realizacije načrta pri gamsu znaša po višini do +/- 15 % od načrtovanega skupnega odvzema. Odvzem se v II. starostnem razredu pri vsakem spolu posebej lahko prekorači le do 10 %, v ostalih razredih preseganje ni omejeno, v skladu s splošnimi določili možnih odstopanj realizacije od načrta. V kolikor 10 % znotraj posamezne spolne kategorije II. starostnega razreda predstavlja manj kot 1 žival, se kot dopustno odstopanje šteje +/- 1 žival. Neizvršeni odvzem v II. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. in III. starostnem razredu. Odvzem v III. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. starostnem razredu. Dopustno odstopanje v spolni strukturi za vse starostne kategorije razen mladičev je praviloma do 3 % od realizirane strukture v odstotkih (npr.: 47 : 53 %). Odstopanja pri spolni strukturi prek meja dopustnih odstopanj se upoštevajo pri letnih načrtih v naslednjem obdobju. Odstopanja pri starostni strukturi v II. starostnem razredu pri obeh spolih se ne glede na meje dopustnih odstopanj upoštevajo pri letnih načrtih v naslednjem obdobju.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Preglednica 4.5.2: Prostorska razdelitev odvzema gamsov za leto 2020

Struktura	Kozli mladi	Kozli sr. stari	Kozli stari	Koze Mlade	Koze sr.stare	Koze stare	Gamsi skupaj
Bazen							
Lovišča Kolpski kanjon	10	6	2	10	6	2	36
Ostala lovišča	3	2	0	3	1	1	10
LUO skupaj	13	8	2	13	7	3	46
Delež (%)	28,2 %	17,4 %	4,4 %	28,2 %	15,2 %	6,5 %	100 %

Pomembnejše od izbirnega odstrela je količinsko in strukturno doseganje načrtovanega odvzema. Mladiče se odstreljuje ne glede na spol. Ob izvršenem odstrelu in ugotovljenih izgubah se ugotovi in evidentira tudi spol mladičev. Namen skupnega načrtovanja odvzema mladičev izhaja iz težnje, da je potrebno opraviti količinsko zadosten odvzem v tej starostni kategoriji, pri tem pa je spol drugotnega pomena. Lov na gamsa se začne izvajati takoj po začetku lovne dobe. Priporočljivo je, da se 50 % odvzema realizira do konca meseca oktobra.

Za lovišča, ki imajo načrt odvzema od vključno 4 do vključno 10 gamsov, se kot dopustno odstopanje od načrta praviloma šteje realizacija + 1 žival do - 2 živali. V teh loviščih se II. starostni razred pri obeh spolih skupaj lahko praviloma preseže za največ 1 žival, razlika v spolnem razmerju pa lahko pri realizaciji odstopa tudi za največ 1 žival. V loviščih s skupim načrtom odvzema, oziroma načrtom do 3 živali, načrta odvzema ni obvezno dosegati, lahko pa se ga presega za 1 žival. Morebitna odstopanja pri starostni strukturi v II. starostnem razredu pri obeh spolih se upoštevajo pri letnih načrtih v naslednjem obdobju. Morebitna odstopanja realiziranega odvzema od načrtovanega preko dovoljenih meja, ki bi nastala kot posledica evidentiranih izgub gamsa po končani lovni dobi na posamezno spolno in starostno kategorijo ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema v posamezni spolni in starostni kategoriji, ne štejejo kot kršitev načrta.

Preglednica 4.5.3: Analiza odvzema gamsov

GAMS								
Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	2	3	4	4	3	16	17,4	9,1
Kozli 1+	2	2	3	2	5	14	15,2	8,0
Kozli 2+	3	4	2	5	4	18	19,6	10,3
I. starostni razred	7	9	9	11	12	48	52,2	27,4
Kozli 3+ do 7+	5	7	6	8	5	31	33,7	17,7
Kozli 8+ in več	2	3	2	3	3	13	14,1	7,4
Skupaj KOZLI	14	19	17	22	20	92	100,0	52,6
Mladiči Ž	3	3	3	4	6	19	22,9	10,9
Koze 1+	3	3	2	2	3	13	15,7	7,4
Koze 2+	1	2	2	2	3	10	12,0	5,7
I. starostni razred	7	8	7	8	12	42	50,6	24,0
Koze 3+ do 10+	7	3	5	7	7	29	34,9	16,6
Koze 11+ in več	3	2	3	2	2	12	14,5	6,9
Skupaj KOZE	17	13	15	17	21	83	100,0	47,4
SKUPAJ odstrel in izgube	31	32	32	39	41	175		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj		
Načrt - skupaj	40	36	36	40	46	198		
Odstrel in izgube / načrt	77,5	88,9	88,9	97,5	89,1	88,4		
Delež KOZLOV	45,2	59,4	53,1	56,4	48,8	52,6		
Delež kozlov 2+ in več	32,3	43,8	31,3	41,0	29,3	35,4		
Delež koz 2+ in več	35,5	21,9	31,3	28,2	29,3	29,1		
Delež mladih (mladiči, 1+) ne glede na spol	32,3	34,4	37,5	30,8	41,5	35,4		
Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
Nenaravne izgube	0	0	0	4	0	4	26,7	
Naravne izgube	1	1	2	7	0	11	73,3	
Skupaj izgube	1	1	2	11	0	15	100,0	
% izgub	3,2	3,1	6,3	28,2	0,0	8,6		
Odstrel	30	31	30	28	41	160		
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
1 neznan	1	0	0	6	0	7	46,7	
2 bolezen	0	0	0	1	0	1	6,7	
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0	
4 cesta	0	0	0	1	0	1	6,7	
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0	
6 zveri	0	1	2	0	0	3	20,0	
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0	
8 kosilnica, poškodbe, drugo	0	0	0	3	0	3	20,0	
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0	

4.6 Divji prašič (*Sus scrofa*)

4.6.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave je Kočevsko - Belokranjsko lovsko upravljavsko območje.

4.6.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

Načrt odvzema v preteklem petletnem obdobju je bil realiziran 112 %. Odvzem divjega prašiča je tekom obdobja, glede na prirastek močno nihal. **V letu 2019 je bilo odvzetih 1779 divjih prašičev.** Realizacija načrta je bila 144,6 %. Skupni odvzem v letu 2019 znaša 134,7 % petletnega povprečja.

Spolna in starostna struktura:

Spolna struktura odvzema v preteklem petletnem obdobju znaša 53,9 % samci : 46,1 % samice. Starostna struktura znaša 88,4 % mladih : 11,6 % starejših. Pri realizaciji načrta po kategorijah je v odvzemu 53,4 % ozimcev, 20,5 % lanščakov, 14,5 % lanščakinj, 5,0 % odraslih merjascev in 6,6 % odraslih svinj. V pet letnem obdobju je zanašal povprečni letni delež rodne populacije (lanščakinje in svinje 2+) v odvzemu 21,1 %. V letu 2019 sta spolna in starostna struktura odvzema značilno odstopali od petletnega povprečja. V odvzemu je višji delež ozimcev (57,6 %) ter nižji delež lanščakov (32,3 %) in odraslih (10,1 %). V odvzemu je bilo 6,6 % svinj in 12,9 % lanščakinj, kar znaša skupaj 23,0 % reproduktivnega razreda samic. Osnovni načrt odvzema rodne populacije je bil v letu 2019 realiziran 128 %.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Delež izgub v petletnem obdobju je znašal 1,4 %. Med izgubami je najpogosteje vzrok neznan, slede mu povoz, zveri in ostali vzroki. **V letu 2019 je delež izgub znašal 0,8 %** in je znatno pod petletnim povprečjem. Med izgubami prevladuje s 47 % povoz, slede s 27 % izgube po zvereh ter s po 13 % ostali vzroki in neznan.

Presoja uspešnosti gospodarjenja:

V letu 2019 je bil odvzem za 44,5 % višji od načrtovanega. Glede na povečan odvzem so se škode od divjih prašičev povečale za 161 %. Sproščen odvzem vseh kategorij divjega prašiča z obvezno višino posega v rodno populacijo je loviščem in LPN omogočil uspešno uravnavanje vrste.

Gibanje telesnih mas:

V letih z gozdnim obrodом se povečajo telesne mase mlajših kategorij. V letih, ki obrodом slede se poveča prirastek in znižajo telesne mase. V letu 2019 se ugotavlja glede na petletno povprečje pri obeh spolih višje telesne mase vseh kategorij. V primerjavi z predhodnim letom pa so se povečale telesne mase lanščakov, lanščakinj in merjascev 2+ ter znižale telesne mase svinj in ozimcev obeh spolov.

4.6.3 Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Populacija divjega prašiča je vitalna. Pojavlja se večletno dinamično nihanje številčnosti, ki je posledica obroda gozdnega drevja, vremenskih razmer v času poleganja svinj in intenzitete poseganja v populacijo. Populacija je številčnejša predvsem na območju Bele Krajine, kjer se pojavljajo škode na travinju in njivskih kulturah. Znatne škode na travnih površinah se pojavljajo na območju LPN. Na severnem delu LUO je številčnost divjih prašičev majhna. Kljub ZTO so predvsem na območju Bele Krajine opazne letne migracije divjih prašičev iz Republike Hrvaške.

Medvrstni vplivi:

Vrsta ima malo naravnih sovražnikov. V zimskem času se občasno ugotavljajo posamezne izgube mlajših osebkov zaradi volka.

Spolna in starostna struktura:

Zaradi intenzivnega lova, ki je podrejen znižanju škod v okolju, je v populaciji nizek delež starejših osebkov.

Zdravstveno stanje:

Zdravstveno stanje je ugodno, izgub zaradi bolezni ni ugotovljenih. V obmejnih loviščih z republiko Hrvaško se odvzete osebkе kontrolira na prisotnost KPK/APK, ki pa po rezultatih obdelanih vzorcev tkiv tudi v letu 2019 nista bili zaznani.

4.6.4 Prilagojeni cilji:

Zaradi velikih problemov s škodami na kmetijskih kulturah v območju ni zaželena višja številčnost te vrste. Zaradi varstva ogroženega divjega petelina ni zaželena stalna prisotnost divjih prašičev v višje ležečih predelih jelovo-bukovega gozda. Ciljna spolna struktura predvideva enak delež obeh spolov. Ciljna starostna struktura naj bo takšna, da tvorijo ogrodje populacije vitalni 2-6 let stari osebki, obeh spolov ki dosežejo tudi zrelost (6+ let stari osebki) ter ustrezno kakovost trofej. Višina populacije mora biti usklajena z drugimi dejavnostmi v okolju, predvsem s kmetijstvom.

4.6.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Odvzem divjega prašiča v letu 2020 se načrtuje na osnovi navodil MKGP za pripravo letnih LUN. Navodilo sledi cilju zmanjšanja številčnosti vrste. Enostavnejše načrtovanje odvzema divjega prašiča omogoča uspešnejši nadzor nad populacijo.

Na osnovi navodil se načrtuje le:

- skupna višina odvzema divjega prašiča za LUO in tam, kjer je smiselno tudi po skupinah lovišč, ki so združena v posamezne ekološke enote znotraj LUO;
- načrtuje se odvzem lanščakinj in svinj, ki naj skupaj dosega vsaj 20 % v strukturi odvzema;
- odvzem ostalih kategorij divjega prašiča (po spolu in starosti) se ne načrtuje;
- načrtovano višino odvzema je dovoljeno neomejeno presežati v vseh kategorijah;
- v realizaciji odvzema mora delež lanščakinj in svinj dosežati vsaj 20 %, enako tudi če načrt odvzema ne bo količinsko dosežen;
- v kolikor je osnovni načrt odvzema dosežen z načrtovanim skupnim deležem lanščakinj in svinj, ga ob presežanju ni treba več dosežati, je pa to zaželeno;
- posamezno lovišče ni dolžno dosežati načrtovanega dela rodne populacije v kolikor je le ta dosežen na območju LUO;
- Upravljalci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz ceste, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljalci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.

Skupni načrt odvzema divjega prašiča v območju za leto 2020 znaša 1.300 živali. Načrt odvzema je enak povprečju odvzema v preteklem dveletnem obdobju in je usklajen z predlogom odvzema upravljavcev lovišč in LPN. **V skupnem odvzemu je obvezen najmanj 21 % delež lanščakinj in starejših svinj.** Posebej se priporoča odstrel ne vodečih lanščakinj. Skupinski lovi na divje prašiče so dovoljeni od sredine meseca septembra do konca meseca januarja.

Preglednica 4.6.1: Načrt odvzema divjih prašičev

Lanščakinje in svinje	273 (21 %)
SKUPAJ 1300	

Dopustno odstopanje od načrta odvzema za divjega prašiča za lovišča, ki imajo načrtovan odvzem 20 in več osebkov divjega prašiča, je lahko po višini navzdol največ do 30 %, pri čemer se izračunane vrednosti odstopanja zaokrožujejo na najbližjo celo vrednost (načrt odvzema divjega prašiča mora biti realiziran vsaj 70 %), vendar je potrebno tudi ob nedoseganju načrta zagotavljati minimalni delež lanščakinj in svinj v odvzemu. Navzgor odvzem količinsko ni omejen.

Dopustno odstopanje od načrta odvzema za divjega prašiča za lovišča, ki imajo načrtovan odvzem več kot 5 in do 20 osebkov divjega prašiča, je lahko po višini navzdol največ do 50 %, pri čemer se izračunane vrednosti odstopanja zaokrožujejo na najbližjo celo vrednost (načrt mora biti realiziran odvzem vsaj 50 %) vendar je potrebno tudi ob nedoseganju načrta zagotavljati minimalni delež lanščakinj in svinj v odvzemu. Navzgor odvzem količinsko ni omejen.

Za lovišča, kjer je prisotnost divjih prašičev zgolj občasna ali je njihova številčnost majhna in imajo načrtovan odvzem manjši ali enak 5 osebkov realizacija načrta odvzema ni obvezna. Navzgor odvzem količinsko ni omejen.

Izjemoma, t.j. v primeru bistveno manjše številčnosti divjih prašičev v celotnem LUO ali delih LUO, je odstopanje lahko tudi večje od navedenih, pri čemer se odstopanja utemelji po postopkih, ki so skladni s podzakonskimi akti.

Lovske organizacije z internimi navodili na noben način ne smejo omejevati izvajanje načrta odvzema divjih prašičev (npr. omejevanje lova na privabljalnih krmiščih; določanje sankcij za uplenitev katerekoli kategorije divjega prašiča, ki je z načrtovanim odvzemom dovoljena). V loviščih tudi ni dovoljeno v obdobju od 15.9. do 31.1. omejevanje skupinskih lovov.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Preglednica 4.6.2: Prostorska razdelitev odvzema divjih prašičev za leto 2020

	Lanščakinje in svinje	Skupaj	/100ha
LPN skupaj	108	512	0,77
Kočevsko-Ribniško	65	312	0,59
Bela Krajina	80	381	0,77
Zahodna Dolenjska	20	95	0,29
SKUPAJ LUO	273	1460	0,64
DELEŽ (%)	21	100	

Preprečevalno krmljenje divjega prašiča je dovoljeno zgolj v loviščih, kjer povprečni letni odvzem divjega prašiča v zadnjih treh letih dosega 5 ali več živali. Priporočeno obdobje izvajanja preprečevalnega krmljenja je od začetka junija do konca oktobra. V osrednjem območju rjavega medveda je praviloma na 1.000 ha površine lovišča dovoljeno eno krmišče, kjer se zalaga krma, ki privablja medveda (izjema so gozdni kompleksi, kjer želimo zadrževati rjavega medveda). Upravljalavec lovišča mora voditi kataster krmišč, kjer letno opredeli vrsto krmišča (privabljalno, odvrčalno). Privabljalno krmljenje divjega prašiča se lahko izvaja vse leto. Divjadi naj bo dnevno dostopno na privabljalnem krmišču praviloma do 2 kg ustrezne vrste krme (žit, koruze, sadja). Termin založenosti (v letu) je v pristojnosti upravljavca lovišča. Krmišča za divje prašiče morajo biti v območjih, kjer se pojavlja tudi rjavi medved usklajena s Strategijo upravljanja z rjavim medvedom. Krmišča za divje prašiče v habitatih divjega petelina niso dovoljena nad 900 m nadmorske višine (izjema so stalna števna mesta in opazovalnice rjavega medveda).

V območjih s prisotnostjo divjega prašiča, predvsem kjer ni površinskih vod (kraški tereni) se priporoča vzdrževati v obsegu najmanj 3 kaluže/1.000 ha. V gozdnem prostoru se v smislu preprečevanja škod na kmetijskih površinah priporoča ohranitev in sadnjo plodonosnega drevja ter vzdrževanje krmnih njiv.

Upravljalci lovišč in LPN so dolžni izvajati ukrepe preventivnega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce, oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR. Program vzorčenja, ki bo poslan vsem loviščem v LUO bo med drugim določeval tudi vrsto divjadi in v skladu z letnim Pravilnikom (divji prašiči, lisice, ptice) količino, vrsto in distribucijo vzorca.

V primeru doseganja z načrtom določenega deleža rodne populacije v LUO, posamezno lovišče ni dolžno dosegati načrtovanega dela rodne populacije.

Preglednica 4.6.3: Analiza odvzema divjih prašičev

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol
Mladiči M	296	307	530	215	525	1873	52,6
Lanščaki	257	237	356	162	345	1357	38,1
Merjasci 2+	44	67	91	65	61	328	9,2
Skupaj PRAŠIČI	597	611	977	442	931	3558	100,0
Mladiči Ž	251	251	481	169	500	1652	54,2
Lanščakinje	201	147	239	141	230	958	31,5
Svinje 2+	81	68	106	63	118	436	14,3
Skupaj SVINJE	533	466	826	373	848	3046	100,0
SKUPAJ odstrel in izgube	1130	1077	1803	815	1779	6604	
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Načrt - skupaj	1120	1120	1120	1330	1230	5920	
Odstrel in izgube / načrt	100,9	96,2	161,0	61,3	144,6	111,6	
Delež PRAŠIČEV	52,8	56,7	54,2	54,2	52,3	53,9	
Delež mladičev ne glede na spol	48,4	51,8	56,1	47,1	57,6	53,4	
Delež lanščakov ne glede na spol	40,5	35,7	33,0	37,2	32,3	35,1	
Delež večletnih - 2+ ne glede na spol	11,1	12,5	10,9	15,7	10,1	11,6	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	1	7	11	12	9	40	42,6
Naravne izgube	5	10	7	26	6	54	57,4
Skupaj izgube	6	17	18	38	15	94	100,0
% izgub	0,5	1,6	1,0	4,7	0,8	1,4	
Odstrel	1124	1060	1785	777	1764	6564	
Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	5	6	6	22	2	41	43,6
2 bolezen	0	2	0	0	0	2	2,1
4 cesta	0	5	9	7	6	27	28,7
5 železnica	0	0	0	0	1	1	1,1
6 zveri	0	2	1	4	4	11	11,7
8 kosilnica, poškodba, drugo	1	2	2	5	2	12	12,8
Telesne mase (biološka telesna masa)							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019		
mladiči M	19,3	20,2	19,0	23,4	20,2		
Indeks	100,0	104,9	98,6	121,7	104,9		
lanščaki	42,8	45,5	52,7	46,3	53,6		
Indeks	100,0	106,4	123,2	108,3	125,4		
mladiči Ž	19,33	19,63	17,56	23,2	19,2		
Indeks	100,0	101,6	90,8	120,1	99,3		
lanščakinje	39,6	40,9	46,2	46,2	47,8		
Indeks	100,0	103,1	116,7	116,7	120,6		
mladiči M + Ž	19,3	20,0	18,3	23,3	19,7		
Indeks	100,0	103,4	94,9	121,0	102,2		
Svinje 2+	64,8	69,9	64,9	75,8	71,5		
Indeks	100,0	107,8	100,1	116,9	110,3		
Merjasci 2+	74,7	76,9	78,7	82,4	84,0		
Indeks	100,0	102,9	105,4	110,3	112,5		

4.7 Lisica (*Vulpes vulpes*)

4.7.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave je LUO. Lisica se pojavlja v vseh loviščih v LUO.

4.7.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

Realizacija načrta odvzema v zadnjem 5 letnem obdobju je znašala 106 %. **Odvzem lisice je v letu 2019 znašal 995 živali.** Odvzem znaša 135 % povprečja petletnega obdobja. **Realizacija načrta odvzema je bila 139,7 %.** Glede na preteklo leto 2018 se je odvzem povečal za 64 %. Številčnost lisice in njen odvzem kažeta izrazit porast. Letni odvzem lisice niha v odvisnosti od naravne hrane in s tem povezane reprodukcije.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Delež izgub v petletnem obdobju je znašal 11,4 % in je bil stabilen. Pretežni del izgub (72,3 %) je posledica prometa, slede izgube zaradi neznanega vzroka (11,7 %), garij (9,0 %) in ostalih vzrokov (7,2 %). V letu 2019 so izgube znašale 13,2 % odvzema in so nad petletnim povprečjem. Med vzroki ugotovljenih izgub prevladuje povoz (73,3 %) slede garje (16 %) neugotovljeni vzrok (9,1 %) ter ostali vzroki (skupno 1,5 %).

4.7.3 Ocena stanja populacije:

Številčnost populacije lisice je stabilna. Zaradi uspešne vakcinacije se že vrsto let ni ugotovila prisotnost stekline. Stalno je prisotna garjavost, ki se periodično, na nekaj let pojavlja v večjem obsegu. Večjo gostoto kot v strnjениh gozdovih dosega v kulturni krajini.

4.7.4 Prilagojeni cilj:

Cilj je zdrava populacija, v kateri se ne pojavljajo nalezljive bolezni, posebej še steklina. Zaželena je ohranitev nizke številčnosti, ki je pogoj za vitalno, zdravo populacijo in uravnovešeno stanje do drugih živalskih vrst.

Lisica je prilagodljiva vrsta, ki uspeva tudi v močno spremenjenem/degradiranem življenjskem okolju. Kot za ostale vrste divjadi je ciljno stanje življenjskega okolja ohranjeno naravno okolje.

Številčnost lisice sme biti tolikšna, da bo omogočala obstoj in razvoj populacije poljskega zajca in ostalih vrst, nenazadnje tudi srnjadi, na katero ima vpliv s plenjenjem mladičev. V predelih, kjer visoka številčnost lisice ogroža obstoj katere druge vrste ali kjer intenzivno upravljamo s poljsko divjadjo, moramo njeno število držati na minimumu. Sicer je v uravnovešenem naravnem okolju lisica pomemben regulator malih glodavcev in kot takšna pomemben ekološki dejavnik.

4.7.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema z dopustnimi odstopanji:

Zdravo populacijo lisic se bo ohranjalo z nadaljevanjem intenzivnega odstrela lisic. **V letu 2020 se načrtuje v Kočevsko-Belokranjskem LUO skupni odvzem 810 lisic.** Načrt odvzema je enak povprečni realizaciji odvzema v zadnjem triletnem obdobju in je enak predlogu upravljavcev lovišč in LPN. **Dovoljeno odstopanje odvzema je – 30 %, odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema.** Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 živali, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija - 3 živali. V letnih načrtih se loviščem po potrebi predlaga načine stimulacije odstrela lisic.

V času izven lovne dobe je dovoljen odstrel lisice ob utemeljenem sumu stekline. Upravljavec je dolžan o posegu takoj obvestiti lovskega inšpektorja in naknadno uradnega veterinarja.

Pri lovu na lisico na sploh ter še posebej v času polaganja vab za peroralno vakcinacijo je potrebno upoštevati navodila in izdelan letni program UVHVVR. Program vzorčenja, ki bo poslan vsem loviščem v LUO, bo med drugim določeval vrsto divjadi v skladu z letnim Pravilnikom (divji prašiči, lisice, ptice), količino, vrsto in distribucijo vzorca.

V območju je zaradi lažje realizacije odstrela dovoljeno privabljalno krmljenje lisic. Izvaja se s krmo živalskega izvora ter s krmo rastlinskega izvora (sadje). Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi. Krmišča za male zveri morajo biti oddaljena od naseljenih stanovanjskih objektov v minimalnih razdaljah, kot in če jih predvidevajo predpisi s področja veterine. Navedeni ukrep se praviloma izvaja ob visokih prežah, ki so ustrezno oddaljene od naselij. Malih zveri ni dovoljeno krmiti v območjih rastišč divjega petelina.

Preglednica 4.7.1: Analiza odvzema lisic

LISICA							
Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Samci	375	351	414	327	493	1960	
Samice	399	354	411	278	502	1944	
Skupaj odstrel in izgube	774	705	825	605	995	3904	
Načrt - skupaj	660	770	705	825	712	3672	
Odstrel in izgube / načrt	117,3	91,6	117,0	73,3	139,7	106,3	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	63	50	63	63	96	335	75,5
Naravne izgube	9	36	14	15	35	109	24,5
Skupaj izgube	72	86	77	78	131	444	100,0
% izgub	9,3	12,2	9,3	12,9	13,2	11,4	
Odstrel	702	619	748	527	864	3460	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	8	16	10	6	12	52	11,7
2 bolezen	1	1	4	9	1	16	3,6
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	60	47	59	58	96	320	72,1
5 železnica	0	1	0	0	0	1	0,2
6 zveri	0	0	0	0	1	1	0,2
7 psi	1	0	1	1	0	3	0,7
8 kosilnica, poškodba, drugo	2	2	3	4	0	11	2,5
9 garje	0	19	0	0	21	40	9,0

4.8 Jazbec (Meles meles)

4.8.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Jazbec je prisoten v vseh loviščih LUO, zato je le-ta tudi prostorski okvir obravnave. Pogostejši je v gozdnatih predelih lovišč, ki so v stiku s kmetijskim prostorom. Pogosteje se pojavlja v okolici prašičjih krmišč in mrhovišč, kjer se izvaja tudi odstrel te vrste.

4.8.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Odvzem jazbeca v območju niha. V petletnem obdobju je znašal povprečen letni odvzem 166 živali (96 % realizacija). Delež izgub v skupnem odvzemu je znašal 27 % in je dokaj stabilen. Prevladujoči vzrok izgub je bil s 96 % povoz na cestah.

Odvzem jazbeca v letu 2019 je znašal 202 žival in bil za 22 % višji od petletnega povprečja. **Realizacija načrta je bila 98,5 %**, izgube so znašale 26 % odvzema in je njihov delež v okvirih petletnega povprečja. Poglavitni vzrok izgub ostaja kot v petletnem obdobju promet.

4.8.3 Ocena stanja populacije:

Populacija jazbeca je vitalna. Številčnost jazbeca periodično niha. Po znižanju v letu 2018, se je odvzem v letu 2019 znova povečal. Na lokalni razpored in številčnost te vrste v okolju ima poleg naravnih dejavnikov znaten vpliv tudi krmljenje z močnimi krmili - koruzo. Spolna in starostna struktura populacije je ugodna. Previsoka številčnost vrste ni zaželena na območjih habitatov velikega petelina in gozdnega jereba. Kot vsejed ima pomembno mesto v prehranskih verigah v gozdu in na travnih površinah. Jazbec je sicer potencialni plen velikih zveri (opaženo plenjenje po volkovih in risu), vendar je to bolj poredko.

Jazbec lahko v okolju povzroča lokalno tudi škode na poljščinah (predvsem koruzi). Redek pojav bolezni je odraz ugodnega zdravstvenega stanja vrste.

4.8.4 Prilagojeni cilj:

Cilj gospodarjenja z jazbecem je ohranitev primerne številčnosti in zdravstvenega stanja populacije, v kateri se ne pojavljajo nalezljive bolezni, in ki ne bo povzročala večjih škod v okolju (poljščine). V predelih, ki so pomembni za gozdne kure je cilj kot pri ostalih malih zvereh minimalna številčnost vrste. V okolju je cilj ohranitev naravnega, mešanega gozda z zadosti plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst in ohranjenimi jazbinami.

4.8.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

V letu 2020 se načrtuje odvzem 233 jazbecev, kar je enako predlogu upravljavcev lovišč in LPN. Odstopanje po višini navzdol ni omejeno. Dovoljeno odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Posegi v populacijo z odstrelom se letno prilagajajo številčnosti vrste v okolju. Odstrel naj bo prednostno usmerjen v predele, kjer se lokalno pojavljajo škode na kmetijskih kulturah in tja, kjer večja številčnost vrste ni zaželena (rastišča, gnezdišča). Upravljalci lovišč evidentirajo v skladu z pravilnikom vse izločitve iz populacije.

V primeru pojava epidemiološke bolezni so upravljalci lovišč dolžni upoštevati vsa določila veterinarske službe. Za upravljanje s populacijo je pomembna skrb za življenjsko okolje s pospeševanjem in sadnjo plodonosnega drevja in obdelavo krmnih njiv ter varovanje jazbin (izločitev ekocelic pri gospodarjenju z gozdom). Na izboljšanje prehranskih razmer vplivajo tudi vsa krmljenja z močnimi krmili v gozdnem prostoru.

Preglednica 4.8.1: Analiza odvzema jazbecev

JAZBEC							
Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Samci	73	81	126	75	107	462	
Samice	55	66	97	54	95	367	
Skupaj odstrel in izgube	128	147	223	129	202	829	
Načrt - skupaj	135	149	171	205	205	865	
Odstrel in izgube / načrt	94,8	98,7	130,4	62,9	98,5	95,8	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	33	47	44	44	51	219	98,2
Naravne izgube	1	1	0	1	1	4	1,8
Skupaj izgube	34	48	44	45	52	223	100,0
% izgub	26,6	32,7	19,7	34,9	25,7	26,9	
Odstrel	94	99	179	84	150	606	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	1	0	1	0	3	1,3
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	1	0	0	0	1	0,4
4 cesta	31	46	43	44	51	215	96,4
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri	0	0	0	0	1	1	0,4
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica, poškodbe, drugo	2	0	1	0	0	3	1,3
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.9 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

4.9.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Kuna belica in kuna zlatica se pojavljata na območju celotnega LUO, zato ju obravnavamo na nivoju Kočevsko- Belokranjskega LUO.

4.9.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Odstrel obeh vrst kun je v teku petletnega obdobja nihal odvisno od številčnosti vrste, ki znatno sledi nihanju številčnosti malih glodavcev. Delež izgub v odvzemu znaša 49 % in ima trend rasti. Prevladujejo izgube zaradi prometa. V odvzemu prevladuje z 93,5 % kuna belica. Realizacija načrtovanega odvzema v petletnem obdobju znaša 72 %. Obe vrsti kun sta prisotni na vsem območju in imata stabilen trend razvoja. V zadnjem obdobju ni bilo ugotovljenih večjih izgub zaradi bolezni, kar kaže na dobro zdravstveno stanje obeh vrst kun. Kuna belica je veliko pogostejša vrsta od kune zlatice.

V letu 2019 je znašal skupni odzem 56 kun, kar predstavlja **66 % realizacijo načrta**. Delež kune zlatice v odvzemu je znašal 3,6 % in je pod povprečjem 5 letnega obdobja (6,5 %). Evidentirane izgube znašajo 59,0 % in so višje kot v petletnem obdobju (49,0 %). Najpomembnejši ugotovljeni vzrok izgub v letu 2018 je bil s 96 % povoz na cesti.

4.9.3 Ocena stanja populacije:

Kuna belica in kuna zlatica sta prisotni na celem območju. Nihanje odvzema nakazuje periodično nihanje številčnosti vrste. Ima stabilen trend razvoja. Kuna belica se vse pogosteje pojavlja tudi v naseljih. Zanesljivo je poleg odstrela največji vzrok izločitev promet. Lov na obe vrsti kun se je zmanjšal, zato podatki odstrela ne kažejo pravega stanja številčnosti vrst. Obe vrsti kun sta vsejedi. V njuni prehrani glede na dostopnost prevladuje rastlinska ali živalska hrana. Med hrano živalskega izvora prevladujejo mali glodavci in ptice, plenijo pa vse vrste, ki jih obvladajo. Kune pojavljajo tudi na mrhoviščih in krmiščih za lisice, zato je pomembno, da se ti objekti ne nahajajo na rastiščih in pomembnejših staniščih gozdnih kur. Zaželen je intenziven lov kun ob robu varovanih con gozdnih kur.

4.9.4 Prilagojeni cilji:

Kuna zlatica je uvrščena na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s kuno zlatico na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Želeni cilj je ohranitev okolju primerne številčnosti obeh vrst kun na celotnem območju, kjer se tudi sedaj že pojavljata. V predelih intenzivnega upravljanja z malo poljsko divjadjo in pomembnejših staniščih gozdnih kur je številčnost obeh vrst kun previsoka. Opravljena raziskava v projektu LIFE Kočevsko je pokazala, da je kuna glavni (edini) plenilec gnezd gozdnih kur.

4.9.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema z dopustnimi odstopanji:

V letu 2020 se načrtuje odzem 85 kun belic in 10 kun zlatic. Predlog odvzema je enak načrtu odvzema za preteklo leto. Izgube se evidentirajo kot pomemben bioindikator ter se všttevajo v realizacijo odvzema. Odstopanje po višini navzdol ni omejeno. Dovoljeno odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema. Posegi v populaciji kune belice bodo prilagojeni gibanju številčnosti vrste. Zaradi nizkega načrta odvzema kune zlatice v LUO je dovoljen njen odzem tudi v loviščih/LPN, kjer sicer te vrste divjadi ni v načrtu odvzema. Priporoča se intenzivnejši odstrel kun v predelih rastišč divjega petelina, v predelih s številčnejšo prisotnostjo gozdnega jereba, intenzivnejše gojitve male poljske divjadi in v predelih pojavljanja škod. Povečani odzem bo usmerjen v varovana območja gozdnih kur.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

V primeru pojava epidemiološke bolezni so upravljavci lovišč dolžni upoštevati vsa določila veterinarske službe. Ustrezne prehranske razmere se bo ohranjalo že s samim gojenjem rastišču primerne sestave gozda v katerem bomo pospeševali plodonosne vrste, ohranjali grmovni sloj, ne uporabljali strupov in ohranjali pogoje za pester živalski svet. Ohranjanje dreves z dupli in večjimi gnezdi za izboljšanje bivalnih razmer za kuno zlatico.

Preglednica 4.9.1: Analiza odvzema kun

KUNA BELICA IN ZLATICA							
Odstrel in izgube							
	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Kuna belica - skupaj odstrel in izgube	47	53	73	48	54	275	
Načrt - skupaj	60	75	75	75	85	370	
Odstrel in izgube / načrt	78,3	70,7	97,3	64,0	63,5	74,3	
Kuna zlatica - skupaj odstrel in izgube	5	6	4	2	2	19	
Načrt - skupaj	10	10	10	10	10	50	
Odstrel in izgube / načrt	50,0	60,0	40,0	20,0	20,0	38,0	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	18	25	43	24	32	142	98,6
Naravne izgube	1	0	0	0	1	2	1,4
Skupaj izgube	19	25	43	24	33	144	100,0
% izgub	36,5	42,4	55,8	48,0	58,9	49,0	
Odstrel	33	34	34	26	23	150	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	0	0	0	1	2	1,4
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	17	25	41	23	32	138	95,8
5 železnica	0	0	1	0	0	1	0,7
6 zveri	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	1	0	0	0	0	1	0,7
8 kosilnica, drugo	0	0	1	1	0	2	1,4
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.10 Navadni polh (Glis glis)

4.10.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Navadni polh je razširjen na celotnem območju, zato je prostorski okvir obravnave Kočevsko-Belokranjsko lovsko upravljavsko območje.

4.10.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema je tesno povezana z gozdnim obrodom. Praviloma si sledijo leta s slabšim in boljšim obrodom. V letu 2008 je bil le manjši obrod hrasta cera, brez evidentiranega odvzema polhov. V letu 2009 je bil evidentiran ulov 2.960 polhov, od tega največ na območju lokalnega obroda bukve v Stojni, v letu 2010 je bilo odlovljeno 4.334 polhov, od tega večji del v predelu hrastovo-gabrovih gozdov. V letu 2011 je bil zabeležen polni gozdni obrod in ulov 114.044 polhov. V letu 2012 je bil le delni obrod hrasta cera in evidentirano 498 ulovljenih polhov. V letu 2013 je dolgi sneženi zimi sledil polni gozdni obrod z evidentiranim ulovom 120.915 polhov. Kljub bogatemu obrodu je bilo manj ujetih polhov na območju Velike gore. V letu 2014 je bil na severu in zahodu območja močnejši žledolom, kateremu je sledil le manjši obrod hrasta in cera ter skromnih 132 evidentiranih ulovljenih polhov na območju LPN. V letu 2015 je bil delni obrod hrasta in cera ter skupaj 886 ujetih polhov, predvsem na območju Poloma. V letu 2016 je mili zimi sledil gozdni obrod z evidentiranim ulovom 49.536 polhov, ki je bil posebej bogat na območju masiva Male gore. V letu 2017 je bil manjši obrod hrasta in cera in le 60 ujetih polhov v Beli Krajini. V letu 2018 je vetrolomu v decembru 2017 sledila snežena zima in polni gozdni obrod z evidentiranim odvzemom 64499 polhov. Leto 2019 je bilo brez omembe vrednega gozdnega obroda (pozeba, toča), z izjemo nekaj hrasta in cera z evidentiranim ulovom 501 polhov

4.10.3 Ocena stanja populacije:

Populacija navadnega polha je stabilna, odvisna od stanja gozda. Številčnost vrste je ozko povezana s periodičnim obrodом plodonosnih drevesnih vrst bukve, belega gabra ter hrasta doba, gradna in cera.

4.10.4 Prilagojeni cilj:

Cilj je razmeram v okolju primerna številčnost vrste, katero zagotavlja rastišču primerna sestava drevesnih vrst. S polšjim lovom v okviru zakonsko dovoljene lovne dobe se na populacijo polha ne vpliva pomembno.

4.10.5 Ukrepi in usmeritve:

Sonaravno gospodarjenje z gozdom. Lov v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu. Vodenje evidence ulovljenih polhov skladno s predpisi.

Lov polha je dovoljen s pastmi in pridobljeno dovolilnico od krajevno pristojnega upravljavca lovišča oziroma LPN tudi nelovcem. Izpolnjeno dovolilnico je potrebno zaradi vodenja evidenc o odvzemu vrniti izdajatelju do konca koledarskega leta.

Števila polhov za lov vnaprej ni mogoče napovedati in načrtovati, saj je to odvisno od letnega obroda gozdnega drevja in grmovja, zato je **pri tej vrsti ni količinskega načrta odvzema in tudi ne toleranc za realizacijo.**

4.11 Pižmovka (*Ondatra zibethicus*), Nutrija (*Myocastor coypus*), Rakunasti pes (*Nyctereutes procyonoides*)

4.11.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Pižmovka se nahaja v območju na področju vodotokov v Beli Krajini, na Radenskem polju in v porečju reke Krke. Nutrija in rakunasti pes sta se pojavila v letu 2013 na območju Radenskega polja, v letu 2016 se je pojavila nutrija tudi na območju Ribniške doline.

4.11.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

V preteklem petletnem obdobju je bil evidentiran v letu 2016 odvzem nutrije v lovišču Ribnica. V letu 2017 je bil v lovišču Krka evidentiran povoz 1 pižmovke. V preteklem letu 2019 ni bilo evidentiranega odvzema nutrije ali pižmovke.

4.11.3 Ocena stanja populacije:

Populacija pižmovke je v preteklem obdobju nazadovala. Na severu LUO, na območju Radenskega polja se opažajo posamezne živali vrst nutrije in rakunastega psa. Rakunasti pes je bil v letu 2015 opažen tudi v več loviščih na območju Velike gore. V letu 2016 je bilo evidentirano leglo nutrije v porečju reke Ribnice v Ribniški dolini.

4.11.4 Prilagojeni cilj:

Želeni cilj je vzdrževanje primerno nizke številčnosti populacije pižmovke, ki ne bo imela negativnih vplivov na domorodne rastlinske in živalske vrste. Kot za ostale obvodne vrste je pomembna ohranitev čistega okolja in naravnih, nereguliranih vodotokov z bujnim obrežnim rastjem. Razmerja z ostalimi populacijami živalskih vrst so malo poznana, zato bi bilo zaželeno ugotoviti prisotnost živalskih vrst in njihova pogostnost pred in po priselitvi alohtonih vrst divjadi v posamezno okolje.

Rakunasti pes in nutrija sta invazivni vrsti, za kateri je predvidena popolna redukcijska izločitev vseh opaženih osebkov.

4.11.5 Ukrepi in usmeritve:

V letu 2020 se načrtuje v 3. LUO odvzem 3 pižmovk. Realizacija načrtovanega odvzema pižmovke ni obvezna, dovoljeno odstopanje navzgor ni omejeno. Odstrel pižmovke je dovoljen v vseh loviščih, kjer se pojavlja.

Redukcijski odstrel nutrije in rakunastega psa v vseh loviščih in LPN ter beleženje morebitnih opažanj obeh tujerodnih in invazivnih vrst.

4.12 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

4.12.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Poljski zajec se nahaja na vsej površini lovsko upravljavskega območja, zato je prostorski okvir načrtovanja za to vrsto lovsko upravljavsko območje.

4.12.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

Odvzem poljskega zajca v petletnem obdobju kaže na njegovo stabilno populacijo. Realizacija načrta v petletnem obdobju je znašala 68,7 %. **Realizacija načrtovanega odvzema v letu 2019 je bila 79,0 %.** Odvzem poljskega zajca je znašal skupno 79 živali, kar je 108 % povprečja odvzema v petletnem obdobju.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Izgube v petletnem obdobju so predstavljale 40 % skupnega odvzema iz lovišč. Glavni vzrok izgub je bil s 97,9 % povoz, slede mu nepoznani vzrok (0,7 %), zveri (0,7 %) in kosilnica (0,7 %). Izgube v letu 2019 so znašale 53 % odvzema in so bile nad petletnim povprečjem. Vse izgube preteklega leta so bile posledica povozu.

Presoja uspešnosti gospodarjenja:

Poljski zajec je prisoten tako v gozdnem kot kmetijskem prostoru na vsem območju. Njegova številčnost v območju je tesni v povezavi s številčnostjo lisice. Več upravljavcev lovišč v preteklih letih na delih lovišč ali na celotnem lovišču z namenom izboljšati številčnost poljskega zajca ni lovilo.

4.12.3 Ocena stanja populacije:

Populacija poljskega zajca je nizka, a relativno stabilna. Gibanje številčnosti je v tesni odvisnosti s stanjem v populaciji lisice. Zdravstveno stanje vrste je ugodno. Vzroki za razmeroma nizko številčnost so povezani z visoko številčnostjo naravnih plenilcev, z ukrepi v kmetijstvu (zmanjšanje ornih površin, opuščanje malo površinske ekstenzivne pridelave kultur,...) in s prometom.

4.12.4 Prilagojeni cilji:

Želeni cilj je ohranitev poljskega zajca na celotnem območju ter povečanje številčnosti vrste v nižinskih loviščih z najugodnejšimi pogoji. Pogoj za to pa je ohranjena kulturna krajina z obdelanimi njivskimi površinami, gozdnimi ostanki in nižjo številčnostjo plenilskih vrst.

4.12.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

V letu 2020 se načrtuje skupni odvzem poljskega zajca v višini 100 živali, kar je enako načrtu odvzema za preteklo leto. S populacijo poljskega zajca v območju bomo upravljali v smislu ohranitve vrste in njene trajnostne rabe z lovom. Odvzem bo načrtovan na osnovi gibanja številčnosti vrste, pri čemer so dolžni upravljavci lovišč na delu lovišča poljskega zajca zavarovati, lahko pa ga zavarujejo tudi na celotni površini lovišča. **Načrtovani odvzem je dovoljeno presegati za 20 %, višine načrta odvzema pa ni treba dosežati.** Loviščem z načrtovanim odvzemom do 5 živali, je dovoljeno preseganje odvzema za 1 žival.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Za izboljšanje pogojev za poljskega zajca je pomembna obdelava krmnih njiv, na katerih sejemo rastline, ki ostanejo zelene tudi pod snegom, vzdrževanje naravnih remiz v kmetijskem prostoru in ohranjanje grmovnega sloja v gozdu, kar pomaga poljskemu zajcu preživeti najneugodnejše zimske razmere, košnja gozdnih jas, oblikovanje galerijsko oblikovanega gozdnega roba in pospeševanje ekoloških oblik kmetovanja. Priporočljiv ukrep je tudi zimsko krmljenje, predvsem z sočno krmo in kakovostnim senom.

Enako pomembno kot prehranski in bivalni pogoji je tudi aktivna regulacija tistih plenilskih vrst, katere je dovoljeno loviti. V letnih načrtih se loviščem po potrebi predlaga načine stimulacije za njihov odstrel.

Zaradi cilja povečanja številčnosti poljskega zajca se na isti površini lovišča lov lahko izvaja samo enkrat letno, vendar največ na do 1/2 lovne površine. Režim lova opredeli upravljavec lovišča v letnem načrtu lovišča. Priporočljivo je, da se lov omeji ravno v najboljših predelih za poljskega zajca, od koder se potem lahko širi v

ostale predele lovišča. Lov zajcev v bližini intenzivnih nasadov ima prednost pred lovom v ostalem delu lovišča in se lahko ponavlja.

Dodajanje poljskega zajca v prosto naravo praviloma ni dovoljeno, izjemoma je dovoljeno na območju lovišč v Beli Krajini ter v lovišču Velike Lašče, kjer se izvaja tudi monitoring vrste s štetji. O uspešnosti vlaganja mora upravljavec lovišča poročati v letnem načrtu lovišča. Dovoljeno je le dodajanje živali iz vzrejališč z območja Bele Krajine.

Vsako lovišče, ki upravlja s poljskim zajcem izloči optimalno površino za življenje male divjadi. S triletnim kolobarjenjem se letno lovi na 1/3 te površine, na 2/3 pa ne. Priporoča se intenziven lov lisice. Praviloma je lov poljskega zajca dovoljen le na skupnih lovih.

Preglednica 4.12.1: Analiza odvzema poljskih zajcev

POLJSKI ZAJEC							
Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	82	71	69	63	79	364	
Načrt - skupaj	121	109	100	100	100	530	
Odstrel in izgube / načrt	67,8	65,1	69,0	63,0	79,0	68,7	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	26	22	28	26	42	144	98,6
Naravne izgube	0	1	0	1	0	2	1,4
Skupaj izgube	26	23	28	27	42	146	100,0
% izgub	31,7	32,4	40,6	42,9	53,2	40,1	
Odstrel	56	48	41	36	37	218	
Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	0	1	0	1	0,7
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	25	22	28	26	42	143	97,9
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri in ujede	0	1	0	0	0	1	0,7
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	1	0	0	0	0	1	0,7
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.13 Fazan (*Phasianus colchicus*)

4.13.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave so nižinski predeli lovišč v Beli Krajini in Grosupeljska kotlina, kjer obstajajo ustrezni pogoji za to vrsto poljske kure. Drugod v območju so naravne danosti za gospodarjenje s fazanom manj ugodne in ne omogočajo vsaj delne naravne reprodukcije.

4.13.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

V preteklem petletnem obdobju se je na območju Bele Krajine in Grosuplja letno vlagalo od 400 do 600 fazanov. Povprečni letni odvzem je znašal 225 fazanov. Ugotovljenih je bilo 0,3 % izgub. V preteklem letu 2020 je bil v LUO evidentiran odvzem 160 fazanov, kar predstavlja **50 % realizacijo**. Ugotovljene so bile manjše izgube zaradi zveri in povoza (1,9 %). Upravljanje s fazanom je tesno povezano z vsakoletnimi vlaganji.

4.13.3 Ocena stanja populacije:

Številčnost populacije je majhna in kaže veliko nihanje. Upravljanje s fazanom je povezano z vsakoletnim dodajanjem osebkov v okolje. Vrsta je prostorsko omejena na območje nižinskih lovišč v Beli Krajini in Grosupeljske kotline. Populacija je izolirana na več manjših otokov, je ustrezne strukture, vendar je njen naravni prirastek nizek in ne zadošča za ohranitev vrste. Glede na majhne ugotovljene izgube je ocena zdravstvenega stanja vrste dobra. Na populacijo fazana imajo močan vpliv plenilske vrste kot so lisica, kuna belica, dihur in velika podlasica. Fazan zaradi majhne številčnosti nima posebnega vpliva na ostale vrste.

4.13.4 Prilagojeni cilji:

Ohranitev številčnosti in strukture populacije fazana, katera bo omogočala naravno reprodukcijo vrste v predelih nižinskih lovišč v Bele Krajine in Grosupeljske kotline, kjer obstajajo pogoji za ohranitev populacije in njeno naravno reprodukcijo. Pogoj za to je ustrezno življenjsko okolje-ohranjena kulturna krajina z obdelanimi njivskimi površinami, remizami in posameznimi gozdnimi ostanki v kmetijskem prostoru. Cilj je tudi zdrava populacija, v kateri ne bo izgub zaradi bolezni oziroma bodo le te minimalne. V predelih, kjer se gospodari s fazanom, je potrebno vzdrževati zadostno nizko številčnost plenilskih vrst lisice, kune belice in sive vrane.

4.13.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Vlaganje fazana je dovoljeno v skladu z načrtom vlaganja v nižinskih predelih lovišč v Beli Krajini in Grosuplja, kjer obstajajo pogoji za vsaj delno naravno reprodukcijo te vrste. **Načrtovani odvzem za leto 2020 znaša 50 % načrtovanega števila vloženih fazanov, kar znaša 285 fazanov.** V predelih nižinskih lovišč v Beli Krajini in Grosupeljski kotlini je dovoljen poseg v populacijo z odstrelom in dodajanjem.

Odvzem fazana se načrtuje, ne glede na količino dodane divjadi, v odstotku od ugotovljive številčnosti naravnega fazana. Način dodajanja fazanov iz umetne reje je stvar spoštovanja določil lovske etike in veljavne zakonodaje (ZON-1999, Zakon o zaščiti živali Ur.l. RS, št. 56/ (UPB 96/04), Zakon o zaščiti živali-Ur.l.RS, št. 98/99 (UPB 20/04)) in je v domeni upravljavcev lovišč. Dodajanje divjadi v lovišče neposredno pred lovom pa je prepovedano. Količina in prostorsko dodajanje male divjadi v lovišče se načrtuje z letnim lovsko upravljavskim načrtom in se izvaja na površinah z vnaprej pripravljenimi pogoji za življenje teh vrst. Dovoljeno je le dodajanje kakovostne divjadi, sposobne preživetja v naravi. (ZON Ur.l.98/99). Fazan se dodaja v razmerju 1 fazan : 4 fazanke.

Načrtovani odvzem t.i. naravnega fazana ni treba dosegati, navzgor pa je realizacija omejena do največ 30 % preseganja načrta. Na površinah, kjer se fazana dodaja iz umetne vzreje in kjer se ga tudi lovi, je dovoljen odvzem v višini 50 % vložka.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Za ohranitev populacije ima velik pomen ohranjanje nizke številčnosti tistih plenilskih vrst, katere je dovoljeno loviti. Na isti površini lovišča se lov naravnega fazana praviloma vrši samo enkrat letno ali pa se v smislu kolobarjenja lov lahko izvaja na isti površini tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča, kjer se izvaja lov na naravnega fazana, na preostanku površine pa se lov konkretno leto ne izvaja. Površine namenjene izvajanju lova in t.i. »mirnih con« brez lova se letno menjajo. Upravljevec lovišča takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča. »Mirne cone« naj bi bile predeli lovišč z najugodnejšimi razmerami za to vrsto. V primeru dodajanja fazana se lov na istih površinah lahko ponavlja.

Preglednica 4.13.1: Analiza odvzema fazanov

FAZAN							
Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	225	237	243	259	160	1124	
Načrt - skupaj	270	270	270	270	320	1400	
Odstrel in izgube / načrt	83,3	87,8	90,0	95,9	50,0	80,3	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	1	1	0,0
Naravne izgube	0	0	0	0	2	2	0,0
Skupaj izgube	0	0	0	0	3	3	0,0
% izgub	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,3	
Odstrel	225	237	243	259	157	1121	
Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	0	0	0	0	0,0
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	0	0	0	0	1	1	0,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri in ujede	0	0	0	0	2	2	0,0
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.14 Poljska jerebica (*Perdix perdix*)**4.14.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:**

Prostorski okvir obravnave je Bela Krajina in Grosupeljska kotlina. Drugod v območju so življenjski pogoji za to vrsto manj ugodni in ne omogočajo upravljanja.

4.14.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Za preteklo petletno obdobje, kakor tudi v preteklem letu ni bilo zabeleženega odvzema poljske jerebice.

4.14.3 Ocena stanja populacije:

Populacija je prostorsko omejena na območje vsakoletnih vlaganj. V populaciji se nahajajo tudi posamezni osebk, ki preživijo zimo in predstavljajo naravno reprodukcijo. Stopnja preživetja je odvisna od jakosti zime in plenilcev. Osnovo populacije predstavljajo vsakoletno vloženi osebk.

4.14.4 Prilagojeni cilj:

Ohranitev vrste.

4.14.5 Ukrepi in usmeritve:

Letno vlaganje poljskih jerebic. V letu 2020 ni načrtovanega vlaganje poljskih jerebic. Ker je zakonsko dovoljeni odvzem vezan na vlaganja jerebice (t.i. gojeno poljsko jerebico), se **odvzema poljske jerebice za leto 2020 ne načrtuje.**

Preglednica 4.14.1: Analiza odvzema poljske jerebice

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	0	0	0	0	0	0
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	0	0	0	0	0	0

4.15 Raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

4.15.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Raca mlakarica se pojavlja ob vseh večjih vodotokih in stoječih vodah v območju, kjer jo v okviru LUO tudi obravnavamo.

4.15.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

V petletnem obdobju je znašal povprečni odvzem rase mlakarice 97 ptic. Najnižjo vrednost je dosegel v letih 2016 in 2017. Ugotovljene izgube so znašale 0,2 % odvzema. Med vzroki izgub se pojavlja neznan vzrok. Načrt odvzema je bil v petletnem obdobju realiziran 65,8 %. **Odvzem v letu 2019 je znašal 97 ptic, kar predstavlja 66,9 % realizacijo načrta.** Izgub ni bilo ugotovljenih.

4.15.3 Ocena stanja populacije:

Populacija rase mlakarice je vitalna. Odvzem kaže na nihanje številčnosti vrste, ki je močno odvisno od pogojev v času gnezdenja. Mlakarica se pojavlja ob vseh tekočih vodah in ostalih večjih vodnih površinah v območju.

4.15.4 Prilagojeni cilj:

Želena je ohranitev rase mlakarice v vseh predelih območja, kjer se trenutno pojavlja in ohranitev sedanje številčnosti vrste.

4.15.5 Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

V letu 2020 se načrtuje odvzem 145 rac mlakaric, kar je enako načrtu odvzema za preteklo leto in 20 % manj od predloga upravljavcev lovišč. Načrtovani odvzem rase mlakarice je dovoljeno preseirati za 30 %, višine načrta odvzema pa ni treba dosegati. Dodajanja rase mlakarice na naravne vodotoke ni dovoljeno. Dodajanje rac je izjemoma dovoljeno le v njim primerno okolje, na lokacijah in območjih, urejenih za revitalizacijo populacije.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Lov na raco mlakarico se na določenih predelih območja ali vsem območju zaradi varstva rac in ostalih vodnih ptic pred vznemirjanjem lahko OZUL omeji na 2 dneva v tednu. Lov na raco mlakarico na posebnih varstvenih območjih mora biti skladen z naravovarstvenimi usmeritvami, ki veljajo za to območje.

V primeru pojavnosti epidemiološke bolezni so upravljavci lovišč dolžni upoštevati navodila UVHVVR, prav tako pa tudi odvzem vzorcev v skladu s programom UVHVVR.

Preglednica 4.15.1: Analiza odvzema rase mlakarice

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	120	91	81	95	97	484	
Načrt - skupaj	140	161	145	145	145	736	
Odstrel in izgube / načrt	85,7	56,5	55,9	65,5	66,9	65,8	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0,0
Naravne izgube	0	1	0	0	0	1	100,0
Skupaj izgube	0	1	0	0	0	1	100,0
% izgub	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,2	
Odstrel	120	90	81	95	97	483	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	1	0	0	0	1	100,0
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	0	0	0	0	0	0	0,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	0,0

4.16 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

4.16.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Vse tri omenjene vrste se pojavljajo na celotnem območju. Prostorski okvir obravnave je zato lovsko upravljavsko območje.

4.16.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Odvzem omenjenih vrst je sredi petletnega obdobja narastel, nato pa začel upadati. Povprečni letni odvzem v petletnem obdobju je znašal 54 srak, 118 šoj in 175 sivih vran. Povečevanje odvzema pri sivi vrani je posledica pojavljanja škod in večje številčnosti sive vrane v nižinskem delu lovišč Zahodne Dolenjske in Bele Krajine .

V preteklem letu je bilo po podatkih upravljavcev lovišč odvzetih skupaj 53 srak, 116 šoj in 192 sivih vran. **Odvzem v letu 2019 je bil pri sivi vrani višji od petletnega povprečja, pri sraki in šoji pa nekoliko nižji od preteklih let.** Predvsem pri sivi vrani je višji odvzem povezan s pojavom škod v kmetijstvu in izgubami na mali divjadi. Sorazmerno nizek številčni odstrel kaže na skromen interes za lov teh vrst in s tem povezane slabše evidence odvzema.

4.16.3 Ocena stanja populacije:

Številčnost srake in šoje je okolju primerna, številčnost sive vrane pa je previsoka. Šoja je prebivalec gozda, sraka in siva vrana pa sta značilni predstavnici polja in neposredne bližine naselij. Šoja ima v gozdnem ekosistemu posebno mesto kot prenašalec težjih semen, s čemer pomaga pri obnovi gozda. Vse tri vrste imajo pomembno mesto v prehranski verigi kot plen ujed in plenilec malih ptic pevk in sesalcev. So v območju pogoste.

Visoka številčnost, pogostnost vrst in nizke izgube kažejo na dobro zdravstveno stanje vseh treh vrst. K temu veliko pripomore manjša uporaba kemikalij v kmetijstvu in uspešna prilagoditev srake in predvsem sive vrane na življenje v neposredni bližini človeka. Ugotovljeni trend kaže usklajenost številčnosti srake in šoje, ki imata več naravnih sovražnikov ter porast populacije sive vrane. V kmetijstvu se letno pojavlja škoda po sivi vrani, v letih z malo gozdnega obroda pa se pojavlja tudi škoda tudi po šoji.

4.16.4 Prilagojeni cilj:

Želeni cilj je ohranitev okolju primerne številčnosti srake, šoje in sive vrane v predelih območja, kjer se po naravi pojavljajo. Ciljno stanje življenjskega okolja je ohranjena naravna drevesna sestava gozda, vodni in obvodni biotopi ter vzdrževana kulturna krajina.

Pomembna je predvsem ohranitev okolju primerne številčnosti vrst in ohranitev zdrave populacije vseh treh vrst, ki so pomemben člen v prehranski verigi v gozdu in na polju (ujede,..).

4.16.5 Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 se načrtuje glede na realizacijo odvzema in predloge upravljavcev lovišč odvzem 210 sivih vran, 180 šoj in 81 srak. Posegi v populacijo naj bodo prilagojeni gibanju številčnosti vrste. **Višine načrta odvzema srake in šoje ni treba dosežati, dovoljeno je preseganje za +20 %.** Odvzem srake in šoje se načrtujemo skladno s trajnostno rabo naravnih virov v minimalnem številu, praviloma pa le za primere preprečevanja povzročanja škode na človekovem premoženju. Lov sive vrane se načrtuje v obsegu, ki ima za posledico čim manjši vpliv te vrste na okolje. **Za sivo vrano je dopustno odstopanje po višini navzdol do – 30 %, navzgor pa do 100 % načrtovanega odvzema. Loviščem z načrtom odvzema pod 3 živali načrta ni potrebno realizirati.**

Pri upravljanju s sivo vrano se tudi smiselno upoštevajo določila Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji. Eden izmed priporočljivih in dovoljenih ukrepov za zmanjšanje možnosti nastanka škod od sivih vran je t.i. odvrtačni odstrel. Zmanjšanje škod se sicer doseže z aktivnim lovom enega ali nekaj osebkov, bistveno pa k temu doprinese tudi stalna fizična prisotnost upravljavcev lovišč na področjih z večjimi škodami.

Ciljno zasnovan odvrtačni odstrel bi ob minimalnih izgubah osebkov, zelo učinkovito odvrtačal sivo vrano s škodnih področij. Da bo odvrtačni odstrel maksimalno učinkovit, ga je potrebno izvajati na ciljno usmerjen način, in sicer tako, da se izvajalec odvrtačnega odstrela nahaja na škodni površini oziroma v njeni neposredni bližini ter strelja z mesta, ki je dobro vidno (sive vrane bodo na ta način hitro razvile znanje, da se je določenih površin treba izogibati).

Odvračalni odstrel naj se izvaja v času lovne dobe na lovni površini. Kljub določilom Akcijskega načrta za reševanje problemov, višine odvrčalnega odstrela sivih vran z letnim načrtom LUO za posamezna lovišča posebej ne določamo, temveč je število odvzema za namene odvrčalnega odstrela, vključeno v osnovni načrt odvzema. V primeru 200 % realizacije osnovno načrtovanega odvzema sivih vran za posamezno lovišče lahko upravljavec lovišča zaprosi za dovoljenje za izredni poseg. Izvajanje odvrčalnega odstrela izven lovne dobe na lovni površini po določilih veljavne zakonodaje ni dovoljeno, lahko pa se dovoli izredni poseg (42. člen ZDLov-1). Izvajanje odvrčalnega odstrela v času lovne dobe in izven lovne dobe na nelovni površini ni dovoljeno. V primeru pojavljanja večjih težav s sivimi vranami se na podlagi obstoječe zakonodaje lahko izda odločba za izredni poseg v populacijo sive vrane, bodisi v lovni dobi, bodisi izven nje.

Preglednica 4.16.1: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Sraka - odstrel in izgube	60	50	58	51	53	272	
načrt - skupaj	110	90	90	90	81	461	
Odstrel in izgube / načrt	54,5	55,6	64,4	56,7	65,4	59,0	
Šoja - odstrel in izgube	118	128	124	104	116	590	
načrt - skupaj	220	230	210	180	180	1020	
Odstrel in izgube / načrt	53,6	55,7	59,0	57,8	64,4	57,8	
Siva vrana - odstrel in izgube	141	147	212	184	192	876	
načrt - skupaj	210	210	210	210	210	1050	
Odstrel in izgube / načrt	67,1	70,0	101,0	87,6	91,4	83,4	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Nenaravne izgube	0	1	0	0	1	2	
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	
Skupaj izgube	0	1	0	0	1	2	
% izgub	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,1	
Odstrel	319	325	394	339	361	1738	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	0	0	0	0	0,0
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0
4 cesta	0	1	0	0	1	2	100,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	0

4.17 Šakal (*Canis aureus*)

4.17.1 Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave šakala je območje LUO.

4.17.2 Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu:

Šakal je bil leta 2004 uvrščen na seznam zavarovanih vrst. Novembra 2014 je bil z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/14) uvrščen med divjad. Odvzem šakala do leta 2020 ni bil načrtovan. V letu 2016 je bil v LUO zabeležen povoz samice šakala v lovišču Dragatuš, v letih 2017, 2018 in 2019 pa ni bilo ugotovljenih izločitev šakala.

4.17.3 Ocena stanja populacije:

Vrsta se v Sloveniji pojavlja od leta 1953, po letu 2000 pa so se pojavile prve teritorialne družine. Oceno stanja povzemamo po Končnem poročilu projekta CRP Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP), dopolnjeno z aktualnimi podatki monitoringa šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020).

Do sedaj zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko, vse pogosteje pa tudi drugje po Sloveniji. Za populacije šakalov na teh območjih je še vedno značilno, da so praviloma sestavljene iz manjšega števila teritorialnih družin oziroma skupin. Od tu se posamezne živali odseljujejo v ostala območja v Sloveniji, kjer se večinoma pojavljajo samotarske teritorialne ali pa klateške živali.

Zbrani podatki in rezultati monitoringa jasno kažejo, da se šakal v Sloveniji v zadnjih 20-ih letih prostorsko in številčno hitro širi. Širjenje in populacijska rast je še posebej intenzivna v zadnjih desetih letih, ko je vrsta z reproduktivnimi pari poselila znaten del zanjo primerne prostora. Na osnovi populacijske dinamike, prostorskega pojavljanja in širjenja lahko tudi v Sloveniji šakala opredelimo kot vrsto z ugodnim populacijskim statusom. Podatki o populacijski dinamiki kažejo, da je populacija vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primernem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka.

Upošteva zbrane podatke o številu območij z zaznano prisotnostjo teritorialnih šakalov, je bila v letu 2018 podana groba ocena, da je v Sloveniji prisotnih 750 – 1.000 teritorialnih šakalov. Poleg teh se v populaciji pojavljajo še ne-teritorialni osebki oz. dispergerji. V okviru sistematičnega monitoringa je bila zaznana prisotnost šakalov, ki jih ne moremo opredeliti kot teritorialne, še v dodatnih 92-ih območjih. Upoštevajoč število potencialnih teritorialnih parov oziroma skupin šakalov je bilo v Sloveniji v letu 2018 še 150 do 300 dispergerjev, torej živali, ki zapustijo rodni trop v iskanju lastnega teritorija in spolnega partnerja. Skupna ocena številčnosti šakalov, ki je relevantna za potrebe upravljanja z vrsto (predvsem načrtovanje odvzema) za leto 2018 je torej znašala okrog 900 do 1.300 osebkov. Glede na preteklo hitro številčno in prostorsko širjenje populacije ter aktualne podatke monitoringa, je številčnost šakala v Sloveniji v letu 2020 še nekoliko višja kot znaša ocena za leto 2018. Upošteva preteklo populacijsko dinamiko in dejstvo, da šakali še niso vzpostavili teritorijev na vseh habitatno primernih območjih v Sloveniji, pričakujemo težnjo k prihodnji nadaljnji rasti populacije.

Za III. Kočevsko – Belokranjsko LUO kažejo podatki uradnega monitoringa po metodologiji CRP (11/2016 – 2/2020) teritorialno prisotnost šakala na področju Radenskega polja (lovišči Grosuplje in Taborska jama), Bele Krajine (lovišča Vinica, Metlika, Loka pri Črnomlju, Črnomelj, Gradac in Dragatuš), prisotnost posameznih živali pa je bila ugotovljena v LPN Medved, LPN Snežnik in loviščih Loški Potok, Sodražica, Velike Lašče, Ribnica, Velike Poljane in Struge na Dolenjskem. Genska analiza urina je v letu 2019 potrdila prisotnost šakala tudi v lovišču Predgrad, monitoring ZGS pa prisotnost šakala v loviščih Mala gora in Kočevje. V preteklem 5 letnem obdobju je bilo ocenjenih na območju LPN Medved, LPN Snežnik ter lovišč Kočevje, Mala gora in Lazina skupno 7 škod od šakala na domačih živalih.

Ob povečevanju številčnosti in prostorskim širjenjem šakala v LUO lahko pričakujemo naraščanje vplivov vrste na zoocenozo (predvsem vpliv na plenske vrste) in povečano število konfliktnih situacij zaradi plenjenja domačih/rejnih živali.

4.17.4 Prilagojeni cilji:

Šakal je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s šakalom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Podrejeno cilju, ki nam ga pri upravljanju šakala v Sloveniji nalaga habitatna direktiva pri upravljanju šakala zasledujemo cilj zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. V ta namen želimo omejiti nadaljnje naraščanje številčnosti in prostorsko širjenje šakala.

4.17.5 Ukrepi in usmeritve:

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih: 1. monitoring stanja populacije, 2. odvzem osebkov.

1. Nadaljevanje monitoringa stanja populacije, ki je bil vzpostavljen v okviru CRP. Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO.

Upravljavci lovišč so dolžni v spletni aplikaciji LZS »monitoring šakala« evidentirati naslednje podatke:

lokacije in čas smrti posameznih osebkov,

lokacije in čas oglašanja šakalov,

lokacije in čas vseh ostalih znakov prisotnosti šakalov.

2. Načrtovanje odvzema z namenom omejevanja rasti populacije in nadaljnega prostorskega širjenja, zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih zmanjšanja škod ter s tem povezanih konfliktov.

1. 5. 2020 stopi v veljavo spremenjena priloga 1 spremenjene »Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19)«, iz katere je šakal brisan kot zavarovana živalska vrsta.

Skladno z določili »Uredbe o spremembi in dopolnitvah določitev divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/14)« se šakal lahko lovi od 1. julija do 15. marca (naslednjega leta).

Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škodo bo ocenjeval ZGS.

Osnova za številčno načrtovanje odvzema šakala v Sloveniji in na nivoju LUO je metodologija CRP, ki za izračun višine odvzema upošteva površino območja, habitatno primernost prostora za šakala in podatke monitoringa v obdobju od 11/2016 do 2/2020. Odvzem po navedeni metodologiji smo prilagodili, tako da smo upoštevali rast populacije, pri čemer skupen načrtovan odvzem na nivoju Slovenije ne presega skupnega odvzema po metodologiji CRP za več kot 20 %. Pri načrtovanju odvzema na nivoju LUO smo kot izhodišče upoštevali metodologijo CRP in priporočene vrednosti korigirali glede na ostale kazalnike stanja populacije šakala v LUO. Načrtovan odvzem ne ogroža ugodnega stanja populacije.

Za leto 2020 se načrtuje za III. Kočevsko - Belokranjsko LUO odvzem 6 šakalov. Pri načrtovanem odvzemu se upoštevajo naslednja izhodišča:

- odvzem se načrtuje na ravni LUO in se ne deli po loviščih.
- V loviščih, katerih upravljavci niso sodelovali pri monitoringu šakala (Krka, Lazina, Suha krajina, Taborska jama, Turjak, Dolenja vas, Kočevje, Mala gora, Draga, Osilnica, Predgrad, Banja loka, Sinji vrh, Adlešiči, Smuk- Semič, Suhor in LPN Žitna gora) se lahko izvrši skupno odvzem največ 2 živali.
- S 1. 11. 2020 se nerealizirani del načrtovanega odvzema sprost za vsa lovišča v LUO.
- v posameznem lovišču/LPN odvzem znaša največ 2 šakala na zaključenih 1.000 ha lovne površine.
- V Lisjaku se beleži spol odvzetih živali, v opombe naj se zabeleži ocenjena starost (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).
- Za vsakega odvzetega šakala, je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO predložiti okuhamo in primerno očiščeno lobanjo ali fotografijo z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra.
- Načrtovanega odvzema šakala ni treba dosežati, preseganje ni dovoljeno.
- Preseganje načrtovanega odvzema, ki bi nastalo kot posledica evidentiranih izgub po končani lovni dobi ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema, ne šteje kot kršitev določil načrta.
- Podatki o odvzemu se pošiljajo OZUL III. LUO in ZGS OE Kočevje, ki koordinirata realizacijo odvzema.

4.18 Obore za divjad

V območju se nahajata dve večji lovni obori (Obora Stari log in Obora Smuka) v skupni površini 2.024 ha s katerima upravlja LPN Medved, ki deluje v sestavi ZGS OE Kočevje ter več manjših vzrejnih obor (Rigelj, Otavice, Jesenov vrt, Črni Potok, Kleč, Osilnica, Zilje, Rožni dol, Svržaki, Podklanec,...).

Površine lovnih obor so pri seznamu lovnih površin vštete v lovne površine, pri izračunu intenzitete odvzema v prosti naravi pa je lovna površina LPN Medved zmanjšana za površino obor. V obeh večjih oborah sta osnovni vrsti divji prašič in damjak, v letu 1999 pa se je vanje ponovno naselilo tudi muflona. V obeh oborah se nahajajo tudi avtohtone vrste divjadi, ki so v obori prešle iz proste narave. V preostalih oborah je temeljna vrsta gojene divjadi damjak, poleg tega pa se v oborah v manjšem številu goji tudi muflona, jelenjad in srnjad.

V skladu z 22. členom Zakona o ohranjanju narave je lastnik gojene živali dolžan skrbeti, da živali ne pobegnejo v naravo in je odgovoren za škodo, ki jo te živali povzročijo. Pobeg gojenih živali v naravo se šteje kot okrnitev narave. V kolikor iz kakršnega koli razloga divjad preide izven ograjenega prostora je upravljavec obore dolžan o pobegu obvestiti pristojno lovsko inšpekcijo, veterinarsko službo in upravljavce sosednjih lovišč. V kolikor lastnik v zakonsko določenem roku (8 dni) ne odpravi škodljivih posledic, o vsakokratnem ravnanju s pobeglo divjadjo odloča ZGS v skladu s strokovnimi usmeritvami načrtov LUO in v dogovoru z upravljavci lovišč ter pristojno lovsko inšpekcijo. V primeru neavtohtone divjadi je to divjad potrebno v skladu z usmeritvami načrta LUO čim prej odvzeti iz lovišč.

Za nove obore na kmetijskih zemljiščih v zaraščanju, ali na zaradi človeka močnejše spremenjenih površinah, je predhodno potrebno preučiti vpliv na prosto živeče živalske vrste.

Preglednica 4.18.1: Letni odvzem divjadi v lovnih oborah Smuka in Stari Log

Obdobje	prašiči	damjak	jelenjad	srnjad	lisica	muflon
2002	295	124	12	1	24	0
2003	281	113	15	0	10	3
2004	317	116	18	0	15	2
2005	314	176	24	0	2	4
2006	110	138	13	0	2	1
2007	138	70	10	0	4	3
2008	268	59	26	1	1	2
2009	368	100	30	0	2	6
2010	203	101	30	0	2	2
2011	158	57	17	0	0	4
2012	429	41	14	1	6	1
2013	365	41	12	0	0	0
2014	190	63	11	4	0	3
2015	63	36	15	0	0	7
2016	22	39	5	1	0	19
2017	25	34	6	0	0	4
2018	91	93	11	1	0	11
2019	30		4	4	0	

V letu 2016 se je pričelo z obnovo ograje obore Stari Log, ki je bila poškodovana ob žledu v letu 2014. V letu 2017 je bilo obnovljene cca 30 % ograje, v letu 2018 pa je bila obnova ograje zaključena. Vetrolom je decembra 2017 znova poškodoval ograjo. Zaradi lažjega uravnavanja številčnosti muflona in navadnega jelena se je v letu 2016 od MKGP pridobilo za obe obori dovoljenje za podaljšanje lovne dobe za košuto navadnega jelena in ovco muflona do konca meseca januarja.

Pri divjih prašičih je načrt močno odvisen od prirastka, ki se ga letno ugotavlja s štetji v pomladanskem obdobju. Praviloma delež lanščakov v odvzemu znaša min. 10 %, delež odraslih osebkov pa max. 20 %, pri čemer se posega enako med oba spola. Letni odvzem prašičev v oborah naj bi znašal 200 – 400 osebkov. Za tolikšen odvzem je potrebna matična čreda 200 - 350 živali, s 30 % ozimci, 20 % merjasci in 50 % svinjami in lanščaki. Zaradi zmanjšanja številčnosti populacije se je odstrel divjega prašiča zmanjšal.

Pri damjaku se pri moškem spolu večji del odvzema izvede v kategorijah trofejnih jelenov, pri ženskem delu populacije pa v kategoriji mladih. V oborah se zmanjšuje številčnost damjaka in povečuje številčnost muflona.

Preglednica 4.18.2: Skupni načrt odvzema divjadi v lovni oborah Stari Log in Smuka za leto 2020

vrsta	divji prašič	damjak	navadni jelen	srna	muflon	lisica	sraka	šoja	siva vrana	jazbec	kuna zlatica	kuna belica
mladiči	118	70	29	4	30							
enoletni	6	18	7	4	12							
samci 2+	20	35	22	2	10							
samice 2+	6	27	7	2	8							
skupaj	150	150	65	12	60	8	2	2	2	4	2	2

Ograja obor preprečuje prehod parkljasti divjadi, ne moti pa prehoda zveri, ki si pot v oboro utrejo s spodkopavanjem lukenj pod žično ograjo. LPN Medved zato v skladu z odločbami, navodili in razdelilniki narejenimi v LUO lahko znotraj obor lovi tudi velike zveri in ostale lovne vrste.

V skladu z navodilom za lovstvo pristojnega ministrstva št. 322-08-209/2004 z dne 23. 12. 2004 se Zavodu za gozdove Slovenije v oborah Stari log in Smuka dovoljuje posege v populacije divjega prašiča, navadnega jelena, damjaka in muflona izven lovne dobe, ki veljajo za divjad v prosti naravi:

- Vse leto je dovoljeno loviti vse kategorije prašičev ter mladiče/teleta in enoletne osebkke damjakov in jelenjadi;
- Jelena je dovoljeno loviti od 16. avgusta do 31. januarja;
- Damjaka je dovoljeno loviti 16. avgusta do 28. februarja, košuto damjaka pa od 1. septembra do 31. januarja;
- Lov muflona (samca) je dovoljen vse leto.

Dovoljen je odlov divjadi pod sledečimi pogoji:

- Vse leto je dovoljen odlov vseh starostnih in spolnih kategorij divjega prašiča, damjaka, muflona in jelenjadi za potrebe prodaje odlovljene žive divjadi in za potrebe raziskovalnih programov;
- Vse leto je dovoljen odlov medvedov v namene raziskave biologije rjavega medveda;

V skladu z navodili ministrstva se znotraj obor lov izvaja iz visokih prež in s skupinskimi lovi. Dovoljeni obliki skupinskega lova sta pogon in pritisk na v obori gojene živali. Pogon in pritisk se morata izvajati izmenično.

4.19 Dodajanje divjadi

Lovišča v letu 2020 načrtujejo z namenom ohranitve vrste in zagotavljanja lova vlaganje fazanov iz umetne vzreje.

Način vlaganja fazanov iz umetne reje je stvar spoštovanja določil lovske etike, ter spoštovanja določil veljavne zakonodaje (ZON - Ur.l. RS, št. 56/1999 (31/2000 - popr.), 110/2002, 119/2002, 41/2004) in je v domeni upravljavcev lovišč – dodajanje divjadi v lovišče neposredno pred lovom pa je prepovedano. Dovoljeno je dodajanje kvalitetne divjadi, sposobne preživetja v naravi (Zakon o zaščiti živali Ur.l. 98/99). Fazana se dodaja v razmerju 1 fazan : 4 fazanke.

Preglednica 4.19.1: Vlaganje divjadi

Lovišče	Vrsta divjadi	Število
Adlešiči	poljski zajec	5
Črnomelj	poljski zajec	30
Suhor	poljski zajec	10
Suhor	fazan	30
Grosuplje	fazan	500
Metlika	fazan	40

Vsi upravljavci lovišč, so dolžni pred vlaganji zagotoviti ustrezno okolje za vloženo divjad. Realizirana dela, ki jih v ta namen opravijo morajo biti razvidna iz letnih načrtov lovišč. Če za izboljšanje življenjskih razmer ne storijo ničesar, vlaganje divjadi ni dovoljeno. Izboljšanje življenjskih razmer za divjad pred vlaganjem se šteje za ukrep varstva divjadi. Vlaganja divjadi, ki niso načrtovana s tem načrtom so prepovedana.

Na usklajevanju med ZGS in upravljavci lovišč so upravljavci lovišč zaprosili, da se dovoli dodajanje poljskega zajca v loviščih nižinskega dela Bele Krajine.

Po navedbah strokovne literature ima v primerih nizke številčnosti vnos pozitivne posledice na prirastek (neplodnost zajcev,...). Zaradi navedenega se v loviščih Črnomelj, Suhor in Adlešiči v letu 2020 načrtuje vložek skupaj 45 osebkov poljskega zajca.

5. EVIDENCE

Izdelava načrta je potekala v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010) in usmeritvami iz območnega načrta za III. Kočevsko - Belokranjsko LUO za obdobje 2011 – 2020. Podatki o odvzemu so bili zbrani v skladu s Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Ur.l. RS, št. 120/2005) in Pravilnikom o spremembah navedenega pravilnika (Ur.l. RS, št. 29/2015). Obseg opravljenih del za leto 2019 in načrt del za leto 2020 ter drugi podatki so bili pridobljeni iz letnih načrtov lovišč in lovišč posebnega namena. Podatki o odvzemu v letu 2019 so bili v elektronski obliki posredovani prek spletne aplikacije Lisjak in X-lov. Podatki so bili oddani pravočasno.

Za prizadevnost pri oddaji letošnjih podatkov pa gre vsem upravljavcem lovišč in LPN ter vodstvu OZUL izraziti priznanje in zahvalo.

Izhodišča za izdelavo LN v letu 2021:

Pridobivanje podatkov za LN za leto 2021 bo predvidoma podobno kot v preteklem letu. Njihovo zbiranje bo predvidoma v skladu z zgoraj omenjenima pravilnikoma ter morebitnimi spremembami in dopolnili:

Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 mora biti opravljen najkasneje do 31. 1. 2021. Komisija za pregled odstrela in izgub divjadi mora biti ena za celotno LUO. Član komisije je tudi predstavnik ZGS. Pred začetkom pregleda odstrela in izgub divjadi v lovišču za preteklo leto mora predstavnik upravljavca lovišča predložiti komisiji seznam odvzema divjadi v lovišču na obrazcu iz priloge 2 pravilnika. Po končanem pregledu komisija sestavi zapisnik na obrazcu iz priloge 3 pravilnika. Podpisana obrazca odvzem divjadi in zapisnik se izpišeta v po enem izvodu in se ju hrani v originalu na OZUL. Komisiji se ob pregledu predloži za vsak odstreljen ali izgubljen osebek:

- za **srnjad, jelenjad** in damjaka: trofeja in levi del spodnje čeljustnice za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljustnice za mladiče obeh spolov in samice,
- za **divjega prašiča**: za oba spola cele spodnje čeljustnice (zadostuje leva sp. čeljustnica skupaj z desnimi sekalci, ki je lahko odrezana za zadnjim meljakom), za odraslega merjasca tudi trofejo (brusilci in čekani),
- za **gamsa**: trofeja pri obeh spolih,
- za **muflona**: trofeja in levi del spodnje čeljustnice pri samcih, pri samcih in mladičih obeh spolov pa levi del spodnje čeljustnice.
- za **šakala**: okuhana in primerno očiščena lobanja ali fotografija z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra.

Komisija mora po pregledu odstrela in izgub za preteklo leto čeljustnice trajno označiti ali uničiti. Kot trajno uničenje se šteje tudi izročitev čeljustnic znanstveno-raziskovalnim institucijam.

Evidenčna knjiga:

Samo reden vpis v evidenčno knjigo brez materialnega dokaza se ne upošteva. Kot materialni dokaz se lahko predloži zapisnik komisije za ocenjevanje odstrela in izgub posameznega upravljavca lovišča, zapisnik pristojnih javnih služb in državnih organov – Veterinarsko higienska služba, Policija, fotografija z datumom odvzema, trofejni list (lovski gost), ipd., ki jih komisija lahko upošteva kot materialni dokaz odvzema. Čeljustnice je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljustnice šteje tudi njihova izročitev raziskovalnim institucijam, in sicer z namenom raziskav divjadi. Morebitno ne predložitev trofej in čeljustnic v oceno je komisija dolžna prijaviti lovskemu inšpektorju.

Evidenčne knjige je potrebno voditi tako, da je vanje vpisana vsaka izločena žival, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Izgube posameznih vrst je potrebno ločiti po vzrokih, pri »visoki« divjadi še po starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Za odstreljeni del populacije posameznih vrst visoke divjadi je potrebno za vsako starostno kategorijo izračunati povprečno biološko telesno maso (z glavo, trofejo, nogami, a iztrebljeno) na dve decimalki natančno (npr. srnjad, moški mladiči, povprečna telesna masa vseh uplenjenih v lovišču v zadnjem lovskem letu - 9,67 kg, ...), pri dve in večletnih srnjakih in jelenih je potrebno izračunati tudi povprečno maso suhega rogovja vseh

odvzetih v lovišču za preteklo lovsko leto. Voditi je potrebno tudi evidenco transportnih telesnih mas in geokoordinate odvzema za visoko divjad.

Letni načrti lovišč in lovišč s posebnim namenom:

Do 10. 2. 2020 morajo lovišča posredovati ZGS letne načrte upravljanja z divjadjo za leto 2020 (realizacija) in preliminarne načrte za leto 2021. Načrte je skladno z dogovorom med ZGS in LZS možno posredovati tudi po elektronski poti, s pomočjo aplikacije LISJAK.

Upravljalce lovišč in lovišč s posebnim namenom opozarjamo na dosledno izpolnjevanje letnih načrtov lovišč/LPN. Nujno je potrebno navesti konkretne lokacije posegov v okolje v obliki katastrskih občin in parcelnih števil. Upoštevajo naj tudi pripombe, ki jih bomo pripisali k posameznim načrtom lovišč. Več pozornosti naj upravljavci lovišč posvetijo tudi zasledovanju trenda številčnosti in prostorske prisotnosti posameznih vrst divjadi. Navedeni podatki pripomorejo k uspešnejšemu gospodarjenju z gozdovi in izboljšanju življenjskih pogojev za divjad.

Usklajevalni sestanek med ZGS in Območnim združenjem upravljavcev lovišč v LUO, na katerem se uskladi odzem divjadi in dela v loviščih na nivoju LUO se skliče najpozneje do 15. marca.

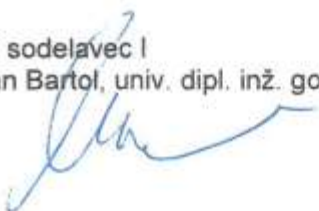
V 14 dneh po sprejemu LUN morata OZUL in OE ZGS uskladiti LN lovišč in LPN z Letnim lovsko upravljavskim načrtom območja ter izdati pisni sklep o usklajenosti letnih načrtov lovišč/ LPN z Letnim lovsko upravljavskim načrtom območja.

Za uspešno realizacijo LN je potrebno v tekočem letu (najkasneje do 15. novembra) opraviti usklajevalni sestanek s pregledom realizacije načrta odvzema. Po potrebi se lahko izven načrtovanega skliče dodatne usklajevalne sestanke. Do 15. novembra je možna prerazporeditev odvzema med posameznimi lovišči/ LPN in sicer za vrste z velikim arealom gibanja (v III. LUO navadni jelen in divji prašič).

Kočevje, marec 2020

Sestavil:

Višji sodelavec I
Miran Bartol, univ. dipl. inž. gozd.



Vodja ZGS OE Kočevje
Katja Konečnik, univ. dipl. inž. gozd.



6. PRILOGE

6.1 Seznam krmišč za parkljasto divjad in zveri v letu 2020

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Grosuplje	1791	Pri lovski koči	divji prašič	preprečevalno
Grosuplje	1792	Prestrana	zveri	privabljalno sžp
Grosuplje	1782	Črne doline, vikendi	divji prašič	privabljalno
Grosuplje	1786	Zacurek	divji prašič	privabljalno
Grosuplje	1821	Jožetov laz	divji prašič	privabljalno
Grosuplje	1791	Lovričice	divji prašič	privabljalno
Grosuplje	1789	Reboljev studenec	divji prašič	privabljalno
Grosuplje	2642	Črne doline, Osredek	divji prašič	privabljalno
Grosuplje	1791	Na krajčkovi	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1788	Bivški hrib	divji prašič	preprečevalno
Taborska jama	1795	Kremenca	divji prašič	preprečevalno
Taborska jama	1790	Reber desetaki	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1794	Obračališče	divji prašič	privabljalno sžp
Taborska jama	1794	Jelovec bivak	divji prašič	privabljalno sžp
Taborska jama	1790	Kevderci	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1795	Medvedica	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1795	Puhov hrib	divji prašič	preprečevalno
Taborska jama	1795	Prašičkov hrib	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1790	Vedro	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1795	Vodice pri brezah	navadni jelen	privabljalno
Taborska jama	1794	Police Lesnika	navadni jelen	privabljalno
Taborska jama	1793	Ilova gora	divji prašič	privabljalno
Taborska jama	1795	Bukov hrib	divji prašič	privabljalno
Krka	1821	Na Vrheh	divji prašič	preprečevalno
Krka	1821	Ravne	divji prašič	privabljalno
Krka	1829	Korinjska gmajna	zveri	privabljalno sžp
Krka	Sušica	Golobovc	divji prašič	privabljalno
Krka	1827	Gojzdek	divji prašič	privabljalno
Krka	1829	Gospodov štant	divji prašič	privabljalno
Krka	1829	Pri Paharju	navadni jelen	privabljalno
Krka	1828	Šiški hrib	navadni jelen	privabljalno
Dobropolje	1797	Zalisci Š	navadni jelen	zimsko
Dobropolje	1801	Kompolje hrast	navadni jelen	zimsko
Dobropolje	1798	Novakov laz	navadni jelen	zimsko
Dobropolje	1798	Smelarjev hrib	navadni jelen	privabljalno
Dobropolje	1800	Peharček	navadni jelen	zimsko
Dobropolje	1801	Gora	navadni jelen	privabljalno
Dobropolje	1797	Zalisci K	navadni jelen	privabljalno
Dobropolje	1798	Kantina Javhe	divji prašič	preprečevalno
Dobropolje	1797	Dno, Recek	divji prašič	preprečevalno
Dobropolje	1800	Debeli hrib	zveri	privabljalno sžp
Dobropolje	1798	Planski vrh	divji prašič	privabljalno
Dobropolje	1797	Marinčeva	divji prašič	privabljalno
Dobropolje	1798	Smelarjev hrib	divji prašič	privabljalno
Dobropolje	1796	Brlčka	divji prašič	privabljalno
Dobropolje	1797	Kamniti hrib	divji prašič	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Dobropolje	1798	Nasproti bolnice	divji prašič	privabljalno
Dobropolje	1797	Hočevar s. (Bolka)	divji prašič	preprečevalno
Dobropolje	1796	Pri buri	divji prašič	preprečevalno
Dobropolje	1798	Poldni laz	divji prašič	preprečevalno
Dobropolje	1801	Kanculc	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1831	Hoste smreka	navadni jelen	zimsko
Suha krajina	1829	Hruška - Korinj	navadni jelen	zimsko
Suha krajina	1830	Retlanova	navadni jelen	zimsko
Suha krajina	1831	Mrakova	navadni jelen	privabljalno
Suha krajina	1824	Farazetova	navadni jelen	privabljalno
Suha krajina	1831	Za hribarjem	navadni jelen	privabljalno
Suha krajina	1831	Kenikova Bakerc	navadni jelen	privabljalno
Suha krajina	1829	Tisovške planjave	navadni jelen	privabljalno
Suha krajina	1829	Kužljevec , njive	navadni jelen	privabljalno
Suha krajina	1830	Herkules Savčji hrib	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1829	Lindičeva	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1831	Napajališče	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1831	Herkules Primča vas	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1830	Trebevnik	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1831	Volčje, Lvičarjeva	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1831	Herkules Višnje	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1824	Kremenjak	divji prašič	privabljalno
Suha krajina	1829	Debeli hrib Snice	zveri	privabljalno sžp
Turjak	1711	Sedlo	zveri	privabljalno sžp
Turjak	1715	Beli pesek	divji prašič	privabljalno
Turjak	1711	Travniki	navadni jelen	privabljalno
Velike Lašče	1719	Dolnje Kališče	navadni jelen	zimsko
Velike Lašče	1719	Kališčarjevi potoki	navadni jelen	zimsko
Velike Lašče	1615	Jančje njive	navadni jelen	zimsko
Velike Lašče	1614	Pod Brinovščico	navadni jelen	zimsko
Velike Lašče	1716	Polzelski hrib	navadni jelen	zimsko
Velike Lašče	1614	Grček	navadni jelen	zimsko
Velike Lašče	1719	Kramarca	divji prašič	privabljalno
Velike Lašče	1719	Zadnja Senožet	divji prašič	privabljalno
Velike Lašče	1714	Rjavi kamen	n. jelen, d. prašič	privabljalno
Velike Lašče	1717	Veliki vrh	divji prašič	privabljalno
Velike Lašče	1717	Dule	divji prašič	privabljalno
Velike Lašče	1719	Mrhovišče	zveri	privabljalno sžp
Velike Lašče	1615	Grmada	divji prašič	privabljalno
Velike Lašče	1719	Grahovšče	navadni jelen	privabljalno
Velike Lašče	1614	Pugledski laz	n. jelen, d. prašič	privabljalno
Velike Lašče	1614	Kotel	navadni jelen	privabljalno
Velike Lašče	1614	Spašnik	n. jelen, d. prašič	privabljalno
Velike Lašče	1614	Novi pot	navadni jelen	privabljalno
Velike Lašče	1719	Železnica	navadni jelen	privabljalno
Velike Lašče	1716	Kaplanovo	navadni jelen	privabljalno
Velike Lašče	1719	Čiška	navadni jelen	privabljalno
Velike Poljane	1624	Pri koči	navadni jelen	zimsko
Velike Poljane	1616	Marof	navadni jelen	privabljalno
Velike Poljane	1616	Široka ravan	navadni jelen	zimsko
Velike Poljane	1616	Petelinek	navadni jelen	zimsko
Velike Poljane	1616	Podgrič	navadni jelen	privabljalno
Velike Poljane	1616	Ograja	navadni jelen	privabljalno
Velike Poljane	1618	Preska	navadni jelen	privabljalno
Velike Poljane	1616	Mrhovišče šoba	zveri	privabljalno sžp
Velike Poljane	1616	Medvedova dolina	divji prašič	preprečevalno
Velike Poljane	1624	Markotova preža	navadni jelen	privabljalno
Velike Poljane	1624	Šije	divji prašič	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Velike Poljane	1616	Šoba	divji prašič	privabljalno
Sodražica	1620	Pompež	navadni jelen	zimsko
Sodražica	1620	Potoki	navadni jelen	privabljalno
Sodražica	1622	Petričeve smreke	divji prašič	privabljalno
Sodražica	1622	Marinovec	navadni jelen	zimsko
Sodražica	1621	Za goli hrib	navadni jelen	zimsko
Sodražica	1619	Pšeničev vrh	navadni jelen	zimsko
Sodražica	1621	Kurji vrh	navadni jelen	zimsko
Sodražica	1618	Stari grad	navadni jelen	privabljalno
Sodražica	1619	Ravne	divji prašič	privabljalno
Sodražica	1622	Globoka dolina	divji prašič	privabljalno sžp
Sodražica	1621	Nad jagodnikom	divji prašič	privabljalno
Sodražica	1621	Kurji vrh	navadni jelen	privabljalno
Sodražica	1621	Žimarske planine	navadni jelen	privabljalno
Sodražica	1621	Žimarske planine	divji prašič	privabljalno
Sodražica	1621	Nad jagodnikom	zveri	privabljalno
Loški Potok	1641	Česnice	navadni jelen	zimsko
Loški Potok	1640	Retijske grede	navadni jelen	Zimsko
Loški Potok	1640	Lipni vrh	navadni jelen	Zimsko
Loški Potok	1642	Zajčji hrib	navadni jelen	zimsko
Loški Potok	1642	Kavka - Šegovska	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1640	Blošček	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1640	Globoki laz	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1641	Hrmiške grede	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1642	Zajčji hrib - Kapčev	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1642	Mali log	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1640	Podstene	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1642	Valentinova lipa	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1640	Kamen grič	navadni jelen	privabljalno
Loški Potok	1641	Mrtalos 2	zveri	privabljalno opazovanje
Loški Potok	1642	Prečnik	zveri	privabljalno opazovanje
Loški Potok	1641	Bukovec	divji prašič	privabljalno
Loški Potok	1584	Stene	zveri	privabljalno opazovanje
Loški Potok	1640	Strmica	zveri	privabljalno opazovanje
Loški Potok	1642	Mrtaloz	zveri	privabljalno sžp
Ribnica	1628	Bukovski plaz	navadni jelen	zimsko
Ribnica	1628	Črtež	navadni jelen	zimsko
Ribnica	1625	Stelešče	navadni jelen	zimsko
Ribnica	1625	Bukovčanove planjave	navadni jelen	zimsko
Ribnica	1623	Geben	zveri	privabljalno sžp
Ribnica	1625	Tatinski laz	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1626	Jeshova dolina	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1626	Goričevska breza	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1624	Zapuže - smreka	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1626	Kramarjeva dolina	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1625	Krstinc	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1626	Prvomajska	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1624	Nojner	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1624	Suhi grič	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1624	Markirna pot	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1626	Kamnitec	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1623	Bohova smreka	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1628	Grček	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1627	Na sredini N.Brezje	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1626	Brezje - Glinokop	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1626	Kubiki Fegic	divji prašič	privabljalno
Ribnica	1628	Adamov laz	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1625	Lovska parcela	divji prašič	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Ribnica	1625	Za vrati	navadni jelen	privabljalno
Ribnica	1628	Kzmana veja	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1630	Kubeljini	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1629	Čela	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1627	Zadolje 1	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1629	Za lipovcem	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1630	Črtež	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1629	Pretresalec	navadni jelen	zimsko
Dolenja vas	1629	Bukovica	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1630	Zapaldna ograda	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1630	Požarnica	zveri	privabljalno sžp
Dolenja vas	1629	Makoše	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1629	Firckova ograda	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1626	Petkova ograda	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1627	Zadolje 2	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1629	Trnje	navadni jelen	privabljalno
Dolenja vas	1629	Stevnik	divji prašič	privabljalno
Dolenja vas	1629	Tretji ovinek	divji prašič	privabljalno
Dolenja vas	1630	Zapaldna ograda	divji prašič	privabljalno
Dolenja vas	1626	Makoše	navadni jelen	privabljalno
Struge na Dol.	1568	Mlakarjev laz	navadni jelen	zimsko
Struge na Dol.	1568	Bolhatov laz	navadni jelen	zimsko
Struge na Dol.	1567	Cavsova rovna	navadni jelen	zimsko
Struge na Dol.	1568	Tekavčeva njiva	navadni jelen	zimsko
Struge na Dol.	1801	Špičnik	zveri	privabljalno sžp
Struge na Dol.	1568	Planina	divji prašič	preprečevalno
Struge na Dol.	1567	Tisovec	divji prašič	privabljalno
Struge na Dol.	1461	Žvirče	divji prašič	privabljalno
Struge na Dol.	1568	Koti Lazi	divji prašič	privabljalno
Struge na Dol.	1568	Ravni	navadni jelen	privabljalno
Struge na Dol.	1567	Ambrožev kot	navadni jelen	privabljalno
Struge na Dol.	1568	Gregorčkov laz	divji prašič	privabljalno
Struge na Dol.	1568	Rapljevo	navadni jelen	privabljalno
Struge na Dol.	1461	Jakčeva dolina	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1573	Dresle- V.jasa	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1573	Dresle- M.jasa	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1574	Koblarske grede	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1574	Stara cesta	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1574	Vahtnica	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1575	Javorska cesta	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1573	Mala gora	navadni jelen	zimsko
Kočevje	1574	Tri lipe	divji prašič	preprečevalno
Kočevje	1575	Javor	divji prašič	preprečevalno
Kočevje	1574	Srčkova Koča	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1575	Pod jazbinami.	divji prašič	privabljalno
Kočevje	1573	Pri Pantarjevem čebel.	divji prašič	privabljalno
Kočevje	1569	Pri brinu	divji prašič	privabljalno
Kočevje	1574	Rdeča luža	divji prašič	privabljalno
Kočevje	1569	Vrbovec	zveri	privabljalno sžp
Kočevje	1574	Ložinske grede	divji prašič	privabljalno
Kočevje	1575	Slovenska vas	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1569	Vrbovska luža	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1577	Rdeča zemlja	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1573	Malogorski greben	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1573	Curlova preža	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1574	Jasnica	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1573	Drevesnica	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1569	Pri šikari - Vrbovec	divji prašič	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Kočevje	1574	Suha rinža	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1577	Stojna Marinč	navadni jelen	privabljalno
Kočevje	1573	Polom Križišče	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1578	Krmišče Cvišlerji	navadni jelen	zimsko
Mala gora	1578	Bunker	navadni jelen	zimsko
Mala gora	1573	Trikot jasa	navadni jelen	zimsko
Mala gora	1578	Krmišče Klingerji	navadni jelen	zimsko
Mala gora	1578	Krmišče pri bunkerju	navadni jelen	zimsko
Mala gora	1578	Šikara Herkules	zveri	preprečevalno sžp
Mala gora	1580	Klaričeva baraka	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1580	Somova gora Pelc	divji prašič	privabljalno
Mala gora	1580	Šveler plač	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1578	Milan za Željnam	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1573	Trikot Pršletova	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1578	Plantaža	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1578	Cenetova pot	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1580	Herkules Tri lipe	divji prašič	privabljalno
Mala gora	1573	Trikot herkules	zveri	privabljalno sžp
Mala gora	1580	Preža na gabru	divji prašič	privabljalno
Mala gora	1578	Kren	divji prašič	privabljalno
Mala gora	1578	Kren Rošelj	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1573	Mala gora -Daljnovod	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1573	Vukovičeva jasa	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1573	Pucova preža	navadni jelen	privabljalno
Mala gora	1580	Mrhovišče	divji prašič	privabljalno
Lazina	1438	Vršiček	navadni jelen	zimsko
Lazina	1438	Lipica Lazar	navadni jelen	zimsko
Lazina	1440	Rnavsova ograja	divji prašič	preprečevalno
Lazina	1461	Pod Prevolam	divji prašič	privabljalno
Lazina	1438	Pri križu	divji prašič	privabljalno
Lazina	1461	Na meji Ratje	divji prašič	privabljalno
Lazina	1571	Dolge njive	navadni jelen	privabljalno
Lazina	Sela	Kzmela	navadni jelen	privabljalno
Lazina	1441	Stevnica Lipje	navadni jelen	zimsko
Lazina	1441	Črni dol	zveri	privabljalno sžp
Lazina	1441	Sedlarjev	divji prašič	privabljalno
Lazina	1438	Štrkličevo	divji prašič	privabljalno
Lazina	1441	Smerjak - češnja	navadni jelen	privabljalno
Lazina	1440	Ograjarsko	navadni jelen	privabljalno
Lazina	1439	Gelitovo	navadni jelen	privabljalno
Lazina	1438	Robovo Ratje	Navadni jelen	privabljalno
Draga	1585	Staje	navadni jelen	zimsko
Draga	1584	Lazec- Bunker	navadni jelen	zimsko
Draga	1584	Pri koči	navadni jelen	zimsko
Draga	1584	Saduc	navadni jelen	zimsko
Draga	1585	Petrkov vrh	navadni jelen	zimsko
Draga	1585	Majav laz	navadni jelen	zimsko
Draga	1585	Leske	navadni jelen	zimsko
Draga	1585	Joškotova ograja	navadni jelen	zimsko
Draga	1584	Citre	navadni jelen	zimsko
Draga	1584	Saduc	divji prašič	privabljalno
Draga	1585	Mrhovišče Požinge	zveri	privabljalno sžp
Draga	1585	Gorevc	divji prašič	odvračalno
Draga	1584	Korošček grič	zveri	privabljalno opazovanje
Draga	1586	Pri starem skednju	zveri	privabljalno opazovanje
Draga	1585	Nad koriti	divji prašič	privabljalno
Draga	1586	Črni potok - ravan	divji prašič	odvračalno
Draga	1584	Brinoh	zveri	privabljalno opazovanje

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Draga	1584	Pojden- cisterna	navadni jelen	privabljalno
Draga	1585	Tratleti	navadni jelen	privabljalno
Draga	1585	Katrce	navadni jelen	privabljalno
Draga	1585	Trava - dolina	navadni jelen	privabljalno
Draga	1585	Podplanina pod vasjo	navadni jelen	privabljalno
Draga	1585	Trava - dolina	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1586	Belica – Zadnje njive	navadni jelen	zimsko
Osilnica	1587	Šajh-jasli	navadni jelen	zimsko
Osilnica	1588	Dolgi lazi	navadni jelen	zimsko
Osilnica	1586	Belica-Zgornje njive	zveri	privabljalno
Osilnica	1608	Borič	divji prašič	preprečevalno
Osilnica	1588	Mirtoviči	divji prašič	privabljalno
Osilnica	1587	Padovo	divji prašič	privabljalno
Osilnica	1588	Ribjek	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1588	Crikvenikova ograja	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1587	Vzglavje	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1586	Žurge	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1588	Grintovec	zveri	privabljalno sžp
Osilnica	1587	Bolnica	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1587	Kozja njiva	navadni jelen	privabljalno
Osilnica	1589	Rake -Sine	divji prašič	privabljalno
Banja loka-Kostel	1609	Šuštarjeve štale	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1609	Friškova draga	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1609	Orlek - 1	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1609	Orlek - 2	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1609	Stružnica - Ograje	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1609	Podjasternik	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1609	Ofakov laz	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1607	Jasli za cerkvijo	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1608	Curlov laz	navadni jelen	zimsko
Banja loka-Kostel	1613	Laze	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1609	Vitez	zveri	privabljalno sžp
Banja loka-Kostel	1608	Briga za rampo	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1610	Gotenc	divji prašič	privabljalno
Banja loka-Kostel	1608	Briga jarak	divji prašič	privabljalno
Banja loka-Kostel	1608	Murake	divji prašič	privabljalno
Banja loka-Kostel	1609	Seljanov laz	divji prašič	privabljalno
Banja loka-Kostel	1607	Ajbelj - češnja	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1607	Suhor – Zgornji hrast	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1609	Helijev vrt	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1609	Makovišče	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1610	Colnarji nad bukvijo	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1609	Drežnik - Lipa	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1612	Štajer	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1612	Podstene	navadni jelen	privabljalno
Banja loka-Kostel	1607	Zapuže vrt	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1603	Hreljin	navadni jelen	zimsko
Predgrad	1601	Ognilo	navadni jelen	zimsko
Predgrad	1602	Jelenske grede	navadni jelen	zimsko
Predgrad	1601	Čepeljska kočča	navadni jelen	zimsko
Predgrad	1538	Dolenja Podgora	navadni jelen	zimsko
Predgrad	1604	Ravhova parga	navadni jelen	zimsko
Predgrad	1557	Kovačev vrt	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1604	Županov vrt	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1602	Topolovina	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1538	Bukovčev laz	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1599	Koprivniško križišče	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1538	Šiman	navadni jelen	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Predgrad	1604	Kalčičeva parga	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1602	Bekova gorica	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1538	Gorenji kal	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1557	Antičev senik	navadni jelen	privabljalno
Predgrad	1603	Laze- Lampetov štant	divji prašič	privabljalno
Predgrad	1538	Šimani	divji prašič	privabljalno
Predgrad	1538	Lazina	divji prašič	privabljalno
Predgrad	1557	Lipje	divji prašič	privabljalno
Predgrad	1601	Lušiči - Vršič	zveri	privabljalno sžp
Predgrad	1602	Graščica	divji prašič	Privabljalno
Predgrad	1602	Predgrajski vršič	divji prašič	Privabljalno sžp
Predgrad	1557	Brinjak	divji prašič	privabljalno
Sinji vrh	1560	Cerje	navadni jelen	privabljalno
Sinji vrh	1560	Draga	divji prašič	preprečevalno
Sinji vrh	1560	Straža	divji prašič	preprečevalno
Sinji vrh	1560	Široki del	divji prašič	privabljalno
Sinji vrh	1557	Grobek	divji prašič	privabljalno
Sinji vrh	1559	Lipovec krmišče	divji prašič	privabljalno
Sinji vrh	1559	Škrilje	zveri	privabljalno sžp
Sinji vrh	1558	Sodevski vrti	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1548	Golečki logi	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1551	Kalc	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1550	Gošča	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1549	Bedetička	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1549	Plat	divji prašič	preprečevalno
Dragatuš	1549	Mala draga	divji prašič	preprečevalno
Dragatuš	1549	Piškurov senik	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1550	Pri javoru	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1550	Snegopaj	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1549	Žgajnarjev laz	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1556	Žleb	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1557	Žgajnarjev laz	navadni jelen	zimsko
Dragatuš	1550	Sela	divji prašič	privabljalno
Dragatuš	1550	Mrhovišče	zveri	privabljalno sžp
Vinica	1564	Zilje	navadni jelen	zimsko
Vinica	1563	Kal Balkovec G	navadni jelen	privabljalno
Vinica	1564	Zilje - Starešinič	navadni jelen	privabljalno
Vinica	1563	Lovrin Miran	navadni jelen	privabljalno
Vinica	1563	Gmajna Balkovec J	navadni jelen	privabljalno
Vinica	1564	Hruščevcevec - herkules	divji prašič	preprečevalno
Vinica	1564	Hobiljec - herkules	divji prašič	preprečevalno sžp
Vinica	1562	Bečka	divji prašič	privabljalno
Vinica	1562	Hruške	divji prašič	privabljalno
Vinica	1562	Gmajna	divji prašič	privabljalno
Vinica	1562	Drenovec	divji prašič	privabljalno
Vinica	1563	Vinica Konjar – herk.	divji prašič	privabljalno
Vinica	1561	Nadpolje Bori – herk.	divji prašič	privabljalno
Vinica	1561	Nadpolje 2	divji prašič	privabljalno
Vinica	1562	Vršič – herkules	divji prašič	privabljalno
Vinica	1564	Zilje herkules	divji prašič	privabljalno
Vinica	1562	Antet	divji prašič	privabljalno
Vinica	1561	Mrhovišče Mrvinec	zveri	privabljalno sžp
Vinica	1563	Vinica Markelj – herk.	divji prašič	privabljalno
Loka pri Črnomlju	1539	Mrzle drage	navadni jelen	zimsko
Loka pri Črnomlju	1539	Miklerji	navadni jelen	zimsko
Loka pri Črnomlju	1537	Topli vrh - Kot	navadni jelen	zimsko
Loka pri Črnomlju	1537	Štirje studenci	navadni jelen	zimsko
Loka pri Črnomlju	1547	Konji vrh	divji prašič	preprečevalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
Loka pri Črnomlju	1542	Keglji hrib	divji prašič	preprečevalno
Loka pri Črnomlju	1539	Železni štant	divji prašič	privabljalno
Loka pri Črnomlju	1539	Miklerji	divji prašič	privabljalno
Loka pri Črnomlju	1537	Kuzlina raven - Lohpihl	zveri	privabljalno sžp
Adlešiči	1544	Kaliček	zveri	privabljalno sžp
Adlešiči	1546	V grabi	divji prašič	privabljalno
Adlešiči	1544	Brezje	divji prašič	privabljalno
Adlešiči	1566	Žuniči - Vukobrati	divji prašič	privabljalno
Adlešiči	1552	Police	divji prašič	preprečevalno
Adlešiči	1565	Goljak	divji prašič	preprečevalno
Črnomelj	1537	Zagradec- nad kočo	navadni jelen	zimsko
Črnomelj	1532	Sredgora	navadni jelen	zimsko
Črnomelj	1532	Planina	navadni jelen	zimsko
Črnomelj	1533	Topličice	navadni jelen	zimsko
Črnomelj	1533	Konjski hrib	navadni jelen	zimsko
Črnomelj	1532	Planina	divji prašič	preprečevalno
Črnomelj	1532	Slepa cesta	divji prašič	privabljalno
Črnomelj	1533	Konjski hrib	divji prašič	privabljalno
Črnomelj	1533	Klečpihel- Kop. doline	zveri	privabljalno sžp
Smuk-Semič	1533	Kleč	navadni jelen	zimsko
Smuk-Semič	1533	Kumpov štant	navadni jelen	zimsko
Smuk-Semič	1521	Ašelica	navadni jelen	zimsko
Smuk-Semič	1528	Hrblje	divji prašič	preprečevalno
Smuk-Semič	1525	Korlova loza	divji prašič	preprečevalno
Smuk-Semič	1533	Medvedna	divji prašič	preprečevalno
Smuk-Semič	1533	Bori	divji prašič	privabljalno
Smuk-Semič	1523	Škrbec	divji prašič	privabljalno
Smuk-Semič	1521	Ašelice 2	divji prašič	privabljalno
Smuk-Semič	1521	Smilača loza	divji prašič	preprečevalno
Smuk-Semič	1521	Vimolj	divji prašič	privabljalno
Smuk-Semič	1523	Škrbec - Kleč	zveri	privabljalno sžp
Gradac	1543	Herkules, njiva	divji prašič	privabljalno
Gradac	2676	Cerkveniško krmišče	divji prašič	privabljalno
Gradac	1518	Ravne	zveri	privabljalno sžp
Gradac	1519	Trdi pot	divji prašič	privabljalno
Gradac	1526	Dolenjci	divji prašič	privabljalno
Gradac	1526	Vinski kal	divji prašič	privabljalno
Metlika	1511	Sloka draga	divji prašič	privabljalno
Metlika	1515	Metliško pule - bojler	divji prašič	privabljalno
Metlika	1509	Bahova draga	divji prašič	privabljalno
Metlika	1508	Smolanovec Bojan. kal	divji prašič	privabljalno
Metlika	1510	Smolanovec	zveri	privabljalno sžp
Metlika	1511	Kamenica pod Željkom	divji prašič	privabljalno
Metlika	1509	Krašnji vrh	divji prašič	privabljalno
Metlika	1508	Jamnik Števina loza	divji prašič	privabljalno
Metlika	1508	Macatova njiva	divji prašič	privabljalno
Metlika	1508	Gajc , Bojanja vas	divji prašič	privabljalno
Suhor	1502	Beškerica	divji prašič	privabljalno
Suhor	1504	Goli vrh	divji prašič	privabljalno
Suhor	1503	Dolnje vodenice	divji prašič	privabljalno
Suhor	1505	Glavica	divji prašič	privabljalno
Suhor	1502	Vodena draga	divji prašič	privabljalno
Suhor	1502	Nad lovsko kočo	divji prašič	privabljalno
Suhor	1502	Županji vrh	navadni jelen	privabljalno
Suhor	1503	Vrh kape	navadni jelen	privabljalno
Suhor	1503	Za Lazih	zveri	privabljalno sžp
Suhor	1503	Kutljanka- Bob	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1594	Kočarji-vodovod	divji prašič	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
LPN Medved	1594	Suhi potok	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1605	Rajndol	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1605	Ferderb	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1593	Age	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1593	Veliko krmišče	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1594	Hrast-Rajndol	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1605	Staje	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1581	Livold-Hrast	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1594	Peči	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1594	Staro krmišče	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1594	Zgornje staje	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1605	Veliko krmišče	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1594	Peči	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1600	Studeno	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1605	Rajndol-avtomat	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1605	Peku	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1600	Knežja lipa	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1599	Prerigelj	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1595	Svetli potok	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1595	Bobovec	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1595	Agregat	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1600	Ramsrigel	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1604	Spodnji log	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1605	Rajndol-avtomat	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1605	Rajndol-desno	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1600	Rimsko	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1599	Spaha-Prerigelj	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1600	Kn. Lipa-pož. p.	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1595	Sv. Pot.-Strelišče	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1597	Grič	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1531	Schnelerjev mag.	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1597	Hoberlog	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1599	Tibet	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1598	Tibet	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1598	Brinje	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1537	Ovčjak	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1598	Terošt	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1597	Koprivnik-travnik	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1598	Veliko krmišče	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1599	Nemška loka	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1598	Hrib	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1580	Onek	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1581	Bukva	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1580	Medvedji gozd	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1595	Grič	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1580	Lovski vrh	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1595	Kumrovo	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1581	Livold pri smreki	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1578	Cvišlerji nad kozami	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1580	Onek pod hruško	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1580	Onek pri smreki	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1580	Med. gozd (Kofelj)	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1580	Med. gozd (koše.)	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1596	Gredice	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1579	Lovilnica	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1579	Ovinek	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1579	Poseke	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1579	Bukev	navadni jelen	zimsko

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
LPN Medved	1579	Poseka	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1579	Ušive jame	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1579	Rajhenavska sm.	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1579	Medvedji gozd	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1579	Jelen breg	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1579	Podstene	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1579	Janezova kočča	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1570	Rigl	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1572	Rog	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1572	Pod Macesnovno g.	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1578	Korenova luža	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1572	Kamenjak	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1570	Pugled	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1570	Med bregovi	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1570	Žiben	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1572	27 - seta	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1572	Novi Breg	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1572	Trnovec	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1578	Rigl	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1570	Trikot	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1571	Pod Smuko	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1570	Kot	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1570	Trikot	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1571	Rdeči kamen	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1571	Rdeči kamen	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1571	Šemberg	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1442	Lašče	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1442	Primož	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1497	Komolec	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1497	Pogorelec	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1496	Štrbenk	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1496	Mrzle doline	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1496	Mali studenec	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1497	Podstenice	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1496	Šterbenk	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1497	Pogorelec	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1497	Primož	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1530	Stari tabor	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1532	Škrilj	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1532	Ciglanca	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1520	Ribnik	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1520	Štale	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1520	Suhi vrh	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1532	Travnik	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1520	Štale	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1497	Kunč	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1497	Kunč	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1520	Resa	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1497	Kunč	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1497	Kunč	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1497	Podstenice	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1497	Podstenice	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1497	Podstenice	zveri	privabljalno opazovanje
LPN Medved	1521	Topli vrh	navadni jelen	privabljalno
LPN Medved	1521	Topli vrh	divji prašič	privabljalno
LPN Medved	1498	Rampoha	jelenjad	privabljalno
LPN Medved	1498	Rampoha	zveri	privabljalno sžp
LPN Medved	1592	Škorten	zveri	privabljalno opazovanje

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
LPN Medved	1520	Resa	navadni jelen	zimsko
LPN Medved	1520	Resa	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Ograja	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1582	Mrakarske staje	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Sekret	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1592	Stara Morava	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1606	Muha vas	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1606	Zdihovo	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1605	Pokštajn	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Mošenik	zveri	privabljalno, sžp
LPN Snežnik	1608	Amerikanka	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Moravški flančnik	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Bor	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Keln	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Lepa gorica	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1631	Ambroževa dolina	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1631	Grčarske ravne	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1584	Reihsteig	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1583	Logarnica	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Jama	ujede	privabljalno sžp
LPN Snežnik	1583	Kotliček	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1583	Volčja lipa	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Lašček	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1583	Konjski britof	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1583	Staro mrhovišče N. lazi	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Šahen - silos	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1631	Grčarske gredice	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1582	Koče zbiralnik	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1590	Slepi krak Šahen	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1590	BTC	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1590	Šohen	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Bunker	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1589	Ravne	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1582	Korita	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1582	Trikot	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1582	za Begičem	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Jez	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Jama	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1582	Ramšnik	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1590	Ovinek - pri mostu	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1589	Staro mrhovišče	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1589	Snežnik I	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Hruška	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Goteniška jasa	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Pri žagi	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	12,5 km	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1585	Medvedjak	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Sekret	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Šahen	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1591	Titov Štant	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1592	Stara Morava II.s	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1591	Malnarjev laz	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1593	Livoldski hrib	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1592	Stara Morava I.sm.	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Rog.h. bukev	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1592	Rog.hrib levo	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Glažuta.	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1606	Kuhlarjji	navadni jelen	zimsko

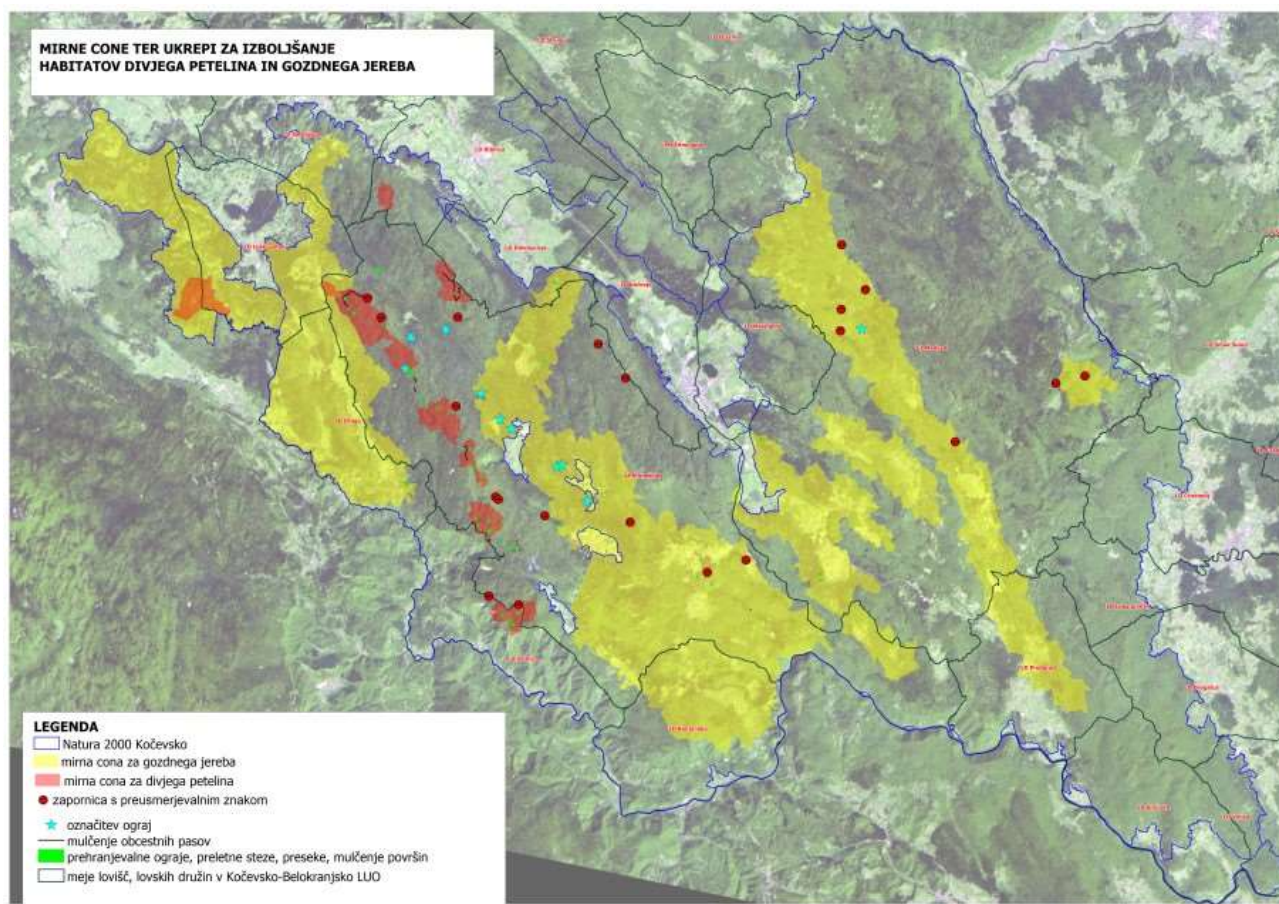
Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
LPN Snežnik	1606	Zdihovo	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1606	Škrilj jasa M.vas	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1604	Lapinje	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1604	Lapinje st.krm.pr.	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1605	Podlesje	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1605	Kamaz	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1591	Iskrba str.	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1590	Mokri potok	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1608	Prežulja	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1591	Moravški flančnik	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Sadni hrib	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1606	Škrilj.jasa.pri.str.	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Mokri potok smr.	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1591	Češnjeve njive	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Preža za štalo	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Pokštajn	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Za Srednjo vasjo	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Keln	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1600	Breza	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Danska cesta	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1628	Turn	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1604	Sp. Log pod cerkvijo	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Pod Mikličevo vilo	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1584	Ivančeve staje	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1583	Konfin	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1606	Kuhlarji	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1604	Sp log, čebelnjak	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1589	Inlauf	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1583	Pri skladišču Gotenica	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1606	Škrij Muha vas, jasa	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1583	Pri mostičku	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1592	Rog. Hrib škorten	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1606	Muha vas korita	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1604	Miloševa pot	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1584	Bunker	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1584	Sr.staje-gredice	navadni jelen	zimsko
LPN Snežnik	1631	Grčarske Gredice	zveri	privabljalno sžp
LPN Snežnik	1591	Breze (Čafur)	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1628	Glavica	zveri	privabljalno sžp
LPN Snežnik	1582	Suhi hrib	zveri	privabljalno sžp
LPN Snežnik	1590	Lesna gorica	zveri	privabljalno sžp
LPN Snežnik	1605	Podlesje	zveri	privabljalno sžp
LPN Snežnik	1589	Reški hrib	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1583	Kotliček	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1589	Pleš	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1590	Mokri potok	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1590	BTC	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1582	Koče	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Briga	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Trote	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Mežarje	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1608	Preža Pri spomeniku	navadni jelen	privabljalno
LPN Snežnik	1582	Cerkvenikova glava	divji prašič	privabljalno
LPN Snežnik	1589	Ravne	zveri	privabljalno opazovanje
LPN Snežnik	1592	Morava - ograja	zveri	privabljalno opazovanje
LPN Snežnik	1589	Borovec – staro mrhov.	zveri	privabljalno opazovanje
LPN Žitna gora	1439	Hinje	navadni jelen	zimsko
LPN Žitna gora	1569	Pihel	divji prašič	privabljalno

Lovišče	K.O.	Krajevno ime	Divjad ¹	Namen ²
LPN Žitna gora	1569	Polomsko	divji prašič	privabljalno
LPN Žitna gora	1569	Rjavi pesek	zveri	monitoring, sžp
LPN Žitna gora	1569	Talički	divji prašič	privabljalno
LPN Žitna gora	1569	Flanjšče	navadni jelen	zimsko
LPN Žitna gora	1569	Kukovo	navadni jelen	zimsko
LPN Žitna gora	1569	Damjanov hrib	navadni jelen	zimsko
LPN Žitna gora	1569	Talički	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1569	Vrbovec	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1569	Novo krmišče	navadni jelen	zimsko
LPN Žitna gora	1569	Polomsko	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1569	Damjanov hrib	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1569	Studenec	divji prašič	privabljalno
LPN Žitna gora	1438	Kantni hrib	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1438	Vinski vrh	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1438	Kurji grad	navadni jelen	privabljalno
LPN Žitna gora	1439	Lebečec	navadni jelen	privabljalno

Seznam aktivnih krmišč za posamezno lovišče/LPN bo znan s potrditvijo letnih načrtov lovišč in LPN.

6.2 Mirne cone in ukrepi na centralnih območjih divjega petelina in v coni gozdnega jereba

V Okviru Life Kočevsko je v izvedbenem načrt za konkretne akcije na terenu – C3 Divji petelin (*Tetrao urogallus*) in gozdni jereb (*Bonasa bonasia*), določeno centralno območje divjega petelina (1.890 ha) in cona gozdnega jereba (34.186 ha) na območju Natura 2000 Kočevsko (Slika 1).



Slika 1: Mirne cone in ukrepi za gozdni kuri

Na območju centralnih območij divjega petelina in coni gozdnega jereba je vzpostavljena mirna cona, v kateri želimo s prilagojenim gospodarjenjem z gozdovi in divjadjo izvajati ukrepe, ki bodo izboljšali habitate obeh vrst koconogih kur. V okviru projekta Life Kočevsko smo v sodelovanju z Gojitvenim loviščem Medved, LPN Snežnik ter ZGS OE Kočevje, OE Novo mesto in OE Postojna izvedli več ukrepov::

- postavitvev 20 zapornic s preusmerjevalnimi znaki – promet smo zaprli oziroma preusmerili iz 31,83 km cest slepih krakov gozdnihcest - zmanjšanje obremenjenosti in dostopnost za dejavnosti, ki niso povezane z gospodarjenjem z gozdom
- odstranitev 21 lovskih objektov iz centralnih območij divjega petelina (tabela 1)
- postavitvev 20 prehranjevalnih ograj v in okrog katerih so posajene plodonosne vrste ter jelka
- označitev 20 prehranjevalnih ograj in 10 obstoječih ograj z lesenimi označbami, ki opozarjajo na prisotnost težko vidne mrežaste ograje – zmanjševanje pogina
- mulčenje 10 kilometrov obcestnih pasov za povečanje ponudbe grmovnega in zeliščnega sloja
- vzpostavitev 10 ha presek in preletnih stez z namenom izboljšanja preglednosti in preletanja divjega petelina v sklenjenih, zaraščajočih gozdovih

6.3 Zapisnik seje strokovnega sveta ZGS OE Kočevje



ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kočevje

ZAPISNIK

Šifra: 900-6/2020-2

Datum: 10. 3. 2020

Dogodek: 102. seja Strokovnega sveta ZGS Območne enote Kočevje.

Čas začetka dogodka: seja se je pričela 10. 3. 2020 ob 7.30. uri.

Vabljeni: člani: mag. Bojan Kocjan, Miran Bartol, mag. Mirko Perušek, Katja Konečnik in mag. Tomaž Devjak

Prisotni: Katja Konečnik, Miran Bartol, mag. Bojan Kocjan, mag. Mirko Perušek, mag. Tomaž Devjak

Oseba, ki je vodila sestanek: mag. Tomaž Devjak.

Dnevni red:

1. Določitev osnutka letnega načrta za 3. Kočevsko – Belokranjsko LUO za leto 20120
2. Razno

Pripombe, k dnevniemu redu: Na dnevni red ni bilo pripomb in se soglasno potrdi.

Točka dnevnega reda št. 1: Določitev osnutka letnega načrta za 3. Kočevsko – Belokranjsko LUO za leto 2020.

Miran Bartol, sestavljavec Letnega načrta za 3. Kočevsko – Belokranjsko LUO za leto 2020, je na kratko predstavil predlog osnutka letnega lovsko upravljavskega načrta za leto 2020.

Na pripravljen predlog osnutka letnega lovsko upravljavskega načrta za leto 2020 je podal strokovni svet naslednje pripombe:

- Pri pregledu lovnih površin naj se zapiše, da je trenutno v lovni površini zajeta tudi površina gozdnih rezervatov (1,3 %). Na površinah gozdnih rezervatov so, v skladu z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15), prepovedane vse gospodarske, rekreacijske, raziskovalne in druge dejavnosti, ki bi lahko kakorkoli spremenile obstoječe naravno stanje in vplivale na nemoten naravni razvoj v prihodnosti. Dovoljeno je opravljati le naloge javne gozdarske službe, javne službe ohranjanja narave in nadzorstvene naloge lovstva ter gozdarstva. Pri obnovi gozdnogospodarskega in lovskogospodarskega načrta območja je potrebno gozdne rezervate izločiti iz lovnih površin.
- Pri načrtovanih biotehničnih ukrepih naj se načrtovano izvajanje ukrepov kot so: količina založene krme in soli omeji samo navzgor in ne tudi navzdol (se sme presegati do 15 %)
- Pri načrtovanju del za lovske objekte naj se zapiše, ali gre za vzdrževanje objektov ali za novogradnjo na novih lokacijah. O primernosti novogradnje objektov na novih lokacijah se mora revirni lovec oz. predstavnik lovske družine dogovoriti z revirnim gozdarjem. Pridobiti si je potrebno tudi dovoljenje lastnika gozda.
- Navedba na strani 13 »V jelovo bukovih gozdovih na nadmorskih višinah višjih od 900 m« naj se nadomesti z »V gozdnem prostoru na nadmorskih višinah višjih od 900 m«. Doda naj se: Na območju upravljavske cone divjega petelina krmljenje ni dovoljeno, z izjemo na pasiščih pridelane krme.

Rožna ulica 39, 1330 KOČEVJE

☎tel.: +386 (0)1 895-04-00, fax.: +386 (0)1 895-52-75, e-pošta: oekoceveje@zgs.gov.si

- Na strani 14, Lovski objekti naj se zapiše: Lovskih objektov ni dovoljeno postavljati ob tematskih poteh (gozdne učne poti, naravoslovne poti, trim steze, ...) in številčneje obiskanih planinskih poteh.
- S predlogom načrta je za leto 2020 predvideno zmanjšanje odvzema jelenjadi za 110 živali. Načrtovan odstrel za leto 2020 znaša 2590 živali, kar je v za 4 % manj od načrta odvzema za leto 2019 in za 305 živali (13 %) več od realizacije odvzema v letu 2019. Kot glavni razlog za znižanje odstrela naj se navede tudi spremenjene ekološke dejavnike (povečanje številčnosti zveri zlasti na območju LPN Snežnik, izboljšanje bioindikatorjev, povečanje površin, s povečano možnostjo prehrane za divjad (poudarjena obnova gozda, lubadar, veter)).

Strokovni svet je mnenja, da je predstavljeni Osnutek letnega lovsko upravljavskega načrta, ob upoštevanju danih pripomb, primerna podlaga za načrtovanje gospodarjenja z divjadjo na območju III. Kočevsko – Belokranjskega LUO v letu 2020.

Sklep: Predloženi dokument, ob upoštevanju pripomb, strokovni svet določa kot Osnutek letnega načrta za III. Kočevsko- Belokranjsko LUO za leto 2020.

Točka dnevnega reda št. 3: Razno

Pod razno ni bilo zadeve.

Čas zaključka dogodka: Seja se je zaključila ob 9.30 uri.

Zapisal:

mag. Tomaž Devjak



mag. Tomaž Devjak
Predsednik Strokovnega sveta ZGS OE Kočevje

Poslati:

- članom strokovnega sveta,
- CE ZGS,
- arhiv.

6.4 Vabilo na javno predstavitev



ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kočevje

Šifra: 3410-4/2020-4

Datum: 19.3.2020

VABILO ZA ODDAJO PISNIH PRIPOMB NA OSNUTEK LETNEGA NAČRTA ZA III. KOČEVSKO – BELOKRANJSKO LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE ZA LETO 2020

V skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Ur.l. RS, št.16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C)) in Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št.91/2010) vas vabimo na k podaji pisnih pripomb na **osnutek letnega lovsko upravljavskega načrta za III. Kočevsko- Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.**

Glede na zdravstveno – varstveno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12.3.2020, javne predstavitve osnutka Letnega lovsko upravljavskega načrta za III. Kočevsko-Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020 **ne bo.**

Namesto javne predstavitve **se zbira pisne pripombe** na osnutek Letnega lovsko upravljavskega načrta za III. Kočevsko- Belokranjsko LUO **do vključno četrta, 26. 3. 2020.**

Pisne pripombe lahko posredujete (upošteva se datum dospelosti 26.3.2020):

- Po pošti na naslov Zavod za gozdove Slovenije, OE Kočevje, Rožna ulica 39, 1330 Kočevje ali
- Po el. pošti na oba e-naslova hkrati: oekecevie@zgs.si in miran.bartol@zgs.si

K osnutku LUN za III. Kočevsko- Belokranjsko LUO lahko dobite tudi dodatna ustna pojasnila in sicer:

- V sredo 25. 3. 2020 od 8.00 – 12.00 in četrtek 26. 3. 2020 od 8.00 – 12.00 ure
- GSM 041 657 394 (Miran Bartol)

Vsebino osnutka načrta si lahko ogledate na spletnih straneh Zavoda za gozdove Slovenije na naslovu <http://www.zgs.si/?id=595> pod številko in imenom III. Kočevsko – Belokranjsko LUO.

Pojasnilo:

Do faze predstavitve so bile skladno z zakonodajo in utečenimi postopki opravljene vse aktivnosti v roku (kategorizacija – ocena odstrela in izgub divjadi za leto 2019 s strani resornega ministra imenovane Komisije III. LUO, opravljena uskladitev osnutka LUN za Kočevsko- Belokranjsko LUO z OZUL, določen osnutek na Strokovnem svetu ZGS OE Kočevje).

Sedanja oblika izdaje pisnih pripomb je skladno z izredno situacijo namenjena predstavnikom organizacij, katere navaja Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS, 91/2010). Konkretno pripombe se bodo zapisale v zapisnik in se jih bo po strokovni presoji smiselno upoštevalo pri oblikovanju predloga načrta. Morebitno neupoštevanje konkretnih pripomb na LUN se pripombodajalcu pisno pojasni.

Prosimo, da so morebitne pripombe jasno označene s sklicem na konkretno poglavje in vsebino načrta.

Lep pozdrav!

Miran Bartol, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I



Katja Konečnik, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja ZGS OE Kočevje
I.r.

Rožna ulica 39, 1330 KOČEVJE
tel.: +386 (0)1 895-04-00, fax: +386 (0)1 895-52-75, e-pošta: oekecevie@zgs.gov.si

LISTA VABLJENIH K ODDAJI PISNIH PRIPOMB NA OSNUTEK LUN ZA III. KOČEVSKO -
BELOKRANJSKO LUO

Območno združenje upravljavcev lovišč Kočevsko – Belokranjskega LUO, Mahovnik 90, 1330 Kočevje
Kmetijsko-gozdarska zbornica, Škrabčev trg 19, 1310 Ribnica
Kmetijski zavod Ljubljana, odd. za kmetijsko svetovanje Miklošičeva 4/II, 1000 Ljubljana
Kmetijsko-gozdarska zadruga Ribnica, Škrabčev trg 19, 1310 Ribnica
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 22, 1000 Ljubljana
Inšpektorat RS za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (OE Kočevje, OE Novo mesto, OE Ljubljana)
Zavod RS za varstvo narave Ljubljana, Cankarjeva 10, 1000 Ljubljana,
Zavod RS za varstvo narave Novo mesto, Adamičeva 2, 8000 Novo mesto
Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, izpostava Kočevje
Zadružna zveza Slovenije, Zveza zadrug Ljubljana, Miklošičeva 4, 1000 Ljubljana
Ovčerejsko društvo Kočevje, Rožna ulica 39, 1330 Kočevje
Govedorejsko društvo Ribnica, Šeškova ulica, 1310 Ribnica
GOKO d.o.o., Roška c. 23, 1330 Kočevje
SiDG, Rožna ul. 39, 1330 Kočevje
Lokalne skupnosti (Občina Kočevje, Občina Ribnica, Občina Loški potok, Občina Sodražica, Občina
Osilnica, Občina Velike Lašče, Občina Dobropolje, Občina Žužemberk, Občina Semič, Občina
Črnomelj, Občina Metlika, Občina Banja Loka – Kostel)
Zavod za gozdove Slovenije (CE, OE Novo mesto, Postojna, Ljubljana)
Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva,
Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
Društvo za zaščito živali, p.p. 4733, 1001 Ljubljana
Društvo za opazovanje in proučevanje ptic SLO, Tržaška 2, 1000 Ljubljana
Sindiklat kmetov gozdov, Gospodinjaska 6, 1000 Ljubljana
Člani sveta ZGS OE Kočevje

6.5 Zapisnik javne predstavitve, podane pripombe in upoštevanje pripomb na LUN za III. LUO



ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kočevje

Šifra: 3410-4/2020
Datum: 27. 3. 2020

Dogodek: Javna predstavitve osnutka letnega načrta območja za Kočevsko- Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

Datum izpeljave dogodka: Od četrta, 19. marca 2020 do četrta, 26. marca 2020.

Način izpeljave dogodka: Glede na zdravstveno – varstveno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12.3.2020 smo dne 19. 3. 2020 poslali poziv za zbiranje pisnih pripomb na osnutek Letnega načrta za Kočevsko – Belokranjsko LUO, ki je potekalo **do vključno četrta, 26. 3. 2020.**

Namesto javne predstavitve smo zbirali pisne pripombe na osnutek Letnega načrta, poleg tega pa glede same vsebine načrta nudili tudi dodatna pojasnila po telefonu.

Vabljeni k podaji pripomb: Območno združenje upravljavcev lovišč Kočevsko – Belokranjskega LUO, Kmetijsko-gozdarska zbornica OE Kočevje, Kmetijski zavod Ljubljana, odd. za kmetijsko svetovanje, Kmetijsko-gozdarska zadruga Ribnica, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Inšpektorat RS za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (OE Kočevje, OE Novo mesto, OE Ljubljana), Zavod RS za varstvo narave (OE Ljubljana in OE Novo mesto), Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, izpostava Kočevje, Zadruga zveza Slovenije, Zveza zadrug Ljubljana, Ovčerejsko društvo Kočevje, Govedorejsko društvo Ribnica, GOKO d.o.o., SiDG, Lokalne skupnosti (Občine Kočevje, Ribnica, Loški potok, Sodražica, Osilnica, Velike Lašče, Dobrepolje, Žužemberk, Semič, Črnomelj, Metlika, Kostel), Zavod za gozdove Slovenije (CE, OE Novo mesto, Postojna, Ljubljana), Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Društvo za zaščito živali, Društvo za opazovanje in preučevanje ptic SLO, Sindikat kmetov gozdov, Člani sveta ZGS OE Kočevje.

Do postavljenega roka smo po E- pošti prejeli pripombe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektorja za lovstvo, št. 3410-4/2020 (priloga tega dopisa) ter pripombe LPN Medved, LD Mala gora in LD Sodražica. Po telefonu smo prejeli tudi pripombe LD Lazina in Loški Potok. Vse podane pripombe smo upoštevali in z njimi dopolnili LN za Kočevsko- Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Zapisal:

Miran Bartol, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

Katja Konečnik, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja ZGS OE Kočevje

Priloga: Upoštevanje pripomb na LN za Kočevsko- Belokranjsko LUO za leto 2020

Požna ulica 39, 1330 KOČEVJE
tel.: +386 (0)1 895-04-00, fax: +386 (0)1 895-52-75, e-pošta: oekocevine@zgs.gov.si



ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kočevje

Šifra: 3410-4/2020

Datum: 27. 3. 2020

Zadeva: Upoštevanje pripomb na LN za Kočevsko-Belokranjsko LUO za leto 2020

Glede na zdravstveno – varstveno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12.3.2020 smo dne 19. 3. 2020 poslali poziv za zbiranje pisnih pripomb na osnutek Letnega načrta za Kočevsko – Belokranjsko LUO, ki je potekalo do vključno četrta, 26. 3. 2020.

Do postavljenega roka smo po E- pošti prejeli pripombe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektorja za lovstvo, št. 3410-4/2020 (priloga tega dopisa) ter pripombe LPN Medved, LD Mala gora in LD Sodražica. Po telefonu smo prejeli tudi pripombe LD Lazina in Loški Potok.

Odgovor o upoštevanju pripomb:

1. **Vse pripombe MKGP se upoštevajo v celoti** in je tozadevno osnutek LN za Kočevsko-Belokranjsko LUO v predmetnih poglavjih dopolnjen.
2. **Pripomba LPN Medved** glede načrtovane višine odvzema divjadi odvzema v Oborah Smuka in Stari log **se upošteva** in je tozadevno osnutek LN za Kočevsko- Belokranjsko LUO v predmetnem poglavju o oborah za divjad dopolnjen.
3. **Pripombe LD Mala gora, LD Sodražica, LD Lazina in LD Loški Potok se upoštevajo.** S predlaganimi spremembami in dopolnitvami seznama aktivnih krmišč je v skladu z določili poglavja o načrtovanih ukrepih v življenjskem okolju divjadi v letu 2020 osvežen seznam aktivnih krmišč v prilogi LN za Kočevsko- Belokranjsko LUO za leto 2020. Dokončni seznam aktivnih krmišč pa bo določen ob uskladitvi letnih načrtov lovišč in LPN z LN za Kočevsko-Belokranjsko LUO za leto 2020.

Lep pozdrav!

Miran Bartol, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

Katja Konečnik, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja ZGS OE Kočevje

Rožna ulica 39, 1330 KOČEVJE
tel.: +386 (0)1 895-04-00, fax.: +386 (0)1 895-52-75, e-pošta: otkocevje@zgs.gov.si

Priloga:

1. Prejete pripombe MKGP



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

DIREKTORAT ZA GOZDARSTVO IN LOVSTVO

Sektor za lovstvo

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Kočevje

T: 01 478 91 44
F: 01 476 90 21
E: go.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

Številka: 3410-17/2020
Datum: 26. 3. 2020

Zadeva: **Pripombe na osnutek Letnega načrta za III. Kočevsko-Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020**

Spoštovani,

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) smo pregledali osnutek naslovnega načrta (v nadaljevanju: LLUN) in podajamo sledeče pripombe:

1. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« v točki B na področju »ŠKODA NA PREMOŽENJU« (škode na nelovni površini) za prvim stavkom dodajte sledečo poved: »Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvarih, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.«
2. V poglavju »4.6 Divji prašič« pod točko »4.6.5 Ukrepi in usmeritve« naj zadnji odstavek »V primeru doseganja z načrtom določenega deleža rodne populacije v LUO, posamezno lovišče ni dolžno dosegati načrtovanega dela rodne populacije« postane predzadnji. Za novim zadnjim odstavkom naj se doda še en odstavek, ki se glasi: »Upravljavci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljavci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski tunsti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.«
3. V poglavjih »4.8 Jazbec« in »4.9 Kuna belica in kuna zlatica« pod točko »Ukrepi in usmeritve« je določba »Odstopanje po višini navzdol praviloma ni omejeno«. Predlagamo, da se beseda »praviloma« izbrše.
4. V poglavju »4.17 Šakal« pod točko »4.17.4 Prilagojeni cilji« navajate, da je šakal uvrščen na priložo V Direktive Sveta 92/43/EGS, kar drži, vendar sta na tej priloži še dve vrsti, ki sta aktualni za ta načrt, in sicer: gams in kuna zlatica, kar pa pri teh dveh vrstah ni omenjeno.

Stran 1 od 2

5. V poglavju »4.17 Šakali« na koncu poglavja nevedite pravno podlago za izplačilo škod, in sicer naj se glasi: »izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škoda bo ocenjeval ZGS.«

Ker javni uslužbenci MKGP zaradi preprečevanja širjenja Koronavirusa COVID-19 delamo od doma, vam posredujemo pripombe v nepodpisanem dokumentu.

Lep pozdrav,

Prilagodil:
mag. Urška Srnec
vodja sektorja

Sato Novinec
višji svetovalec I

dr. Matevž Adamič
višji svetovalec III

Vročiti:

- Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje - po e-pošti

V vednost:

- Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota – po e-pošti

Stran 2 od 2

2. Pripomba LPN Medved

V lovnih oborah Stari Log in Smuka, bi v letošnjem letu dodali načrt odvzema naslednje vrste divjadi:

- jazbec 4 živali (dva moška in dve ženski)
- 2 kuni belici
- 2 kuni zlatici

Hvala in lep pozdrav,

Aleš Žnidaršič, pomočnik vodje LPN

3. Pripomba LD Mala gora

Pozdravljeni!

V mesecu Februarju sva se z gospodarjem Trošt Simon oglasila pri g. Miranu Bartol glede nove lokacije mrhovišča. Ukinili bi namreč lokacijo-Nacetova preža. Novo lokacijo pa predlagamo v Šikari in sicer preža se imenuje Šikara-herkules (koordinate pa so: x 493918 in y 58465). Prosim tudi za premostitev krmišča, kjer je prijavljena koruza in ni več v uporabi in sicer: Regalitova luža se ukine in se predlaga kot novo lokacijo Preža na Gabru v Rudniškem lagerju (koordinate: x 495192 in y 57270).

LOVSKI ZDRAVO!

starešina:
Srečko Nusdorfer ml.

4. Pripomba LD Sodražica

DOPOLNITEV K PLANU LD SODRAŽICA ZA LETO 2020

Za leto 2020 smo planirali novo prežo pod imenom – za **Jagodnikom**, pod istim imenom pa bi uveljavili tudi krmišče za krmno peso ter krmni valj za koruzo. Istočasno pa bi ukinili krmišče pod imenom ki je vodeno v lisjaku -**SLADKI POTOK ZA GOLI HRIB**, saj smo tam zaradi urejanja meje z LD Loški potok podrli prežo in ne zalagamo več krmišča. Omenjena lokacija krmišča – za Jagodnikom se nahaja blizu starega krmišča -**SLADKI POTOK ZA GOLI HRIB** in bi bila le nadomestek temu krmišču ki bi ga ukinili.

Lovski zdravol!

Gospodar LD Sodražica Štupica Blaž

Pripomba LD Lazina

LD Lazina želi aktivirati v letu 2020 dodatno privabljalno krmišče za divje prašiče pod imenom Pri križu, parc . št. 2845 ko Žvirče (x 490253 y 72357). Po telefonu sporočil Zore Dušan, gospodar LD Lazina.

5. Pripomba LD Loški Potok

Ld Loški potok želi zamenjati mesto privabljalnega krmišča za opazovanje zveri iz lokacije Kavka na lokacijo Stene parc. št. 1513/2 ko Draga, obenem ukinja zimsko krmišče za jelenjad na lokaciji Vrh Mali log in privabljalno krmišče za divje prašiče na lokaciji Bezelj. Po telefonu sporočil starešina LD Loški Potok Stanko Anzelc.

6.6 Zapisnik usklajevalnega sestanka z OZUL III. LUO

OBMOČNO ZDRUŽENJE UPRAVLJAVCEV LOVIŠČ
IN LOVIŠČ S POSEBNIM NAMENOM
3. KOČEVSKO – BELOKRANJSKEGA
LOVSKO UPRAVLJAVSKEGA OBMOČJA

Mahovnik 90, 1330 Kočevje Telefon: (01) 8952-172 Telefaks: (01) 8952-172 E-pošta: zfd_kocevje@siol.net

ZAPISNIK

9. seje IO OZUL-a, ki je bila v ponedeljek 9. marca 2020 s pričetkom ob 19.00 uri v tajništvu OZUL-a, Mahovnik 90, 1330 Kočevje.

Sejo je vodil predsednik dr. Ivan Kos.

Točka 1: Pozdrav, ugotovitev prisotnosti in sklepčnosti

Prisotni:

Predsednik dr. Ivan Kos, člani: Boštjan Češarek, Matjaž Kastelec, Aleš Žnidaršič in Miran Bartol.

Izostanek so opravičili: podpredsednik Janez Pečarič in člani: Tomaž Zajc, Jože Sivec in Marko Vilfan

Ostali prisotni: predsednik NO Anton Bojc.

Seja je bila sklepčna.

Točka 2: Sprejem dnevnega reda

Z vabilom je bil predlagan **dnevni red**:

1. Pozdrav, ugotovitev prisotnosti in sklepčnosti
2. Sprejem dnevnega reda
3. Pregled zapisnika 8. seje IO OZUL-a z dne 12.11.2019
4. Predstavitev predloga Letnega lovsko upravljavskega načrta za Kočevsko – Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020
5. Usklajevanje predloga načrta s predlogi lovišč
6. Priprava na zbor upravljavcev
7. Razno

Sklep: sprejme se predlagani dnevni red.

Sklep je bil soglasno sprejet.

Točka 3: Pregled zapisnika in sklepov ter potrditev zapisnika 8. seje IO OZUL-a z dne 12.11.2019

I. Kos: je podal pregled zapisnika in sklepov 8. seje. Sklepi so bili realizirani.

Sklep: sprejme se zapisnik 8. seje IO OZUL-a z dne 12.11.2019.

Sklep je bil soglasno sprejet.

Točka 4: Predstavitve predloga Letnega lovsko upravljavskega načrta za Kočevsko – Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

M. Bartol: je podal pregled realizacije letnega Lovsko upravljavskega načrta OZUL 3. LUO za leto 2019 in predlog plana za leto 2020:

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

	enota	načrtovani obseg 2019	realiziran obseg 2019	%	predlog 2020
ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	8.200	8.749	107	8.900

Biomeliorativni ukrepi

vzdrževanje pasišč s košnjo	ha	363	395	109	366
spravo sena z odvozom	ha	261	101	39	95
priprava pasišč za divjad	ha	56	85	151	49
gnojenje travnikov	ha	99	70	71	99
vzdrževanje grmišč	ha	23	22	94	25
vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	4,5	5	112	4,9
vzdrževanje gozdnega roba	ha	22,6	20,9	93	22
izdelava in vzdrževanje kaluž	št	540	467	86	474
izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	št	52	32	62	41
sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	št	508	417	82	508
postavitve in vzdrževanje gnezdnice	št	65	19	29	18

Biotehnični ukrepi

zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	507.000	399.220	79	456.000
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	720	800	111	1.000
preprečevalno krmljenje	kg	99.000	87.650	88	99.000
privabljalno krmljenje	kg	500.000	442.790	89	500.000
krme njive	ha	41	39	95	51,7
pridelovalne njive	ha	2	1,1	64	1,8
količina soli	kg	19.500	19.120	98	19.500

Lovski objekti

solnice	št	3.370	2.328	69	3.370
lovske preže obnova in novogradnje	št	467	338	72	390
krmišča obnova in novogradnja	št	61	42	69	44
lovske steze obnova in novogradnja	št	82	80	98	92

V letu 2019 je bilo izplačanih 65.380,00 Eur odškodnin, od tega 58.000,00 Eur od divjih prašičev.

Predlog plana LUN za leto 2020 je izdelan na podlagi predlogov lovišč in LPN. Obseg predlaganih del v lovišču je za 8,5 % nižji od načrta leta 2019.

Pregled realizacije odstrela leta 2019 in predlog plana odstrela za leto 2020:

	plan 2019 št. osebkov	realizacija 2019 št. osebkov	plan 2020 št. osebkov
srna	2.524	2.457 - 98 %	2.494
		Na realizacijo je zaznan vpliv prisotnosti risa. Izboljšale so se prehranske razmere. Telesne teže in teže trofej so v porastu.	
navadni jelen	2.700	2.285 - 85 %	2.590
		predlogi planov lovišč so bili podani v enakem številu kot za leto 2019, LPN je podal nižji plan. Telesne mase so v porastu. trofejne mase so bile najvišjih vrednosti.	
gams	46	41 - 89 %	46
divji prašič	1.230	1.779 - 146 %	1.300
		obvezna struktura 2020: 21 % rodne vrste	
lisica	712	995 - 140 %	810
kuna belica in kuna zlatica	85	56 - 66 %	95
raca mlakarica	145	97 - 67 %	145
jazbec	205	202 - 98 %	233
poljski zajec	100	79 - 79 %	100
fazan	320	160 - 50 %	285
sraka	81	53 - 65 %	81
šoja	180	116 - 65 %	180
siva vrana	210	192 - 91 %	210
Pižmovka		0	3
Poljska jerebica	0	0	0
navadni polh		501	
šakal			6
		Odvzem je vezan na izvajanje monitoringa. Doseganje plana ni obvezno, preseganje ni dovoljeno.	

Razprava

B. Češarek: je predlagal, naj se odpravi vezava – pokrivanje pri srnjadi.

M. Bartol: vezava bo ostala še naprej.

I. Kos: če se rodijo osebki v razmerju 1 : 1, je tudi smrtnost v razmerju 1 : 1, oziroma bi ob trdo zastavljenih načrtih morali poznati spolno razmerje mladičev ob samem začetku izvajanja odstrela (terciarna spolna struktura).

Sklep: predlaga se, da se v navodilih odpravi vezavo pri odstrelu srnjadi saj določila ne znamo strokovno utemeljiti.

Sklep je bil soglasno sprejet.

M. Kastelic: je izpostavil dilemo odvzema čeljusti pri povoženi divjadi.

M. Bartol: odvzem čeljusti je obvezen.

I. Kos: v kolikor bo naše območje rizično za APK, na bi bil s strani države stimuliran odstrel divjih prašičev nad načrtovanim, nedoseganje pa bo podvrženo sankcijam.

Sklep:

IO se je seznanil z realizacijo Letnega lovsko upravljavskega načrta Kočevsko – Belokranjskega lovsko upravljavskega načrta za leto 2019 in z osnutkom predloga Letnega lovsko upravljavskega načrta za Kočevsko – Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Točka 5: Usklajevanje predloga načrta s predlogi lovišč

M. Bartol: predlogi Letnih načrtov lovišč so bili upoštevani pri pripravi LUN za leto 2020. Večjih neskladij ni bilo. Predlog se smatra za usklajen.

V postopkih sprejemanja bo javna razgrnitev oz. se bodo podajale pisne pripombe. Po sprejemu Sveta ZGS bo predlog poslan MKGP v potrditev.

Na podlagi plana odvzema bo pripravljen razdelilnik odvzema posameznih vrst divjadi po loviščih in LPN.

Sklep: Osnutek predloga LUN OZUL 3. LUO za leto 2020 je usklajen.

Sklep je bil soglasno sprejet.

Sklep: predlagani razdelilnik odvzema posameznih vrst divjadi bo obravnavan na korespondenčni seji IO OZULA.

Sklep je bil soglasno sprejet.

Seja je bila zaključena ob 21,30 uri.

Ana KOVAČIČ
ZAPISNIČARKA

dr. Ivan KOS
PRESEDNIK IO OZUL 3. LUO

6.7 Zapisnik 1. korespondenčne seje Sveta ZGS OE Kočevje



ZAPISNIK

Šifra: 900-17/2020-2

Datum: 02. 04 2020

Dogodek: 1. korespondenčna seja Sveta Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), OE Kočevje

Čas trajanja korespondenčne seje: od 02.04.2020 od 9. ure in do 02.04.2020 do 12. ure.

Vabilo z gradivom je bilo poslano vsem članom Sveta: Franc Prelesnik, Andrej Andoljšek, Peter Levstek, Boštjan Kepic, Leon Zemljič, Boštjan Tanko, Zvonimir Žagar, Peter Indihar in dr. Ivan Kos.

Poslovnik o delu Sveta Zavoda za gozdove Slovenije v 3. odst. 15. člena določa, da je dopisna seja sklepčna, če je bilo vabilo z gradivom in predlogi sklepov poslano vsem članom sveta, od katerih je osebno vročitev potrdilo več kot polovica. Šteje se, da so osebno vročitev potrdili člani, ki so glasovali.

V času trajanja 1. korespondenčne seje Sveta ZGS OE Kočevje, od 02.04.2020 od 09. ure do 02.04.2020 do 12. ure, je glasovalo sedem članov Sveta ZGS OE Kočevje in sicer na način:

- po elektronski pošti: 5 članov
- s telefonskim glasovanjem: 2 člana
- niso oddali glasovnice: 2 člana

Ugotavlja se, da je bila 1. korespondenčna seja Sveta ZGS OE Kočevje sklepčna.

Dnevni red:

1. Sprejem Poročila o delu ZGS OE Kočevje in LPN na Kočevskem za leto 2019
2. Potrditev predloga Programa dela ZGS OE Kočevje in LPN na Kočevskem za leto 2020
3. Določitev Predloga letnega lovsko upravljavskega načrta za III. Kočevsko – Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

1. točka dnevnega reda: Sprejem Poročila o delu ZGS OE Kočevje in LPN na Kočevskem za leto 2019

Boštjan Kepic je zastavil vprašanje: Koliko sredstev iz naslova gozdnega sklada se je znotraj GGO Kočevje porabilo v preteklem letu in za katere ukrepe ohranjanja vrst oz. habitatnih tipov

Natura 2000? Pisni odgovor po elektronski pošti je vodja OE pripravila skupaj z vodji odsekov in višjimi sodelavci na OE. Realizacija v letu 2019 je znašala skupno 39.295 EUR, od tega za ekocelice in habitatna drevesa 22.389 EUR (653- naravni razvoj biotopov, 670- puščanje stoječe biomase), gojitvena dela s seznama so bila izvedena za habitatni tip ilirska bukovja. Plan 2020 je izdelan v višini 43.541,64 EUR, v planu so gojitvena in varstvena dela (25.541,79 EUR), dela za vzdrževanje življenjskega okolja (3.667,99 EUR), naravni razvoj biotopov (9.180,00 EUR), puščanje stoječe biomase (5.151,86 EUR). Obseg sredstev, ki bodo dejansko na voljo, še ni znan. Vsako spremembo plana mora potrditi strokovni svet OE. Posredovan je bil tudi podroben razdelilnik po vrstah del.

Ostalih vprašanj in pripomb ni bilo podanih.

ZA je glasovalo sedem članov Sveta in na ta način sprejelo:

Sklep št. 13: Sprejme se Poročilo o delu ZGS OE Kočevje in LPN na Kočevskem za leto 2019.

2. točka dnevnega reda: Potrditev predloga Programa dela ZGS OE Kočevje in LPN na Kočevskem za leto 2020

Pripomb ni bilo podanih.

ZA je glasovalo sedem članov Sveta in na ta način sprejelo:

Sklep št. 14: Sprejme se Program dela ZGS OE Kočevje in LPN na Kočevskem za leto 2020

3. točka dnevnega reda: Določitev Predloga letnega lovsko upravljavskega načrta za III. Kočevsko – Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

Pripomb ni bilo podanih.

ZA je glasovalo sedem članov Sveta in na ta način sprejelo:

Sklep št. 15: Določi se predlog letnega lovsko upravljavskega načrta za III. Kočevsko – Belokranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

Zapisala:

Anja Novak

Samostojni strokovni sodelavec VI



Franc Prelesnik
Predsednik Sveta ZGS OE Kočevje